

Jihočeská univerzita v Českých
Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**OMEZENÍ ČINNOSTI SOUDŮ BĚHEM MIMOŘÁDNÝCH
UDÁLOSTÍ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor: Bc. Petr Dostál

Vedoucí práce: Ing. Aleš Kudlák

23. května 2011

Abstract

This thesis discusses the limitations of the courts during emergencies and the meaning of the classification system of justice within this critical infrastructure.

The judicial power is, in addition to the Legislative and Executive Branches, in a classic triangle of state power. The scope of its activities is to introduce the first part, with an analysis of the relevant laws to the reader's raised conscience and importance to society. The text below is followed by a list of incidents that affect the limitations on the exercise of judicial power. They provide a list of the Departmental Emergency Preparedness Plan and two new current threats have been added. The last part of the introductory essay speaks about the critical infrastructure, which includes the judiciary.

The thesis aims to determine how the Judicial Administration is immune to the impact of emergencies, whether the system needs more investment in security measures applied so far as eliminating the effect of well-defined emergencies, and if justice is rightly placed within the framework of the critical infrastructure.

For the actual processing of the results, the methodology that has been used is that of the operational analysis; specifically, it is the discipline of the multi-criteria evaluation of alternatives. This method, itself, is appropriate for the assessment of the phenomena where there is the value of multiple criteria. The results have been processed according to the principles of the WSA (weighted sum) and Fuller (comparison and scoring method). Naturally, there is a comparison of the results of both disciplines, by examining those measures that have been designed to limit the exposure incidents, which have been classified into thematic blocks. The ranking of the construction services, the technology, the internal structure and the physical site security are also given. The first and third blocks have been formed by means of passive protection and the second and fourth blocks have been formed by means of active defense. There is an interesting comparison between the blocks and those of the stand block.

A summary of the results and their own and departmental analysis of threats to the Judicial Authority indicate the readiness for the events listed in Emergency Preparedness as an emergency.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu své kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

23. května 2011

.....

Podpis studenta

Poděkování

Za odbornou pomoc a vedení během zpracování diplomové práce děkuji vedoucímu práce panu Ing. Aleši Kudlákovi

OBSAH

ÚVOD	9
1. SOUČASNÝ STAV	11
1.1 SOUDNÍ ČINNOST	14
1.1.1 Ústava	14
1.1.2 Listina základních práv a svobod	16
1.1.3 Občanský soudní řád	19
1.1.4 Zákon o soudech a soudcích	24
1.1.5 Soudní řád správní	26
1.1.6 Občanský zákoník	27
1.1.7 Trestní zákoník	32
1.2 POSTAVENÍ SOUDŮ VE SPOLEČNOSTI	38
1.2.1 Dělbá moci ve státě - Mocenský trojúhelník	39
1.2.2 Moc zákonodárná	42
1.2.3 Moc výkonná	43
1.2.4 Moc soudní	45
1.2.5 Vztah a odlišná úloha mocenského systému	46
1.3 ÚČASTNÍCI VÝKONU SOUDNÍ MOCI	46
1.3.1 Soudci	47
1.3.2 Administrativní pracovníci	48
1.3.3 Justiční stráž	48
1.3.4 Exekutoři	48
1.3.5 Státní zástupci	49
1.3.6 Notáři	50
1.3.7 Advokáti	51
1.3.8 Subjekty sporu	51
1.3.9 Soudní znalci	51
1.3.10 Tlumočníci	52

1.4 ZABEZPEČENÍ A OCHRANA ČINNOSTI SOUDŮ	53
1.4.1 <i>Justiční areály</i>	53
1.4.2 <i>Stavebně-technická ochrana</i>	54
1.4.3 <i>Vnitřní struktura justičního areálu</i>	59
1.4.4 <i>Fyzická ochrana</i>	61
1.5 BEZPEČNOSTNÍ DOKUMENTACE	62
1.5.1 <i>Plán krizové připravenosti</i>	63
1.5.2 <i>Strážní dokumentace jednotky justiční stráže</i>	64
1.5.3 <i>Součinnostní dohoda s Policií České republiky</i>	65
1.5.4 <i>Legislativa</i>	65
1.6 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	67
1.6.1 <i>Dle velikosti</i>	67
1.6.2 <i>Dle původu vzniku</i>	68
1.6.3 <i>Dle rychlosti vzniku</i>	68
1.6.4 <i>Dle času trvání</i>	68
1.6.5 <i>Dle velikosti postiženého území</i>	69
1.7 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI OMEZUJÍCÍ ČINNOST SOUDŮ	69
1.7.1 <i>Teroristický útok</i>	69
1.7.2 <i>Technologické havárie</i>	72
1.7.3 <i>Živelní pohromy</i>	73
1.7.4 <i>Přerušování dodávek médií</i>	73
1.7.5 <i>Nepříznivá personální situace</i>	74
1.7.6 <i>Nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události</i>	74
1.7.7 <i>Narušování zákonnosti velkého rozsahu</i>	74
1.7.8 <i>Migrační vlna velkého rozsahu</i>	75
1.8 KRITICKÁ INFRASTRUKTURA	75
1.8.1 <i>Základní idea</i>	76
1.8.2 <i>Oblasti KI</i>	77
1.8.3 <i>Postavení justice v rámci KI</i>	79

1.8.4	<i>Oprávněnost zařazení justice do systému KI</i>	80
2.	CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY	81
2.1	CÍL PRÁCE	81
2.2	HYPOTÉZY	81
3.	METODIKA	83
3.1	STUDIUM SOUDNÍ ČINNOSTI	83
3.2	FORMULACE CÍLŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	83
3.3	STUDIUM VÝZNAMU SOUDNÍ MOCI VE STRUKTUŘE STÁTU	84
3.4	POPIS MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ OMEZUJÍCÍCH SOUDNÍ ČINNOST	84
3.5	NAVRŽENÍ VHODNÉ METODIKY PRO HODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH HROZEB	84
3.6	ZPRACOVÁNÍ TEXTU DIPLOMOVÉ PRÁCE	89
4.	VÝSLEDKY	90
4.1	ZHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH HROZEB OMEZUJÍCÍCH ČINNOST SOUDŮ	90
4.2	ÚČINNOST STAVEBNĚ TECHNICKÝCH PROSTŘEDKŮ PRO OMEZENÍ VLIVU MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ	104
4.3	ÚČINNOST VHODNĚ ZVOLENÉ VNITŘNÍ STRUKTURY OBJEKTU NA ELIMINACI VLIVU MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ	119
4.4	ÚČINNOST FYZICKÉ OSTRAHY PŘI PREVENCI A ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ	128
4.5	RESUME VÝSLEDKŮ	135
5.	DISKUSE	146
5.1	ELIMINACE FENOMÉNU OHROŽUJÍCÍCH ČINNOST SOUDŮ	148
5.2	ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU	152
5.3	VLIV PŘERUŠENÍ DODÁVEK MÉDIÍ NA OMEZENÍ ČINNOSTI SOUDŮ	155
5.4	ZHODNOCENÍ POČÁTEČNÍCH HYPOTÉZ	156
6.	ZÁVĚR	158

7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	162
8. KLÍČOVÁ SLOVA	164
9. PŘÍLOHY	165

ÚVOD

Při zpracování předchozí bakalářské práce jsem si před dvěma lety vybral téma „Rekonstrukce a výstavba justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací“. Na tuto práci navazuje práce diplomová. Nejedná se o vztah tzv. volně navazující. Jde spíše o jistý vývojový proces. První práce měla za úkol zhodnotit úroveň zabezpečení konkrétních justičních areálů, které spojovala regionální příbuznost, stejná náplň činnosti a ve stejné době (po 11.09.2001) přestavba značného rozsahu. Byla posuzována účinnost rekonstrukce na minimalizování vlivu mimořádných událostí. Pomocí analýzy stavu resistance proti vlivu mimořádných událostí před a po přestavbách, byla stanovena účinnost a smysluplnost vynaložených investic. Za pomoci výsledků bakalářské práce, byl vytvořen model ideálního justičního areálu, který byl optimalizován na minimalizaci vlivu mimořádných událostí. Jeho koncepce vycházela s ideje ideální vnitřní struktury objektu. Důraz byl kladen hlavně na pasivní bezpečnost a samovolnou regulaci osob pohybujících se v areálu. Dále pak na rozmístění chráněných zájmů v konkrétních částech objektů. Takový způsob rekonstrukcí vyžaduje z dlouhodobého hlediska nejmenší investice a minimalizuje výši vynaložených investic do nákupu a servisu prvků aktivní ochrany. Současně také minimalizuje počet příslušníků fyzické ostrahy a tím šetří mzdové prostředky. Ve své podstatě vznikl manuál, který optimalizuje další možné konkrétní investice. Z pohledu regionálního se chci posunout při zpracování diplomové práce na úroveň systémovou. Prostřednictvím předchozí práce byla vytvořena analýza mimořádných událostí, které ohrožují soudní činnost. Sleduji, do jaké míry mohou tyto události zpomalit, nebo přerušit soudní činnost. Zajímá mne výkon soudní moci (práva) během mimořádných událostí a také míra omezení zmíněné činnosti. Z tohoto pohledu se chci zamyslet nad správností zařazení justice do systému kritické infrastruktury.

Během zpracovávání současné studie, budu částečně čerpat ze studie předchozí. Dva roky, které jednotlivé práce dělí, znamenají dva roky nových zkušeností. Předcházející sedmnáctiletá praxe na pozici velitele místní jednotky justiční stráže u Okresního soudu v Písku a současné pětileté studium vyústí ne v kompilaci, ale v syntézu teoretických

znalostí a praktických zkušeností. Praktické poznatky v předestřené práci také doplním o teoretické znalosti a při jejich zpracování použiji metodu operační analýzy, a to konkrétně metodu vicekriteriálního hodnocení variant. Pro obecný popis jednotlivých termínů využiji, vedle svých zkušeností, platné legislativy a několika internetových zdrojů. Citace z literatury jsou omezeny. Tento stav způsobila neexistence odborné literatury, která by s výzkumem korespondovala.

Výsledkem práce bude matematicky vyjádřená odolnost systému justiční správy proti působení konkrétních mimořádných událostí.

1. SOUČASNÝ STAV

Justice a výkon vězeňství je jedním z prvků kritické infrastruktury. Z historického pohledu se nejedná o nově vzniklé správní celky. Justice má za sebou dlouhý historický vývoj a soudní systém proto neprochází změnami, které by se dali označit za revoluční. Jedná se o prvek kritické infrastruktury, který považuji za poměrně stabilní, a nepodléhá bouřlivému rozvoji. Jeho fungování probíhá v rámci justiční správy. Činnost justice probíhá v několika institucích, které velice stručně představím:

a) Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo spravedlnosti:

- ❖ *je ústředním orgánem státní správy pro soudy, státní zastupitelství, vězeňství, probaci a mediaci;*
- ❖ *je nadřizeno Vězeňské službě České republiky, zajišťuje její telekomunikační síť;*
- ❖ *vystavuje právní posudky k úvěrovým a garančním dohodám;*
- ❖ *zastupuje Českou republiku při vyřizování stížností na porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a jejích Protokolů a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech;*
- ❖ *koordinuje provádění rozhodnutí příslušných mezinárodních orgánů;*
- ❖ *Ministerstvo spravedlnosti řídí Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Rejstřík trestů, Justiční akademii ve Stráži pod Ralskem a Justiční školu.*¹

b) Soudy různé úrovně

- ❖ **Ústavní soud** - *je soudním orgánem ochrany ústavnosti, jehož postavení a kompetence jsou zakotveny přímo v Ústavě České republiky. Sídlem Ústavního soudu je Brno. Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů. Jeho úkolem je zejména chránit ústavnost, základní práva a svobody vyplývající z Ústavy, Listiny základních práv a svobod a dalších ústavních zákonů České republiky a garantovat ústavní charakter výkonu státní moci. Přísluší mu i další kompetence, jako je rozhodování v některých věcech týkajících se volebního*

¹ *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2011-02-04]. URL: <<http://www.ministerstvo-spravedlnosti.cz/>>

práva a posuzování souladu mezinárodních smluv s Ústavou před jejich ratifikací.²

- ❖ **Nejvyšší soud** - se sídlem v Brně je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení s výjimkou záležitostí, o nichž rozhoduje Ústavní soud ČR a Nejvyšší správní soud ČR.³
- ❖ **Nejvyšší správní soud** - sídlí v Brně. Je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví. Ve správním soudnictví poskytují krajské soudy a Nejvyšší správní soud ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. Nejvyšší správní soud v rámci této ochrany především dbá o zákonnost a jednotu rozhodování krajských soudů a správních orgánů tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech směřujících proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů ve správním soudnictví, jimiž se stěžovatelé domáhají zrušení napadených rozhodnutí. Tato ochrana proti nezákonným rozhodnutím správního orgánu je dále nově doplněna o ochranu před jeho nečinností a před nezákonnými zásahy správního orgánu.⁴
- ❖ **Vrchní soudy** – sídlí v Praze a Olomouci. Rozhodují o opravných prostředcích proti rozhodnutím krajských soudů.
- ❖ **Krajské soudy** – těch je osm a sídlí v Praze (2x), Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Krajské soudy rozhodují především o opravných prostředcích soudů Okresních. Samostatně rozhodují v případě spáchání nejzávažnějších trestních činů, při sporech na ochranu osobnosti a ve věcech obchodních.
- ❖ **Okresní soudy** – jich existuje 86. Okresní soudy soudí jako soudy I. stupně čtyřstupňové soustavy a rozhodují především v případech občanskoprávních sporů a řízení trestních.

² *Ústavní soud – postavení a pravomoci Ústavního soudu* [online]. [cit. 2011-02-06]. URL: <<http://www.usoud.cz/clanek/2023>>

³ *Nejvyšší soud* [online]. [cit. 2011-02-06]. URL: <<http://www.nsoud.cz/>>

⁴ *Nejvyšší správní soud – o soudu* [online]. [cit. 2011-02-07]. URL: <http://www.nssoud.cz/default.aspx?cls=art&art_id=1>

c) **Státní zastupitelství různé úrovně** – fungují jako veřejný žalobce v případech trestního řízení. Soustava státních zastupitelství je podobná soustavě soudů.

- ❖ **Nejvyšší státní zastupitelství** - se sídlem v Brně.
- ❖ **Vrchní státní zastupitelství** - se sídlem v Praze a Olomouci.
- ❖ **Krajské státní zastupitelství** – celkem osm poboček jako v případě Krajských soudů.
- ❖ **Okresní státní zastupitelství** – pobočky stejné jako v případě okresních soudů.

Soudní činnost, která je ve středu zájmu této práce, probíhá v soudních budovách v rámci soudních jednání (někdy se užívá termín soudní přelíčení). Osobou řídící takové jednání je soudce. Jde o speciálně vyškolenou a jmenovanou osobu, jež rozhoduje nezávisle v mezích právních norem. Právní normy se řadí dle důležitosti:

- ❖ **Ústava,**
- ❖ **ústavní zákony,**
- ❖ **mezinárodní smlouvy** – jsou postaveny na úroveň Ústavy a ústavních zákonů (nesmí být v s nimi v rozporu),
- ❖ **zákony,**
- ❖ **vyhlášky a nařízení,**
- ❖ **v minulosti mj. Benešovi dekrety, církevní právo, vojenské řády atd.**

Souzení ve smyslu rozhodování je činnost vlastní státním, ale také nestátním orgánům a organizacím. Soudní činnost je tomuto rozhodování kvalitativně nadřazena. K tomu je třeba nezávislost soudů a soudce a závaznost přijatých rozhodnutí. Soudní soustava je sice orgánem státní moci, protože však rozhoduje ve sporech fyzických a právnických osob mezi sebou a mezi těmito osobami a státem, je třeba principiálně učinit tuto moc nezávislou. V praxi to znamená absolutní nezávislost na fyzických osobách, právnických osobách, organizacích, úřadech a státu. Jediná závislost, která této činnosti udílí rámeček a vymezuje pravidla, je stoprocentní závislost na právních normách.

Podmínkou pro nerušenou činnost justice je úplné personální zastoupení, místo výkonu a platná legislativa.

1.1 SOUDNÍ ČINNOST

Výše byly vyjmenovány tři podmínky pro nerušený chod soudního systému. V následující části se budu věnovat platné a připravované legislativě.

1.1.1 Ústava

Je nejvyšší právní normou a definuje pravidla pro výkon a dělbu moci ve státě. Označena je jako zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Přijímána a měněna může být tzv. kvalifikovanou většinou, což je v případě naší ústavy minimálně 120 poslanců parlamentu ČR. Rozdělena je na tyto části:

- ❖ **Preamble** – ta je slavnostním úvodem celého dokumentu. Občané ČR v ní slibují povinnost vůči celku při ochraně práv, politického zřízení, svobody, přírodního, kulturního, hmotného a duchovního dědictví.
- ❖ **Hlava I.** – definuje státní zřízení, zdroj moci, svobodu jednotlivce, začleňuje do ústavního pořádku Listinu základních práv a svobod aj... V této pasáži určuje ústava soudům ochranu nad právem a svobodou.
- ❖ **Hlava II.** – definuje jednu ze tří základních mocí ve státě a to moc zákonodárnou. Moc ve státě má lid a vykonává ji prostřednictvím parlamentu ČR. Ten se skládá ze dvou komor a zástupci obou komor jsou voleni v tajném hlasování. Zde ústava vylučuje zvolit osobu, která vykonává ve struktuře státu současně moc výkonnou anebo moc soudní. Následují podmínky přijímání zákonů, mezinárodních smluv a vyhlášení válečného stavu.
- ❖ **Hlava III.** – se věnuje další oblasti tzv. mocenského trojúhelníku a to moci výkonné. Tu vykonává prezident ČR, který je současně hlavou státu. Do své funkce je volen zástupci moci zákonodárné v případě, kdy jednají na společném zasedání zástupci obou komor parlamentu. Hlava třetí se dále věnuje podmínkám zvolení a právům a povinnostem prezidenta republiky. Další důležitou institucí, kterou tato pasáž definuje, je vláda. Vláda je vrcholným orgánem moci výkonné. Skládá se z předsedy, místopředsedů a ministrů. Vláda

je sice odpovědná parlamentu (moci zákonodárné), ale jejího předsedu jmenuje prezident. Ostatní členy vlády jmenuje prezident na návrh předsedy vlády. Vládě může parlament vyslovit nedůvěru – odvolává ji však prezident. Za další složku moci výkonné určuje hlava třetí ministerstva a jiné správní orgány. Závěr je věnován jmenování veřejného žalobce. Tím je státní zastupitelství, které je zařazenou pod moc výkonnou a odděleno od moci soudní. Důležitost této dělby si popíšeme v jiné části.

- ❖ **Hlava IV.** – ustanovuje nezávislé soudy jako vykonavatele soudní moci. Dále přisuzuje nezávislost soudcům, tzn. osobám vykonávající soudní moc. Osoba jmenovaná soudcem je jakožto představitel soudní moci nevolitelný prezidentem, poslancem a senátorem. V praxi to znamená oddělení všech tří fundamentálních složek moci ve státě. Hlava čtvrtá dále definuje postavení Ústavního soudu, jeho personální obsazení a pole působnosti. Zmíněna je též zvláštní ochrana práv a svobod, kterou soudce požívá v případě spáchání trestného činu. Jednou z mezinárodního hlediska nejdůležitější funkcí Ústavního soudu je přezkoumání mezinárodních smluv. Tyto nesmí být v rozporu z tzv. **ústavním pořádkem**, který tvoří nejen **Ústava** samotná, ale i **Listina základních práv a svobod** a všechny **zbývající ústavní zákony**. Hlava pokračuje definováním činnosti obecných soudů. Zde se výklad podstaty soudní činnosti odklání od představy veřejné. Soudy neslouží přímo k ochraně postiženého, ale k **ochraně práva**. Hlava dále představuje soustavu soudů, kterou krátce zopakují. Tvoří ji **Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, Vrchní, Krajské a Okresní soudy**. Následuje popis podmínek, které musí splňovat každý soudce a pasáž končí definicí rovnosti před soudem, kdy má každý účastník sporu stejná práva.
- ❖ **Hlava V.** – pojednává o Nejvyšším kontrolním úřadě. Hlavním úkolem úřadu je kontrola hospodaření se státním majetkem a do jeho pravomoci patří též kontrola plnění státního rozpočtu. Prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu navrhuje Poslanecká sněmovna a do funkce je jmenuje prezident.

- ❖ **Hlava VI.** – ustanovuje Českou národní banku. Ta je z moci ústavní ústřední bankou ve státě. Má za úkol pečovat o cenovou stabilitu. Bližší úkoly ČNB rozpracovává samostatný zákon.
- ❖ **Hlava VII.** – definuje územní samosprávu. Ústava člení samosprávu České republiky na základní samosprávné celky a vyšší samosprávné celky. Nižšími samosprávnými celky jsou obce a vyššími kraje. Zde spatřuji drobný nesoulad ve stupních státní správy. Z ústavy zmizeli jako nižší samosprávné celky okresy, ale zůstala starší označení státních úřadů. Jako příklad uvádím vedle Okresních soudů také Okresní správy sociálního zabezpečení. Hlava se dále zabývá řízením samosprávných celků.
- ❖ **Hlava VIII.** – tvoří ji Přejídná a závěrečná ustanovení.⁵

Ústava je nejvyšší právní a státotvornou normou. Přijali ji všechny vyspělé země světa a s ní i tzv. ústavní pořádek. Ústava je tedy nejrozšířenějším zákonem novodobé historie.

1.1.2 Listina základních práv a svobod

Je druhou nejvyšší zákonnou normou. Označena je jako zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Tento dokument také spadá do ústavního pořádku naší země a determinuje demokratická práva a svobody. Sestává z šesti hlav, které se dále člení do 44. článků. Její historický vývoj je poněkud kratší, než je tomu v případě Ústavy ČR. Historicky vychází z historických mezinárodních dokumentů, kterými jsou **Všeobecná deklarace lidských práv** z roku 1948, **Evropské konvence o ochraně práv člověka a základních svobodách** z roku 1950, dále také z **Mezinárodního paktu o občanských a politických právech** z roku 1966, **Mezinárodního paktu o ekonomických, sociálních a kulturních právech** z roku 1966, **Evropské sociální charty**,

⁵ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Československé ústavy z roku 1920 a z rakouské ústavní úpravy z roku 1867⁶. Stejně jako v případě Ústavy ČR zde uvedu stručně nejdůležitější body:

- ❖ **Hlava I.** – obsahuje základní ustanovení. Sestává ze čtyř článků, které popisují svobodu jednotlivce, demokratickou ideu státu, rovné postavení bez ohledu na rasu a náboženství a podmínky pro ukládání odůvodněných povinností a omezení osobní svobody jednotlivce.
- ❖ **Hlava II.** – obsahuje devatenáct článků a je členěna do dvou oddílů. První oddíl determinuje základní lidská práva a svobody. Základním lidským právem je právo na život. Z toho logicky vyplývá i nepřípustnost trestu smrti. V dalších částech je popisována nedotknutelnost osoby, osobní svoboda, lidská důstojnost, právo vlastnit majetek, nedotknutelnost obydlí, listovní tajemství, svoboda pohybu a svoboda náboženství. Druhý oddíl se věnuje politickým právům. Ty spočívají ve svobodě projevu, petičním právu, právu pokojně se shromažďovat, právu svobodně se sdružovat, právu na správě věcí veřejných prostřednictvím zvolených zástupců a právu občana na odpor proti každému, kdo odstraňuje lidská práva a svobody.
- ❖ **Hlava III.** – obsahuje dva články a dotýká se především práv národnostních a etnických menšin. Hlava třetí zaručuje mimo jiné národnostním a etnickým menšinám právo na vzdělání v jejich jazyku a na právo užívat jejich jazyk při úředním styku. V praxi si však nedovedu představit takto jazykově nadané jedince, kteří by podobné služby několika národnostem a etnikům žijící na našem území zajišťovali. Listina pro tento případ Šalamounsky neřeší, kdo má podobné služby zajišťovat.
- ❖ **Hlava IV.** – obsahuje článků deset. Věnuje se hospodářským, sociálním a kulturním právům. Začíná právem člověka na svobodnou volbu svého zaměstnání a podnikání. Pokračuje na právo zakládat organizace, které nejsou závislé na státu. Dále se věnuje právu na odměnu za vykonanou práci, dále právu na ochranu zdraví při práci, právu na hmotné zabezpečení ve stáří (což je

⁶ *Wikipedia – Listina základních práv a svobod* [online]. [cit. 2011-02-08]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Listina_z%C3%A1kladn%C3%ADch_pr%C3%A1v_a_svobod>

v současnosti velice aktuální téma a změna důchodového systému sebou jistě ponese i změnu této listiny), právu na bezplatnou lékařskou péči (zde zatím ke změně dokumentu nedošlo, přesto lékaři vymáhají na občanech regulační poplatky), následuje právo na ochranu rodiny, právo na bezplatné vzdělání na základních, středních a dle možnosti státu i vysokých školách, právu na ochraně výsledků duševní činnosti, právu k přístupu ke kulturnímu dědictví a právu na ochranu životního prostředí.

- ❖ **Hlava V.** – obsahuje pět článků. Dotýká se práva na soudní a jinou ochranu. Pro případ této práce se zdá být tato hlava nejdůležitější. V kontextu soudní činnosti jako součásti jedné ze tří základních mocí ve státě jsou však důležité všechny hlavy stejně. Hlava pátá přisuzuje právo každému, domáhat se svých práv u nezávislého a nestranného soudu. Zde znovu narážíme na podmínku nezávislosti soudní moci, která je v případě rozhodování mezi dvěma subjekty nejvyšším arbitrem. Dále je uvedeno právo každého občana odmítnout výpověď proti osobě blízké, právu na veřejné projednání, závazku, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a právu na status nevinného, pokud vinu neurčí odsuzujícím rozsudkem soud.
- ❖ **Hlava VI.** – obsahuje články čtyři. Věnuje se společným ustanovením. Dále dovoluje příslušným zákonem omezit podnikání a zaměstnání soudcům, státním zástupcům, zaměstnancům státní správy a územní samosprávy a příslušníkům bezpečnostních sborů a ozbrojených sil (tzn. skutečnost, která se dotýká příslušníků integrovaného záchranného systému). Také dovoluje zákonem omezit právo na stávkou (je důležité rozlišovat mezi termínem stávkou a demonstrace) osobám, které vykonávají povolání nezbytná především pro ochranu zdraví a života.⁷

⁷ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

1.1.3 Občanský soudní řád

Jedná se o zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád. V podstatě je stavebním kamenem procesního práva a současně doplňkem Občanského zákoníku, který je základní právní normou pro oblast hmotného soukromého práva. Kvůli svému stáří prošel mnoha úpravami. Pro zajímavost uvádím číslo 70 (včetně nálezů Ústavního soud). K první úpravě došlo již v roce 1967 a k té zatím poslední v roce 2005. Podle této právní normy poskytují soudy ochranu narušeným právům a chráněným zájmům fyzických a právnických osob:

- ❖ **ČÁST PRVNÍ, Hlava I.** – obsahuje základní ustanovení. Následuje určení účelu zákona, který slouží k úpravě postupu soudu a účastníků jednání tak, aby byla zachována ochrana práv všech účastníků řízení.
- ❖ **Hlava II.** – obecná ustanovení. Tato část přiřazuje soudům pravomoc k projednávání soudních sporů. Dalším krokem je přiřazení projednávané věci I. stupni soudu. Norma řeší, kdy je za první stupeň považován soud okresní a kdy soud krajský. Dále pak určuje, soud odvolací (soud na II. Stupni). Poslední věcí této pasáže je vyloučení soudců z projednávané věci. Toto lze považovat za další z mechanismů, které udržují tzv. nezávislé soudnictví. Jako příklad uvedu vyloučení soudce, který by měl projednávat spor, jehož účastníkem by byl příbuzný.
- ❖ **Hlava III.** – účast na řízení. V této stati je řešeno rovné postavení před soudem a způsobilost k soudnímu projednání. Dále řeší zastupování fyzické osoby, právnické osoby a státu. Na závěr jsou popsány podmínky účasti státního zastupitelství.
- ❖ **Hlava IV.** – řeší úkony soudu a účastníků jednání. Pravomoc rozhodovat před soudem má buď soudce sám (samosoudce) anebo senát. Hlava čtvrtá dále řeší kdo rozhoduje na okresním soudě (senát nebo samosoudce), krajském soudě (senát nebo samosoudce), vrchním soudě (senát) a nejvyšším soudě (senát). V případě kdy rozhoduje senát, je porada senátu činěna neveřejně a každý příslušník senátu má stejnou váhu hlasu. Během projednávání se z jednání

pořizuje protokol. Do protokolu mohou účastníci jednání podávat důkazy písemnou, ústní nebo elektronickou formou. Účastníci konkrétního jednání mají právo nahlížet do spisu (protokolu) a pořizovat si z něho opisy (popřípadě kopie). Výjimku tvoří porada senátu. Do té účastníci jednání nahlížet nesmí. Vyrozumění účastníků jednání řeší kapitola o doručování. Doručování probíhá pomocí České pošty, doručovacího orgánu (soudní doručovatelé, exekutoři, justiční stráž, PČR atd.) a veřejné datové sítě. Dále je řešen postup při doručování, který je samostatně poměrně rozsáhlou problematikou a nebudu se jí v této práci věnovat. Následuje postup při předvolání a předvolání k soudnímu jednání.

- ❖ **ČÁST DRUHÁ, Hlava I.** – předběžná řízení. Jako první je řešeno tzv. smírčí řízení, jehož účelem je dosažení smíru mezi účastníky jednání. Následuje popis řízení za účelem určení otcovství.
- ❖ **Hlava II.** – činnost soudu před zahájením řízení. Před zahájením soudního řízení může předseda senátu nařídit předběžná opatření. Ta jsou činěna, pokud vzniká obava z ohrožení jednání. Obec s rozšířenou působností může v některých případech sama navrhnout soudu předběžná opatření. Předběžná opatření se přijímají nejčastěji pro neplacení výživného, odebrání dětí a zajištění finančních částek. Poslední část se věnuje zajištění důkazu. Zajištění probíhá z důvodu obavy, že důkaz nebude možno zajistit později.
- ❖ **ČÁST TŘETÍ, Hlava I.** – průběh řízení. Začíná zahájením řízení a to na základě návrhu účastníka jednání. Návrhu na zahájení řízení se říká žaloba a účastník jednání, který žalobu soudu doručí, v ní uvádí důkazy. Dokument je poté doručen ostatním účastníkům jednání. Bez doručení žaloby může soud zahájit řízení pouze formou předběžného opatření, které je popsáno výše. Soudní řízení se zahajuje dnem doručení žaloby příslušnému soudu. V tomto případě o stejné věci nemůže být zahájeno řízení jiné. Hlava první dále dělí účastníky jednání na žalobce a žalované. Žalobce může se souhlasem soudu měnit návrh na řízení. Žalovaný musí být s touto změnou obeznámen prostřednictvím doručení. V průběhu vlastního řízení je v případě rozvodu

vedeno řízení ke smíru. Pro případ, kdy je účastníkem sporu nezletilý, zajímá soud jeho názor na projednávanou záležitost. Kdykoliv v průběhu řízení přezkoumává soudu, zda jsou splněny podmínky k dalšímu průběhu jednání. Následně jsou zkoumány překážky pro další řízení. Uplatňují se například v případech ztráty způsobilosti anebo smrti účastníka řízení. Jednotlivé kauzy, které mají stejné účastníky, mohou být spojeny do společného řízení věci. Projednávání věci je zpravidla veřejné (až na některé výjimky) a zahajuje ho a řídí soudce (předseda senátu). Soudce dává možnost oběma stranám k vyjádření se k jednotlivým bodům řízení. V případě potřeby doplnění spisu anebo nepřítomnosti účastníka jednání, může být řízení odročeno.

- ❖ **Hlava II.** – dokazování. Jednotliví účastníci označují důkazy k prokázání svých tvrzení. O tom, který důkaz soud provede, rozhoduje soudce. Důkazy mohou být v průběhu líčení doplňovány. Účastníci mají právo se k jednotlivým důkazům vyjadřovat. Jako důkaz slouží výpověď, listina a fyzický předmět. Jako důkaz nemusí, být prováděny obecně známe skutečnosti (zákony, instituce atd.).
- ❖ **Hlava III.** – náklady řízení. Za náklady řízení se považují hotové náklady účastníků řízení, soudní poplatky, ušlý výdělek anebo odměna soudního znalce či tlumočnicka. Předseda senátu může účastníka osvobodit od soudních poplatků nebo jejich části. Svědci mají právo na úhradu jízdních výdajů a ušlý zisk.
- ❖ **Hlava IV.** – rozhodnutí. Rozhodnutím soudu o věci se jmenuje rozsudek. Zákon dále stanoví, kdy soud rozhoduje pouze usnesením. Bez ohledu na formu má rozsudek i usnesení statut právního rozhodnutí a zavazuje účastníky jednání k plnění povinností z rozsudku vyplývajících. Rozsudek je vydán na základě zjištěného skutkového stavu věci. Rozsudek je vyhlášen veřejně jménem republiky. Po doručení rozsudku plyne lhůta na odvolání (v případě, kdy se jí po vynesení rozsudku účastníci sami nevzdali). Poté rozsudek nabývá právní moci a stává se vymahatelným. Formou rozhodnutí soudu, která ještě nebyla zmíněna, je platební rozkaz. Zde se jedná o zvláštní formu zkráceného líčení,

bez nutnosti vyslechnout žalovanou stranu (v případě podání důkazu: např. nesplácení úvěru, vymáhání pokuty veřejného orgánu aj.).

- ❖ **Hlava V.** – zvláštní ustanovení. Zde nalezneme podrobný postup dědického řízení, péči soudu o nezletilé, řízení o osvojení, ukládání soudních depozit, řízení o umoření listin, řízení o způsobilosti k právním úkonům, opatrovnického řízení, řízení o prohlášení za mrtvého, dále řízení o propuštění cizince ze zadržení a řízení o soudním prodeji zástavy.
- ❖ **ČÁST ČTVRTÁ, Hlava I.** – odvolání. Zde jsou upraveny podmínky pro podání odvolání proti rozhodnutí okresního soudu, nebo proti rozhodnutí krajského soudu soudícího v případě I. stupně. Následují podmínky pro odvolání, za kterými následují podmínky, za nichž není odvolání přípustné. Dále je uvedena lhůta pro odvolání (15 dnů) a náležitosti, které musí odvolání splňovat. Účinek odvolání je ten, že konkrétní rozhodnutí soudu nenabude právní moci. V takovém případě nedochází k plnění rozsudku, ale k novému projednání věci. Každý se může vzdát odvolání po vyhlášení rozsudku. V případě, kdy není o odvolání ještě rozhodnuto, může být vzato zpět. Úspěšným odvoláním se dá zvrátit rozsudek. Věc je poté vrácena k novému projednání.
- ❖ **Hlava II.** – žaloba na obnovu řízení a pro zmatečnost. Tato žaloba umožňuje napadnout rozsudek, který již nabyl právní moci. V praxi to je například případ, kdy se objeví nové důkazy.
- ❖ **Hlava III.** – dovolání. Dovoláním je možné napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu v případě, kdy to zákon připouští.
- ❖ **ČÁST V.** – je v současné době zrušena
- ❖ **ČÁST ŠESTÁ, Hlava I.** – nařízení a provedení výkonu rozhodnutí. Pokud povinný (ten, který byl rozsudkem odsouzen k jakékoliv povinnosti) nesplní ve stanovené lhůtě svoji povinnost dobrovolně, vystavuje se riziku nového soudního rozhodnutí. Nové rozhodnutí proti povinnému podává oprávněný (osoba, ke které má odsouzený ((povinný)) povinnost danou soudním rozhodnutím). Výkon rozhodnutí nařizuje soud zpravidla bez přítomnosti

povinného. Výkon rozhodnutí provádí soudní vykonavatel. Zastavení takového úkonu může být provedeno po naplnění všech rozsudkem dotčených závazků. Podobný postup se užívá nejen v majetkoprávních věcech, ale i v případech výchovy nezletilých dětí. Nově soudy vykonávají rozhodnutí o vykázaní osob z trvalého bydliště v případě domácího násilí.

- ❖ **Hlava II.** – srážky ze mzdy. Na základě rozsudku mohou být provedeny srážky ze mzdy. Ty probíhají v pravidelných měsíčních intervalech a končí zaplacením částky uvedené rozsudkem či rozhodnutím (počítá se i s případnými úroky). Povinnému musí být ponechána minimální částka na živobytí. Výši částky určuje prostřednictvím nařízení Vláda České republiky.
- ❖ **Hlava III.** – přikázání pohledávky. Používá se v případě vymáhání dlužné částky z účtu peněžního ústavu.
- ❖ **Hlava IV.** – prodej movitých věcí a nemovitostí. V rámci výkonu rozhodnutí (exekuce) může dojít k soupisu movitých věcí, které jsou v následné soudní dražbě prodány. Peněžní prostředky získané prodejem movitých věcí pak případnou na krytí pohledávky oprávněného. Soudní vykonavatel nesmí sepisovat věci pro život nezbytné a některé další jasně vymezené věci. Jako příklad uvedu snubní prsteny a lékařské pomůcky. Na místě musí vykonavatel ponechat i hotovost do výše 1000 Kč. Povinný je potom nucen strpět přítomnost vykonavatele ve svém bytě. Rozhodnutí o výkonu rozhodnutí (exekuci) je potom povolením ke vstupu do bytu povinného. Zabavené movité věci může povinný v určité lhůtě vyplatit. V opačném případě dochází k dražbě. Ta probíhá v budově soudu anebo v bytě povinného. Pokud oprávněný oznámí soudu nemovitost povinného a dojde k ověření vlastnických práv, může být tato zabavena a vydražena soudním vykonavatelem.
- ❖ **Hlava V.** - zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech. Výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitosti je nařízen v případě, kdy oprávněný označí nemovitost, k níž má být zástavní právo zřízeno. Dále musí doložit listinami, které vydá notář nebo státní orgán, že nemovitost vlastní povinný.

- ❖ **Hlava VI.** – prodej podniku. Výkon rozhodnutí prodejem podniku bude nařízen, pokud oprávněný označí podnik, jehož prodej navrhuje, a jestliže doloží, že podnik je majetkem povinného.
- ❖ **Hlava VII** - uspokojení práv na nepeněžitě plnění. V tomto případě se nařizuje výkon rozhodnutí, který naplňuje jiné než finanční požadavky. Může se jednat o vyklizení prostor, které povinný neprávem obývá. Dále může být povinnému odebrána věc, kterou neoprávněně užívá. Soud může též nařídít povinnému, aby vykonal pro oprávněného nějakou práci. V případě, kdy povinný nemůže takovou službu vykonat, oprávněný si nechá tuto vykonat jinou firmou a účtuje ji povinnému.
- ❖ **ČÁST SEDMÁ** – jiná činnost soudu. Soud může přijímat do úschovy peníze, listiny a jiné movité věci v souvislosti s trestním nebo jiným soudním řízením. V dalších případech se u soudu rovněž skládají peníze a jiné hodnoty patřící osobám, u kterých soud dohlíží na správu majetku, zálohy, jistoty a jiné platby, které bezprostředně souvisí se soudním řízením.
- ❖ **ČÁST OSMÁ** – přechodná a závěrečná ustanovení.⁸

Trpělivý čtenář, který se prostudoval až sem, si jistě položí otázku, proč věnuji tolik pozornosti právě Občanskému soudnímu řádu. Existují nadřazené zákonné normy a to především ústavní zákony. Dále existuje Občanský zákoník a Trestní zákoník. Jistě existují, ale právě Občanský soudní řád nejlépe a nepodrobněji popisuje rozsah soudní činnosti. Definice činnosti soudu mi později poslouží k analýze rizik, která tuto činnost ohrožují.

1.1.4 Zákon o soudech a soudcích

Je Zákonem č. 6/2002 Sb., O soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů. Zákon upravuje organizaci soudů v rámci státní správy, dále pak definuje postavení soudce, přísedícího a justičního čekatele. Základní

⁸ Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád

část zákona se dělí do dvanácti částí. Zvláště první část pojednává o problematice soudů a soudců (sestává ze čtyř hlav). Právní normu dále doplňuje sedm příloh, ve kterých jsou uvedeny seznamy jednotlivých článků a stupňů soudního systému:

- ❖ **ČÁST PRVNÍ** – hovoří o kompetenci, organizaci a působnosti soudů. Dále pak popisuje jmenování, přidělování a překládání soudců a volbu přísedících. V rámci první části je také řešena kárná odpovědnost soudců a nezpůsobilost soudce k výkonu funkce. Další část je věnována přípravě justičního čekatele a vykonání justiční zkoušky. Závěr první části řeší úkoly státní správy soudů. Tato část definuje podmínky potřebné k výkonu správní činnosti jednotlivých organizací, včetně vzdělávací organizace, kterou v rámci resortu zastupuje Justiční akademie.
- ❖ **ČÁST DRUHÁ** – pojednává o změně zákona o advokacii, ve smyslu jmenování tří advokátů do Rady pro odbornou způsobilost soudců. Toto opatření je dalším nástrojem pro kontrolu jinak nezávislé soudní moci.
- ❖ **ČÁST TŘETÍ** – změna notářského řádu. Zde stejně jako v případě zákona o advokacii je uvedeno jmenování jednoho notáře do Rady pro odbornou způsobilost soudců.
- ❖ **ČÁST ČTVRTÁ** – změna zákoníku práce. Tato část vyjímá ze své působnosti některé profese. Jedná se o justiční čekatele, státní zástupce, právní zástupce a příslušníky ozbrojených sil.
- ❖ **ČÁST PÁTÁ** – změna zákona o přestupcích. Stať zařazuje přestupky soudců pod pravomoc kárného senátu.
- ❖ **ČÁST ŠESTÁ** – změna doplňku Občanského zákoníku (264/1992 Sb.), kterým se ruší státní notářství.
- ❖ **ČÁST SEDMÁ** – změna doplňku Občanského zákoníku (264/1993 Sb.), zrušuje III. článek Občanského zákoníku.
- ❖ **ČÁST OSMÁ** – změna zákona (292/1993 Sb.), zrušuje II. článek tohoto zákona.
- ❖ **ČÁST DEVÁTÁ** – změna doplňku Občanského zákoníku (202/1997 Sb.), zrušuje se II. článek tohoto zákona.

- ❖ **ČÁST DESÁTÁ** – změna doplňku Občanského zákoníku (30/2000 Sb.), zrušuje se VII. Článek tohoto zákona.
- ❖ **ČÁST JEDENÁCTÁ** – změna exekučního řádu (120/2001 Sb.), v příslušném zákoně se zrušuje jedenáctá část.
- ❖ **ČÁST DVANÁCTÁ** – účinnost (01.04.2002)⁹

V kontextu se studiem předešlých forem se může zdát, že zákon dupluje v první hlavě téměř vše. Ve skutečnosti činnost a funkci osob a institucí konkretizuje. Z hlediska definice soudní moci se nejedná o fundamentální právní normu, ale o jakýsi doplněk celku.

1.1.5 Soudní řád správní

Zákon č. 150/2002 Sb., Soudní řád správní je právní normou, která upravuje proces správního soudnictví. Jedná se o poměrně nový zákon. Jeho vznik generovalo rozdělení právní normy Občanského soudního řádu. Z té byl odstraněn a vznikl tak samostatný zákon. Tento zákon se nevztahuje k soudnictví obecně jako je tomu v případě Občanského soudního řádu, ale týká se pouze postupu v procesu správního soudnictví. Je členěn do šesti částí:

- ❖ **ČÁST PRVNÍ** – základní ustanovení. Pojednává především o pravomoci a příslušnosti správních soudů. Na rozdíl od práva občanského se právo správní týká rozhodnutí orgánů státní moci.
- ❖ **ČÁST DRUHÁ** – organizace. Popisu činnost a správu nejvyššího správního soudu a činnost krajských soudů (včetně podmínek pro rozhodování o věcech správních).
- ❖ **ČÁST TŘETÍ** – řízení ve správním soudnictví. Na tomto místě jsou popsáni účastníci správního řízení a jejich možní zástupci. Dále jsou uvedeny procesní postupy a náležitosti správního řízení. V rámci správního řízení se řeší i tzv.

⁹ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů

kompetenční spory. Opravný prostředek proti rozhodnutí soudu ve správním řízení se nazývá kasační stížnost.

- ❖ **ČÁST ČTVRTÁ** – zvláštní ustanovení k postavení soudců ve správním soudnictví. Zde je řešeno přidělování a překládání soudců.
- ❖ **ČÁST PÁTÁ** – ustanovení přechodná a zmocňující. Pojednává zejména o procesních náležitostech před vstoupením tohoto zákona v platnost.
- ❖ **ČÁST ŠESTÁ** – účinnost (1. 1. 2003)¹⁰.

Z pohledu rozdělení moci ve státě se jedná o významnou právní normu. Všechny tři moci ve státě jsou při výkonu svých pravomocí nezávislé. Existují však kontrolní mechanismy, určené k ochraně před zneužitím jednotlivých mocí. Činnost správních soudů je jedním z těchto mechanismů. V praxi může kdokoli poškozený (i zdánlivě) rozhodnutím státního orgánu (moci výkonné) podat žalobu pro přezkoumání zákonnosti takového nařízení.

1.1.6 Občanský zákoník

Má označení Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník. Jedná se o fundamentální zákon, který vymezuje a upravuje tzv. soukromé právo hmotné. Pro činnost soudů je jednou z nejdůležitějších právních norem. Občanský soudní řád popsany v předešlé kapitole je označován jako doplněk Občanského zákoníku. Existují další důležité právní předpisy a normy jako například Obchodní zákoník, Zákoník práce a jiné. V případech, kdy tyto zvláštní úpravy o projednávané věci nevyovídají, použije se výše zmíněný zákon. Vývoj této části práva je výrazně delší než výše uvedené státoporné zákony Ústava a Listina základních práv a svobod. Potřeba rozhodovat v oblasti hmotného vlastnictví je stará jako lidstvo samo. Jedním z nejstarší právních předpisů, které tuto oblast ucelují je tzv. Corpus iuris civilis, který vydal Římský císař Justinián v 6. století. Nejdéle platným právním předpisem (samozřejmě mnohokrát novelizovaným) v oblasti hmotného práva je Code civil Francois. Jedná se o předpis přijatý za císaře Napoleona Bonaparte v roce 1804. Jednalo se o první moderní zákoník svého druhu.

¹⁰ Zákon č. 150/2002 Sb., Soudní řád správní

Z tohoto důvodu byl inspirací pro ostatní evropské země. V roce 1811 vzniká rakouský Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (Všeobecný zákoník občanský), který platil na našem území ještě v roce 1950. Trochu odlišný vývoj byl v angloamerických zemích, kde bylo právo tvořeno na základě takzvaných precedensů.¹¹ Vývoj společnosti vyžaduje i úpravy a novelizace Občanského zákoníku. Podoba, kterou nyní předkládám, se nachází v období těsně před novelizací. Z tohoto důvodu stručně shrnu současnou platnou verzi a dále popíšu navrhované změny:

- ❖ **ČÁST PRVNÍ, Hlava I.** – obecná ustanovení. Část je věnována občanskoprávním vztahům a jejich ochraně. Zákon umožňuje každému, jehož právo bylo porušeno, aby se u povolaného orgánu (soudu) domáhal ochrany. Zde je třeba si uvědomit, že soud nechrání primárně fyzické osoby, právnické osoby a organizace. Soud chrání především právo samé. Ochranou práva (zákona) obecně dochází i k nápravě práva oprávněného.
- ❖ **Hlava II.** – účastníci občanskoprávních vztahů. Právo na právo vzniká narozením člověka. Bez ohledu na věk, pohlaví, rasu a vyznání má právo každá osoba a může proto být účastníkem soudního jednání. V případě nezpůsobilosti osoby k právním úkonům, vystupuje za tuto její zákonný zástupce. Každá fyzická osoba má právo na ochranu osobnosti. V tomto případě se jedná zejména o ochranu života a zdraví, lidské důstojnosti, občanské cti, jména, soukromí a projevů osobní povahy. Právnické jsou též způsobilé k tomu, aby měli svá práva (současné i povinnosti).
- ❖ **Hlava III.** – zastoupení. Každý má právo zjednat si zástupce, který je oprávněn jednat jeho jménem. Pověření k právnímu zastupování se děje na základě právní moci. V případě právní nezpůsobilosti jednají za takovou osobu určení právní zástupci.
- ❖ **Hlava IV.** – právní úkony. Za právní úkon označuje tento zákon projev vůle, který směřuje ke vzniku, změně nebo zániku práv nebo povinností s projevem

¹¹ *Wikipedia - Občanský zákoník* [online]. [cit. 2011-02-10]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Dansk%C3%BD_z%C3%A1kon%C3%ADk>

spojených. Fakticky se tato pasáž týká odporovatelnosti, smlouvám, návrhům na uzavření smluv a přijetí návrhu.

- ❖ **Hlava V.** – spotřebitelské smlouvy. Pasáž se zaměřuje na ochranu spotřebitele.
- ❖ **Hlava VI. A VII.** – byli zrušeny.
- ❖ **Hlava VIII.** – promlčení. Právo se považuje za promlčené, pokud nebylo vykonáno v době zákonem stanovené.
- ❖ **Hlava IX.** – domácnost. Zákon říká, že domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Pasáž dále řeší osoby blízké, věci a práva.
- ❖ **ČÁST DRUHÁ, Hlava I.** – vlastnické právo. Hlava vymezuje, kdo je vlastník a kdo držitel.
- ❖ **Hlava II.** – spoluvlastnictví a společné jmění. Na tomto místě se dozvídáme o podílovém vlastnictví a společném vlastnictví manželů.
- ❖ **Hlava III.** – práva k cizím věcem. Zde je řešeno takzvané právo zástavní a zadržovací.
- ❖ **ČÁST TŘETÍ, ČTVRTÁ A PÁTÁ** – byli zrušeny.
- ❖ **ČÁST ŠESTÁ, Hlava I.** – předcházení hrozcím škodám. Tato část zavazuje osoby k tomu, aby si počínali tak, že nedojde ke škodě na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí.
- ❖ **Hlava II.** – odpovědnost za škodu. Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil. V případě nezpůsobilosti (právní odpovědnost nebo nízký věk) odpovídá za škodu opatrovník.
- ❖ **Hlava III.** – bezdůvodné obohacení. Soud rozhodne o vydání prostředků, jimiž se někdo bezdůvodně obohatí.
- ❖ **ČÁST SEDMÁ, Hlava I.** – nabývání dědictví. Dědí se ze dvou možných příčin (možno i najednou) První příčinou je ze zákona a druhou na základě závěti. V případě odmítnutí propadá dědictví ve prospěch státu.
- ❖ **Hlava II.** – dědění ze zákona. V první skupině dědí děti, manžel anebo partner. Všechny osoby dědí stejným dílem. Ve druhé skupině dědí rodiče. Ve třetí skupině dědí sourozenci a jejich děti.

- ❖ **Hlava III.** – dědění ze závěti. Závěť lze napsat vlastní rukou za přítomnosti svědků anebo prostřednictvím notáře.
- ❖ **Hlava IV.** – správce dědictví. Zde se dozvídáme povinnosti správce dědictví.
- ❖ **Hlava V.** – potvrzení dědictví a vypořádání dědiců.
- ❖ **Hlava VI.** – ochrana oprávněného dědice.
- ❖ **ČÁST OSMÁ, Hlava I. – XXI.** – se věnuje závazkovému právu. Definován je závazek ve formě smlouvy. Je řešen vztah smluvní v případech finančních, bytových, zápůjčkových, nájemních apod.
- ❖ **ČÁST DEVÁTÁ, Hlava I. – IX.** – obsahuje přechodná a závěrečná ustanovení.¹²

Jak jsem uvedl, současná podoba se nachází těsně před novelizací. Z tohoto důvodu považuji za nutné uvést změny, kterých se novela Občanského zákoníku týká. Novela by měla pokrývat současné potřeby právního prostředí a svým rozsahem by se měla přiblížit ostatním příbuzným evropským normám. Ze současných 880. §, zákon nabyt na těžko neuvěřitelných 3019 §. Počátek novelizaci zákoníku se datuje do již roku 1999 a v platnost by měla nová norma vstoupit v roce 2012. Tato doba odpovídá na jedné straně rozsahu předpisu a na straně druhé střídání vlád a jejich preferencí v uplynulém období. Nyní se pokusím o stručný výčet změn:

- ❖ **Rodina, výměnek** – jedná se o staronový institut, který umožňuje důchodci převést dům na děti s domluvenou podmínkou doživotního bydlení a některých úsluh. Takto dotyčná osoba získá jistotu, že neskončí v domově důchodců.
- ❖ **Rodina, adopce dospělého** – řeší adopci dospělých osob. V praxi se jedná o adopci sourozenců, z nichž je jeden již zletilí. Tak bude dosaženo, aby sourozenci zůstali pohromadě.
- ❖ **Rodina, náhradní mateřství v rodině** – umožňuje biologickým rodičům (dárcům embrya) osvojit si dítě, které donosí jejich příbuzná.
- ❖ **Rodina, emancipace od rodičů** – mladiství před dovršením věku 18 let bude moci získat svéprávnost. Musí však doložit příjem a možnost bydlení.

¹² Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník

- ❖ **Rodina, delší lhůta na popření otcovství** – ta se prodlouží ze současných šesti měsíců na 6 let.
- ❖ **Dědictví, vůle umírajícího nad zákon** – znamená nadřazení dědictví prostřednictvím závěti nad dědictvím ze zákona. Doposud byly tyto dvě formy postaveny na roveň.
- ❖ **Dědictví, rozšíření o další osoby** – nově by dědili i prarodiče, bratrance a sestřenice.
- ❖ **Bydlení, omezení práv nájemníka** – nájemník si nebude moci trvale nastěhovat do bytu příbuzného, který by po jeho smrti uplatňoval nárok na byt.
- ❖ **Bydlení, společné prostory** – vlastnictví bytu znamená automaticky spoluvlastnictví společných prostor.
- ❖ **Majetek, jeden majitel pozemku a domu** – stavby budou přirozenou součástí pozemku.
- ❖ **Majetek, kradený vůz** – ten by měl nově zůstat kupci. Vyrovnání by měl nést na svých bedrech zloděj vozidla popřípadě autobazar.
- ❖ **Majetek, jednotná podoba smluv** – lišit by se neměli smlouvy pro fyzické a smlouvy pro právnické osoby.
- ❖ **Odškodnění, za újmu na zdraví** – zrušit by se měli pevné tabulky. Soudci by pak měli sami na základě podaných důkazů určovat výši odškodnění.
- ❖ **Odškodnění, náhrada škody za oblíbenou věc** – v případě zničení věci zvláštní oblíby (umělecká památka, fotografie, zvíře) určí soud zvláštní cenu.
- ❖ **Odškodnění, zvíře** – v některých případech nebude posuzováno jako věc. Nově si nebude moci zakoupit zvíře osoba mladší patnácti let. V případě ochrany pak bude zvíře před věcí¹³.

Toto jsou tedy některé z připravovaných změn v Občanském zákoníku. Snad se podaří naplnit aktuálnost a rozsah této změny.

Studiem Občanského soudního řádu jsme tedy získali představu, jakým způsobem pracuje soud při rozhodování právního sporu dvou stran. Tímto studiem jsme objevili

¹³ *Nový Občanský zákoník – návrh Občanského zákoníku* [online]. [cit. 2011-02-10]. URL: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/navrh-zakona.html>>

rozsah činností, které spadají pod právní postižitelnost a podléhají možnosti soudního sporu. Podobné studium je nutné pro pochopení významu justice ve společnosti. Studium dílčí kapitoly (Občanského zákoníku) jsme se dále posunuli k pochopení fungování soudní moci jako celku ve struktuře státní moci. Před námi je poslední významná právní norma.

1.1.7 Trestní zákoník

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník je nejvyšší právní norma, která sjednocuje hmotné trestní právo. Trestní zákoník vymezuje jednání, které se považuje za trestní čin. V případě trestního řízení se přijímají rozhodnutí vedoucí k nápravě pachatele trestného činu. Tzn., že vedle občansko právního vyrovnání se ukládá odsouzenému pachateli trestného činu i podmíněný anebo nepodmíněný trest v délce dané zákonem. Svým rozsahem 421. § se nemůže rovnat Občanskému zákoníku. Je však nedílnou složkou právního systému a jeho existenci vyžaduje společenská závažnost trestních činů. Jmenovanou právní normu opět v krátkosti představím:

- ❖ **ČÁST PRVNÍ, Hlava I** – působnost trestních zákonů. Zde je postupně vyjmenován zákaz retroaktivity, časová působnost a místní působnost.
- ❖ **Hlava II** – trestní odpovědnost. Na tomto místě zákon definuje trestný čin, přečin, zločin, úmysl, nedbalost, přitěžující okolnost, skutkový omyl, právní omyl, přípravu trestného činu, pokus, pachatel, spolupachatel a účastník trestného činu, věk, nepřičetnost a zmenšenou přičetnost.
- ❖ **Hlava III** – okolnosti vylučující protiprávnost činu. Toto je velice důležitá část zákona i v občanském životě. Hovoří se zejména o krajní nouzi a nutné obraně, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně.
- ❖ **Hlava IV** – zánik trestní odpovědnosti. Podmínky pro zánik trestné činnosti jsou účinná lítost (dle rozsahu trestné činnosti) a promlčení.
- ❖ **Hlava V** – trestní sankce. Jako trestní sankce zákon na tomto místě přesně definuje tresty a ochranná opatření. Dále se věnuje stanovení délky trestů, polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, upuštění od potrestáními, dohledu,

povinnostem pachatele, povinnostem probačního pracovníka, druhy trestných činů, výkonu jednotlivých trestů, zařazení odsouzeného do věznice určitého typu, mimořádné snížení trestu odnětí svobody a jeho mimořádné zvýšení, domácí vězení, náhradní trest odnětí svobody, obecně prospěšné práce, výměře trestu obecně prospěšných prací, stanovisko pachatele a jeho zdravotní způsobilost, výkon trestu obecně prospěšných prací, propadnutí majetku, peněžitý trest, výměra peněžitého trestu, náhradní trest odnětí svobody, propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, zákaz činnosti, zákaz pobytu, zákaz vstupu na sportovní, kulturní nebo společenské akce, ztráta čestných titulů a vyznamenání, ztráta vojenské hodnosti, vyhoštění, podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody, zkušební doba, podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody s dohledem, podmínky propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, započítání vazby a trestu, promlčení trestu, ochranná opatření, druhy ochranných opatření, ochranné léčení, zabezpečovací detence,

- ❖ **Hlava VI** – zahlazení odsouzení. Stanoví dobu, po které může být trestný čin zahlazen. Pak se hledí na pachatele jako na netrestaného.
- ❖ **Hlava VII** – zvláštní ustanovení o některých pachatelích.
- ❖ **Hlava VIII** – výkladová ustanovení. Na tomto místě zákon vysvětluje obecné pojmy, jako je vloupání, pachatel, újma na zdraví, osoba blízká, insolventní řízení, organizovaná zločinecká skupina, návyková látka, obydlí, stanovení výše škody a další.
- ❖ **ČÁST DRUHÁ, Hlava I** – trestné činy proti životu a zdraví. Definují pojmy jako vražda, sebevražda, usmrcení z nedbalosti, těžké ublížení na zdraví, mučení a jiné nelidské kruté zacházení, neposkytnutí pomoci, šíření nakažlivé lidské nemoci, ohrožení pohlavní nemocí, ohrožování zdraví závadnými potravinami, rvačka, nedovolené přerušování těhotenství, neoprávněné odebrání tkání a orgánů, provedení transplantace za úplatu nebo nedovolené nakládání s lidským embryem.
- ❖ **Hlava II** – trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství. Hlava se věnuje obchodování s lidmi, svěřením dítěte

do moci jiného, zbavení osobní svobody, omezování osobní svobody, zavlčení, loupeži, braní rukojmí, vydírání, omezování svobody vyznání, útisku, omezování domovní svobody, porušování svobody sdružování a shromažďování, neoprávněnému nakládání s osobními údaji, poškozování cizích práv, porušení tajemství dopravovaných zpráv, porušení tajemství listin a dokumentů uchovávaných v soukromí a pomluvě.

- ❖ **Hlava III** – trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Zde je řešeno znásilnění, sexuální nátlak, pohlavní zneužití, soulož mezi příbuznými, kuplířství, prostituce ohrožující mravní vývoj dětí, šíření pornografie, výroba a jinému nakládání s dětskou pornografií a zneužití dítěte k výrobě pornografie.
- ❖ **Hlava IV** – trestné činy proti rodině a dětem. Tento úsek se věnuje dvojímu manželství, opuštění dítěte nebo svěřené osoby, zanedbání povinné výživy, účinné lítosti, týrání svěřené osoby, únosu dítěte, ohrožování výchovy dítěte, svádění k pohlavnímu styku, beztrestnosti dítěte a podání alkoholu dítěti.
- ❖ **Hlava V** – trestné činy proti majetku. Tato část se věnuje termínům krádež, zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci, neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru, podvod, pojistný podvod, úvěrový podvod, dotační podvod, provozování nepoctivých her a sázek, podílnictví, legalizace výnosů z trestné činnosti, lichva, zatajení věci, porušení povinnosti při správě cizího majetku, poškození věřitele, zvýhodnění věřitele, způsobení úpadku, porušení povinnosti v insolvenčním řízení, pletichy v insolventním řízení, poškození cizí věci, zneužívání vlastnictví, neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací, opatření a přechovávání přístupového hesla k počítačovému systému a jiných takových dat a poškození záznamu v počítačovém systému.
- ❖ **Hlava VI** – trestné činy hospodářské. Zde se dozvíme o padělání a pozměnění peněz, udávání padělaných a pozměněných peněz, dále výrobě a držení padělatelského náčiní, neoprávněné výrobě peněz, ohrožování oběhu tuzemských peněz, zkrácení daně, neodvedení daně, nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení, porušení předpisů k označování zboží, padělání a

pozměňování známek, porušení zákazu v době nouzového stavu v devizovém hospodářství, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, neoprávněné vydání cenného papíru, manipulace s kurzem investičních nástrojů, neoprávněné podnikání, neoprávněné provozování loterie a jiné sázkové hry, poškozování spotřebitele, zkreslování údajů o stavu hospodaření, zneužití informace a postavení v obchodním styku, zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, soutěži a dražbě, pletichy při zadání veřejné zakázky, pletichy při veřejné dražbě, poškození finančních zájmů Evropského společenství, porušení předpisů při oběhu zboží ve styku s cizinou, porušení předpisu při kontrole vývozu zboží a technologií dvojího užití, provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence, porušení práv k ochranné známce, porušení chráněných průmyslových práv, a nakonec porušení autorského práva a padělání a napodobení díla výtvarného umění.

- ❖ **Hlava VII** – trestné činy obecně nebezpečné. Na tomto místě se dozvídáme o obecném ohrožení, ohrožení pod vlivem návykové látky, porušení povinnosti při hroživé tísní, poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení, poškození geodetického bodu, nedovoleném ozbrojování, vývoji, výrobě a držení zakázaných bojových prostředků, nedovolené výrobě a držení radioaktivní a jiné nebezpečné látky, nedovolené výrobě a jiném nakládání s psychotropními látkami a jedy, šíření toxikomanie, výrobě a jiném nakládání s látkami s hormonálním účinkem, získání kontroly nad vzdušným dopravním prostředkem, civilním plavidlem a pevnou plošinou, ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla a zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny.
- ❖ **Hlava VIII** – trestné činy proti životnímu prostředí. Předpis zde definuje poškození životního prostředí, poškození lesa, neoprávněné vypuštění znečišťujících látek, neoprávněné nakládání s odpadky, neoprávněné nakládání s volně žijícími chráněnými živočichy a planě rostoucími rostlinami, odnímání nebo ničení živočichů a rostlin, týrání zvířat, zanedbání péče o zvíře

z nedbalosti, pytláctví, neoprávněná výroba výživy ovlivňující užitkovost zvířat, šíření nakažlivé nemoci zvířat a šíření nakažlivé nemoci a škůdců rostlin.

- ❖ **Hlava IX** – trestné činy proti republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci. Následují termíny jako vlastizrada, rozvracení republiky, teroristický útok, teror, sabotáž, zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace, vyzvědačství, ohrožení utajované informace, spolupráce s nepřítelem, válečná zrada a služba v cizích ozbrojených silách.
- ❖ **Hlava X** – trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných. Hlava řeší násilí proti orgánu veřejné moci, vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci, násilí proti úřední osobě, přisvojení pravomoci úřadu, zneužití pravomoci úřední osoby, maření úkolu úřední osoby, přijetí úplatku, podplácení, zasahování do nezávislosti soudu, pohrdání soudem, maření výkonu úředního rozhodnutí, osvobození vězně, násilné překročení státní hranice, napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky, neoprávněné zaměstnávání cizinců, vzpoura vězňů, křivé obvinění, křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek, křivé tlumočení, dále také padělání a pozměňování úřední listiny, nedovolená výroba a držení pečetidla státní pečeti a úředního razítka, padělání a vystavení lékařské zprávy, maření voleb a referenda, násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci, nebezpečné vyhrožování, nebezpečné pronásledování, hanobení národa, rasy a jiné etnické skupiny obyvatel, podněcování k nenávisti, šíření poplašné zprávy, výtržnictví, hanobení lidských ostatků, opilství, účast na organizované zločinecké skupině, beztrestnost agenta, podněcování k trestnému činu, schvalování trestného činu, nadržování, nepřekažení trestného činu a neoznámení trestného činu.
- ❖ **Hlava XI** – trestné činy proti branné povinnosti. Jsou činy maření způsobilosti ke službě, neplnění odvodní povinnosti, obcházení branné povinnosti a nenastoupení služby v ozbrojených silách.
- ❖ **Hlava XII** – trestné činy vojenské. Hlava definuje neuposlechnutí rozkazu, zprotivení a donucení k poruše vojenské povinnosti, urážka mezi vojáky, násilí vůči nadřízenému, porušování práv a chráněných zájmů vojáků různé hodnosti,

vyhýbání se výkonu služby, zběhnutí, svévolné odloučení, vyhýbání se výkonu strážní, dozorčí nebo jiné služby, porušení povinností strážní služby, porušení povinností při obraně vzdušného prostoru, ohrožování morálního stavu vojáků, porušení služební povinnosti vojáka, zbabělost před nepřítelem, nesplnění bojového úkolu, opuštění vojenského materiálu, vydání vojáků a vojenského materiálu nepříteli a porušení služební povinnosti příslušníka ozbrojeného sboru.

❖ **Hlava XIII** – trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy. Paragrafy v této části řeší genocidium, dále pak útok proti lidskosti, apartheid, diskriminace skupiny lidí, založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia, příprava útočné války, podněcování útočné války, styky ohrožující mír, porušení mezinárodních sankcí, použití zakázaného bojového prostředku a nedovolené vedení boje, válečná krutost, perzekuce obyvatelstva, plenění v prostoru válečných operací, zneužití mezinárodně uznávaných a státních znaků, zneužití vlajky a příměří, ublížení parlamentáři a odpovědnost nadřízeného.

❖ **ČÁST TŘETÍ** – přechodná a závěrečná ustanovení.¹⁴

Tímto výčtem končí velice obsáhlá, ale pro moji práci naprosto zásadní kapitola. Vyjmenoval jsem a velice stručně jsem popsal právní normy, které jsou nezbytné k výkonu soudní moci. Celková posloupnost byla členěna od ústavních zákonů, které vymezují principy fungování státu jako celku. Pokračoval jsem Občanským soudním řádem, abych přiblížil funkci výkonu soudní moci prostřednictvím soudů. Nakonec jsem uvedl dva nejobsáhlejší právní předpisy (Občanský zákoník a Trestní zákoník), abych nastínil rozsah činnosti, které spadají do širokého rozsahu výkonu soudní moci.

¹⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

1.2 POSTAVENÍ SOUDŮ VE SPOLEČNOSTI

Soudy a soudnictví vystupují jako nejvyšší arbitr v moderní společnosti. Světské právo převzalo úlohu výkladu spravedlnosti. Spravedlnost boží byla v sekulárních státech nahrazena mocí státu, který bdí nad výkladem, dodržováním a vymáháním zákona (práva). K takovému pojetí práva ve společnosti přispělo vyčerpání Evropy Třicetiletou válkou a následně přijatý **Vestfálský mír** (1648-10-24). Tento dokument omezil pravomoci císař a církve, kterou zastupoval. Současně přidělil větší pravomoc jednotlivým vládcům na jejich územích. Vestfálský mír je také považován za revoluční dokument v oblasti územního uspořádání Evropy. V jeho rámci byly definovány hranice zemí a celky se vymezili označením stát.¹⁵ Právo v rámci státu je určitým souborem právních norem, které vymezují lidské chování a zároveň určují mezní limity takového chování. V právním pojetí státu je takové opatření nutné k udržení pořádku a rozvoje společnosti. Právo však nemůže existovat samo o sobě. Potřebuje k sobě instituce, které si mezi sebou rozdělí a vykonávají určité správní povinnosti. Tyto instituce sdružuje stát jako nejvyšší garant práva v rámci svého území. Jedna instituce zkoumá potřeby (přijímá podmínky voličů – tak, jak to definuje demokratické zřízení našeho státu) lidské společnosti a prostřednictvím nově navržených a posléze schválených právních norem vymezuje mantinely chování ve společnosti. Druhá instituce je výkonnou složkou státu a pomocí těchto norem spravuje stát zákonným způsobem tak, jak mu to ukládají zákony v dané hierarchii Ústava až po vyhlášky a nařízení. Poslední institucí (bez ohledu na pořadí) je justiční správa, která dbá na správný chod soudní soustavy v zemi. Tento systém má za úkol vykonávat úlohu nejvyššího arbitra a současně vykonavatele vlastních rozhodnutí. Považuji za nutné, uvědomit si při studiu fungování státu jednotlivé moci vykonávané ve struktuře státu. Stejně nutné je posléze jednotlivé moci syntetizovat a uvědomit si jejich vzájemnou synergi.

¹⁵ *Wikipedia* – *Vestfálský mír* [online]. [cit. 2011-02-11]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vestf%C3%A1lsk%C3%BD_m%C3%ADr>

1.2.1 Dělbá moci ve státě - Mocenský trojúhelník

Stát vystupuje jako nejvyšší mocenská organizace v rámci svého území. Jeho funkce je regulační a v případě regulace lidského chování používá donucovací prostředky. Moc je však fenomén lehký zneužitelný, což potvrzuje studium lidské historie. V průběhu vývoje lidské společnosti se moc stále více centralizovala. Vznikali systémy s absolutním pojetím moci. V historii existovali systémy, kde hlavní představitel společnosti byl volen v pravidelných intervalech. Takový vládce musel počítat při správě svého území s časovou omezeností svého mandátu. V podstatě ale vykonával s úzkou skupinou osob moc absolutní (jak to známe z předkřesťanské historie Slovanů na našem území). Ještě starší pseudodemokratické systémy známe na příkladu Athén, Kartága a Říma (v období do konce republiky). V jejich případě vládla volená skupina obyvatel, kteří pocházeli ze starých a bohatých rodů. Osud demokratických Athén však ukončili v 15. století Turci, osud Kartága Řím a pseudodemokratické uspořádání Říma ukončilo ustanovení funkce (z hlediska moci absolutní) Caesara.

Na centralizaci moci se významným způsobem podílela mnohá náboženství. V předešlých dvou tisíciletích se v Evropě významně prosadilo Křesťanství. Přes mnohé pokusy o oslabení jejího vlivu a „degradace“ (lépe řečeno navrácení původnímu účelu) na úroveň duchovní a nikoliv mocenské složky (mnohé pokusy tzv. heretiků, přes schismata až po protestantství). Po rozšíření nového náboženství do bezmála celé Evropy a plošné rozvrácení náboženství původních, sledujeme stále těsnější spojení světské a duchovní moci. To mělo za následek stále menší vliv obyvatel Evropy na věci veřejné. Úspěch Křesťanství coby monoteismu byl pro evropské vládce v mnohém následováníhodný. Centralizaci moci výhodnou pro licencovaného správce jediného boha si uvědomil a jako první doložitelný vládce provedl egyptský faraon Achnaton před téměř třemi a půl tisíci lety. Ten oslabil vliv jednotlivých kultů a ustanovil boha slunce Atona bohem státním. Tímto způsobem minimalizoval počet nejvyšších představitelů moci v zemi, což mělo za následek výše zmíněnou centralizaci moci v rukách jediné osoby. Princip se uchoval v podobě Judaismu v oblasti blízkého východu a Křesťanství v Evropě až do konce absolutní vlády monarchie.

S rozvojem manufaktur a tím pádem zaměstnanosti, rostla v Evropě životní úroveň. Kdo dokázal vydělat prostředky na živobytí a svoji životní úroveň posunul z oblasti pouhého přežívání, zatoužil po informacích a vzdělání. Lidé cítili čím dál větší potřebu znalostí a dovedností (které jim dávalo lepší perspektivu a životní úroveň) a čím dál menší potřebu boha (trestajícího a nabízejícího profit až po smrti). Hodnoty, které nabízelo Křesťanství, byli dávno lidskými hodnotami už před jeho příchodem a jednalo se o hodnoty lidské (ne božské), takže existoval předpoklad jejich zachování i bez božího přispění. Životní úroveň a hodnoty (pravidla a zákony) měli být dostupné pro všechny obyvatele bez rozdílu. Tento postoj byl neslučitelný s monarchií, která ve spojení s Křesťanskou institucí nabízela moc vymahatelnou pouze pro malý okruh lidí. Po Třicetileté válce čekal Evropu bouřlivý rozvoj. Rozvíjel se průmysl a spolu s průmyslem i sektor bankovníctví. Tato dvě odvětví si vyžadovala nový způsob regulace a instituci silnější a nadřazenější. Správa státu se stávala stále náročnější a bylo třeba účinným způsobem moc ve státě rozdělit. Nedostatek finančních prostředků po Třicetileté válce způsobil závislost evropských panovníků na nově vznikajících bankovních domech. Potřeby monarchie byly uspokojovány zadlužováním jednotlivých zemí ve prospěch bankéřů, kteří jako profit přejímali některé funkce státu. Jako příklad uvedu daňovou politiku (od návrhu jednotlivých daní, kterých bylo v době Ludvíka XIV. celkem čtyřicet až po jejich výběr a následné přerozdělení do státní kasy), která vedla k prvnímu modernímu bankrotu v dějinách. Jednalo se o státní bankrot Francie, kterému se následník Ludvíka XIV. regent Filip II Orleánský snažil čelit novým monetárním systémem skotského finančníka Johna Lawa. Byla založena státní banka, která uspokojovala potřeby dvora a současně potřeby národního hospodářství. Pro minimalizaci státního dluhu byla znehodnocována hodnota peněz a přešlo se na tzv. monetární systém. Vydávány byly po vzoru Benátek, Lombardie a Holandska papírové bankovky. Zpočátku je kryli uložené kovové mince. Ale to se dělo opravdu jen na samém počátku. Potřeba rychle se rozvíjejícího hospodářství vyvolala větší potřebu peněz. Spolu s penězi začali být ve velké míře emitována také čistě spekulativní pseudoměna s názvem akcie. Tento systém zbankrotoval v roce 1720 a ohrozil stabilitu

celé společnosti.¹⁶ Na příkladu Francie se ukázala potřeba širší mocenské struktury, než jakou zajišťovala pouhá monarchie. Stát jako celek potřeboval regulovat stále více oblastí a k tomu potřeboval nové pojetí moci. Musel nutně vzniknout nový systém rozdělení mocenských struktur, které by byly na sobě nezávislé, ale zároveň by byli vůči sobě vázané. Princip nezávislosti měl za úkol vytvořit přesně definované správní funkce a princip vázanosti měl za úkol vytvořit systém kontroly. Obojí mělo mít za následek spravedlivější pojetí státu a nezneužitelnost jednotlivých mocí. Taková ochrana před zneužitím moci měla být uskutečňována státem samým. Pokud by platil opak, musela by existovat soukromá instituce, která by disponovala stejnými donucovacími prostředky jako stát. Tato myšlenka vzbudila obavu hned zpočátku. Obavy byli především z nestability, anarchie a permanentního válečného stavu.¹⁷

Prvním zakladatelem teorie moderní dělby moci byl anglický filozof John Locke (1632-1704). On jako první definoval práva a svobody jednotlivce, kterému již neměla být nadřazena práva monarchie. Takové pojetí je principem mj. Listiny práv a svobod. Locke rozdělil moc na zákonodárnou a výkonnou. Moc soudní tehdy nedefinoval jako samostatnou, protože pracovala v pojetí anglické právní soustavy jako moc výkonná. V praxi to znamenalo, že tato moc mohla vydávat některé své vlastní zákonné normy.¹⁸ John Locke a události ve Francii inspirovali francouzského filozofa a kritika absolutismu Charlese de Montesquieu (1689-1755) k vytvoření systému trojúhelníku státní moci. K Lockovu rozdělení na moc výkonnou a zákonodárnou, přidává Montesquieu ještě moc soudní. Tento systém je přes své stáří funkční dodnes a je obsažen ve všech moderních ústavách.¹⁹ Americkou ústavu uvádí autor František Zoulík jako vůbec první moderní ústavu postavenou na principech Charlese de Montesquieho. Ta se podle autora liší například od ústavy britské. Britská ústava byla vybudována na principu priority parlamentu. Ústava francouzská zase staví svého prezidenta

¹⁶ 2 CUENI, Claude. *Velká hra*. 1. vyd. Praha: Euromedia Group, k. s. – Ikar, 2008. 400 s. ISBN 978-80-249-1050-5

¹⁷ 1 ZOULÍK, František. *Soudy a soudnictví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck: SEVT, 1995. 263 s. ISBN 80-7179-005-2

¹⁸ *Wikipedia – John Locke* [online]. [cit. 2011-02-14]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/John_Locke>

¹⁹ *Wikipedia – Charles Louis Montesquieu* [online]. [cit. 2011-02-14]. URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Montesquieu>>

doprostřed pomyslného trojúhelníka. Francouzský prezident se tímto stává spojovacím a rozhodčím článkem mezi jednotlivými vrcholy mocenského trojúhelníku.

Co znamenají jednotlivé moci a co spadá do jejich kompetence, popíšu v následujících kapitolách. Ke každé konkrétní moci napíšu i to jakým způsobem ovlivňuje a kontroluje moc sousední.

1.2.2 Moc zákonodárná

Jedná se o státní moc, která je jako jediná oprávněna vydávat zákony. Moc zákonodárná je definována nejvyšší právní normou a to Ústavou České republiky. V rámci státu ji vykonává státní organizace. Hlava druhá naší ústavy přisuzuje tuto roli Parlamentu. Ten je tvořen dvěma komorami a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Jedná se tedy o dvoukomorový systém parlamentní demokracie. Občané si mohou prostřednictvím voleb zvolit své zástupce do obou komor. Poslanec ani senátor se nesmí stát současně prezidentem (tedy zástupcem moci výkonné) anebo soudcem (zástupcem moci soudní). Vybraný poslanec vítězné strany se ale naopak může stát členem vlády (tedy zástupcem moci výkonné).

Hlavní úlohou parlamentu (ne však jedinou) je proces, který se označuje jako zákonodárný. Ten spočívá v předkládání, připomínkování, doplňování a schvalování zákonů. Zákony zpravidla předkládá vláda. Činí tak prostřednictvím Legislativní rady. Dalším předkladatelem zákona se mohou stát poslanci obou komor parlamentu. Návrh zákona je v Poslanecké sněmovně na prvním čtení buď zamítnut anebo dále projednáván. V druhém případě je přidělen příslušnému sněmovnímu výboru, který návrh může pozměnit anebo doplnit o vlastní doporučení. Potom následuje druhé čtení a hlasování o pozměňovacích návrzích a výsledné předloze. V případě přijetí Poslaneckou sněmovnou, schvaluje zákon Senát. Ten může, zákon ve stanovené lhůtě odmítnout, ale ne jej však přepracovat. Poslanecká sněmovna pak může zákon přepracovat anebo nadpoloviční většinou rozhodnutí Senátu přehlasovat. Prezident republiky (představitel moci výkonné) zákon podepisuje. V případě, kdy tak neučiní, se zákon vrací k novému projednání. Poslanecká sněmovna může opět znovu nadpoloviční většinou (v případě

ústavních zákonů 120. poslanci) zákon schválit. Stvrzení zákona podpisem provádí předseda Poslanecké sněmovny, prezident republiky a předseda vlády. Platnost zákona začíná jeho zveřejněním ve Sbírce zákonů. Uplatňování povinností ze zákona vyplývajících je ode dne jeho vyhlášení (nalézá se na konci každého zákona).

K dalším povinnostem moci zákonodárné patří schvalování mezinárodních smluv, vyhlášení krizových stavů. A to konkrétně stav ohrožení státu (na návrh vlády, která však zastává moc výkonnou) a válečný stav. Dále parlament schvaluje vyslání ozbrojených sil mimo území republiky, přítomnost cizích ozbrojených sil na našem území, účast v obraných paktech atd.

Činnost Parlamentu jako představitele moci zákonodárné je regulována prostřednictvím Ústavního soudu. Pokud vznikne důvodný předpoklad, že přijatá právní norma je v rozporu s Ústavou, rozhodne Ústavní soud o jejím zrušení. Jednotlivé moci jsou ve struktuře státu sice nezávislé ve svých rozhodnutích, ale disponují nástroji pro ovlivnění přijatých usnesení. Parlament může být rozpuštěn prezidentem za podmínek daných ústavou. Na druhou stranu však volí hlavního hlavního představitele výkonné moci – prezidenta.²⁰

1.2.3 Moc výkonná

Exekutiva (moc výkonná) je další složkou státní moci. Definuje ji Ústava české republiky, konkrétně Hlava třetí. Nejvyšším představitelem a současně hlavou státu je prezident republiky. Je volen poslaneckou sněmovnou a podmínky volby a také nároku na tuto funkci stanoví rovněž Ústava ČR. Ke kompetencím prezidenta mimo jiné patří:

- ❖ jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády,
- ❖ svolává zasedání Poslanecké sněmovny a rozpouští ji (nepřímo ovlivňuje moc zákonodárnou),
- ❖ pověřuje vládu v demisi dočasným výkonem funkcí,

²⁰ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

- ❖ jmenuje soudce, předsedy a místopředsedy Ústavního a Nejvyššího soudu (nepřímo ovlivňuje moc soudní),
- ❖ amnestuje a zmírňuje soudem uložené tresty, dále nařizuje nezahajování a nepokračování trestního řízení a zahlazuje odsouzení (nepřímo ovlivňuje moc soudní),
- ❖ vrací Parlamentu přijatý zákon, výjimku tvoří zákon ústavní (nepřímo ovlivňuje moc zákonodárnou),
- ❖ podepisuje zákony (nepřímo ovlivňuje moc zákonodárnou),
- ❖ jmenuje prezidenta a viceprezidenta Českého Nejvyššího kontrolního úřadu a jmenuje členy Bankovní rady České národní banky,
- ❖ reprezentuje stát v zahraničí,
- ❖ ratifikuje a sjednává mezinárodní smlouvy,
- ❖ je vrchním velitelem ozbrojených sil,
- ❖ vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny,
- ❖ jmenuje soudce a generály.

Prezident republiky zastává mimo funkcí daných ústavou ještě další funkce, které vzhledem k rozsahu práce nebudu jmenovat. K důležitým faktům patří beztrestnost prezidenta před zákonem. Zákon připouští jediný případ, kdy tomu tak není. Tímto případem je velezrada a je řešena v kompetenci Ústavního soudu.

Druhým představitelem výkonné moci je vláda, která je vrcholným (pracovním) orgánem (na rozdíl od prezidenta, který je vrcholným představitelem) výkonné moci. Skládá se z předsedy vlády, místopředsedů a ministrů. Předsedu vlády jmenuje prezident. Vláda je zodpovědná Poslanecké sněmovně (moci zákonodárné) a současně ji žádá o vyslovení důvěry.

Dalším představitelem výkonné moci jsou ministerstva. Ta zřizují zvláštním zákonem a v jejich čele stojí ministr (člen vlády). Ministerstva patří mezi ústřední orgány státní správy.

Ústava zařazuje do moci výkonné Státní zastupitelství. Ta mají za úkol zastupovat tzv. veřejnou žalobu v trestním řízení. Jejich pozice je tak oddělena od moci soudní.²¹

²¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

V dobách socialismu byl předchůdce Státního zastupitelství označován jako Prokuratura. V tehdejší pojetí státu byla moc centralizovaná a neexistovalo z mnoho důvodů rozdělení státní moci do známého trojúhelníku. Prokuratura dříve zastupovala stát a v některých případech se co nejdůrazněji zasazovala o realizaci jeho zájmů. Z dnešního pohledu si takové oprávnění zaslouží přídomek čtvrtá moc.²²

Existují další orgány, které se sice dle ústavy do výkonné moci neřadí, ale na této moci participují:

- ❖ Nejvyšší kontrolní úřad (ústava Hlava pátá) – je nezávislý orgán, který vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu,
- ❖ Česká národní banka (ústava Hlava šestá) – je ústřední bankou státu. Hlavním cílem její činnosti je péče o cenovou stabilitu. Stejně jako v případě Nejvyššího kontrolního úřadu se jedná o nezávislý orgán, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona,
- ❖ Územní samospráva (ústava Hlava sedmá) – vykonávají jí nižší a vyšší územněsprávní celky. Nižšími celky se označují obce a vyššími kraje.
- ❖ Ozbrojené síly – vykonávají obranu České republiky a vojenské akce v rámci mezinárodních dohod.
- ❖ Bezpečnostní sbory – tvoří je Policie ČR, Vězeňská služba ČR (jinak zařazena pod justiční správu) a městské policie (zařazeny pod jednotlivé obce).²³

1.2.4 Moc soudní

Je poslední z popisovaných státních mocí. Její status definuje opět Ústava ČR v Hlavě čtvrté. Vykonavatelem soudní moci jsou v naší republice nezávislé soudy. Soustava soudů je podrobně popsána v 1. kapitole. Role soudnictví neslouží k vlastnímu výkonu moci. Neslouží ani k dosahování politických cílů. Její role je naprosto unikátní

²² 1 ZOULÍK, František. *Soudy a soudnictví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck: SEVT, 1995. 263 s. ISBN 80-7179-005-2, str. 77

²³ *Wikipedia – Výkonná moc v Česku* [online]. [cit. 2011-02-14]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDkonn%C3%A1_moc_v_%C4%8Cesku>

v tom, že působí jako brzda ostatních mocí. Díky své kontrolní úloze nezávislého arbitra má za úkol dosahovat rovnovážného stavu v rámci popisovaného trojúhelníku.²⁴

1.2.5 Vztah a odlišná úloha mocenského systému

Popisem všech současných mocenských mechanismů se dostáváme k jejich stručnému zhodnocení. Úlohou takového hodnocení je resumé jejich základních vlastností a odlišností:

- ❖ **Moc zákonodárná** – je mocí normotvornou. Neřeší jednotlivé případy nebo události, ale tvoří společenské právní normy.
- ❖ **Moc výkonná** – je mocí správní a exekutivní. Vykonává správu státu v zákonem stanovené hierarchii. Při své činnosti se řídí právními normami.
- ❖ **Moc soudní** – vykonává úlohu nejvyššího rozhodce. Její rozhodnutí jsou právně závazná. Rozhoduje jednotlivé případy výlučně a pouze na základě zákonných norem (přijatých mocí zákonodárnou). Má brzdou a kontrolní úlohu vůči moci zákonodárné (pomocí ústavního soudnictví může zrušit platnost zákonů a mezinárodních smluv) a vůči moci výkonné (pomocí správního soudnictví může zvrátit nezákonné rozhodnutí exekutivy).

1.3 ÚČASTNÍCI VÝKONU SOUDNÍ MOCI

Při výkonu soudní moci se setkávají představitelé státu, fyzické a soukromé osoby. Představitelé státu jednak soudní moc vykonávají, ale také se mohou stát účastníky soudních jednání. Právních profesí je pro potřeby výkonu soudní moci hned několik. Ne všechny jsou však zaměstnanci soudu. Ze soudních zaměstnanců se jednání soudu účastní soudce, exekutor a administrativní pracovník. Na bezpečnost takových řízení dohlíží zaměstnanci Vězeňské služby ČR, konkrétně příslušníci justiční stráže.

²⁴ ZOULÍK, František. *Soudy a soudnictví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck: SEVT, 1995. 263 s. ISBN 80-7179-005-2, str. 74

Z právních profesí, které nejsou zaměstnanci soudu, uvádím notáře (vykonávající právní úkony v řízení dědickém), advokáty (zastupující obě strany sporu) a soukromé exekutory. Ostatní účastníci jsou buď soukromé, nebo fyzické osoby popřípadě zástupci státních organizací (převážně exekutivy).

1.3.1 Soudci

Jsou osobami, které nestranným a spravedlivým způsobem rozhodují spor mezi dvěma subjekty. Jejich prostřednictvím vykonává stát moc soudní ve zcela konkrétních kauzách a případech. Soudce je při výkonu své funkce nezávislý. Nezávislost je funkčním principem celého soudního procesu. Proto, aby byla přijata spravedlivá rozhodnutí, musí být soudce nezávislý na ostatních účastnících jednání, dále na politice a konkrétním řešení případu. V takovém případě tedy přebírá funkci třetí nezúčastněné a nestranné osoby. V případě narušení principu nezávislosti se může soudce sám vyloučit z jednání na základě své podjatosti. K tomuto kroku mohou dát podmět i obě strany sporu.

Nutným předpokladem pro jmenování do funkce soudce je:

- ❖ státní občanství České republiky,
- ❖ právní bezúhonnost,
- ❖ způsobilost k právním úkonům,
- ❖ věk alespoň 30 let,
- ❖ vysokoškolské právní vzdělání,
- ❖ složení justiční zkoušky,
- ❖ zkušenosti a morální vlastnosti,
- ❖ složení slibu soudce do rukou prezidenta ČR.

Výše popsaná nezávislost však není absolutní. V rámci výkonu své funkce je soudce naprosto závislý na platných zákonných normách. Výchova soudce je poměrně dlouhý proces. Po vysokoškolském studiu je ještě nutné vykonat zpravidla tříletou praxi (justiční čekatelé) a složit na závěr justiční zkoušku. Jmenování soudcem prezidentem

republiky není automatické a může vzdělávací proces ještě pozdržet. Kvalifikovaným soudcem se zájemce stává v necelé polovině svého průměrného věku.

1.3.2 Administrativní pracovníci

Pracovníkem administrativy je označena osoba, která vykonává, se podílí na zpracování soudního spisu popřípadě správě soudu. Jejich základní dovedností je přesný a rychlý administrativní výkon při přepisu jednání, obesílání účastníků soudního jednání a ostatní správě soudu. Dle úrovně vykonávané práce postačuje vzdělání středoškolské (v případě zapisovatelek), odborné právní (v případě tajemníků a vyšších soudních úředníků) anebo vysokoškolské (v případě ředitelů správ). Zastupitelnost zmíněných pozic je o něco vyšší, než je tomu v případě osoby soudce.

1.3.3 Justiční stráž

Je součástí ozbrojeného sboru Vězeňské služby ČR. Při své činnosti se řídí zejména zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a Justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 361/2006 Sb., O služebním poměru příslušníků ozbrojených sborů. Příslušníci justiční stráže dbají na podržování pořádku a bezpečnosti v prostorách justičních areálů a tuto činnost vyvíjí i v ostatních místech, kde probíhá soudní činnost. Zaměstnavatelem justiční stráže je sice spádová věznice, ale její příslušníci vykonávají službu převážně pro příslušný soud.

1.3.4 Exekutoři

V této části došla řada na osoby, které nemusí být nutně zaměstnanci soudů. Vykonavatel soudního rozhodnutí (exekutor) je osobou, která na základě rozsudku exekučního soudu vymáhá na povinném závazky soudního rozhodnutí. Vymáhání provádí ve prospěch oprávněného (jinak navrhovatele výkonu rozhodnutí). Exekutor sepisuje peníze, movitý a nemovitý majetek a následně jej draží prostřednictvím soudní

dražby. Při své činnosti se řídí především zákonem č. 99/1963 Sb., Občanským soudním řádem. Taková osoba je zaměstnancem příslušného soudu.

V současné době se jedná o zrušení této funkce, jejíž povinnosti by převzal tzv. soudní exekutor. Řeč je o osobě, kterou nezaměstnává příslušný soud, ale přímo Ministerstvo spravedlnosti ČR. Jeho činnost se řídí především zákonem č. 120/2001 Sb., O soudních exekutorech a exekuční činnosti (Exekuční řád). Požadavky na tuto funkci jsou:

- ❖ plná způsobilost k právním úkonům,
- ❖ vysokoškolské právnické vzdělání,
- ❖ bezúhonnost,
- ❖ vykonaná alespoň tříletá právnická praxe,
- ❖ složená exekutorská zkouška,
- ❖ složení slibu a jmenování ministrem spravedlnosti.

Tyto osoby jsou vedoucími ve vlastním exekutorském úřadě. Náplní činnosti je výkon rozhodnutí příslušného soudu, čímž se příliš neliší od exekutorů zaměstnaných přímo jednotlivými soudy.

Existují i další exekutoři, kteří však nevykonávají rozhodnutí soudu a tím pádem nespádají do sledované kategorie soudní činnosti. Pro úplnost uvádím, že se jedná pouze o exekutory:

- ❖ finančních úřadů,
- ❖ správních úřadů.

1.3.5 Státní zástupci

Dříve označovaní jako prokurátoři nejsou zaměstnanci soud. Spadají sice do systému justice, ale Ústava ČR je řadí do moci výkonné. Náplní jejich činnosti je:

- ❖ dohled nad přípravou trestního řízení,
- ❖ dohled nad dodržováním právních předpisů ve věznicích,
- ❖ dohled nad dodržováním právních předpisů v případech ochranné léčby,
- ❖ dohled nad dodržováním právních předpisů v místech ústavní výchovy,

- ❖ zastupováním ve věci veřejné obžaloby.

Funkce státního zástupce není pouze obžalovací, ale také kontrolní. Státní zástupce je stejně jako soudce omezen v možnostech ostatní výdělečné činnosti. Zákon přesně taková omezení stanoví. Na rozdíl od soudce není státní zástupce jmenován Prezidentem republiky ale Ministrem spravedlnosti ČR. Pro výkon své funkce musí splňovat podmínky, které stejně jako v případě soudce ztěžují jeho nahraditelnost:

- ❖ občanství České republiky,
- ❖ věk alespoň 25 let,
- ❖ bezúhonnost,
- ❖ plná způsobilost k právním úkonům,
- ❖ vysokoškolské právní vzdělání,
- ❖ složená závěrečná zkouška,
- ❖ morální vlastnosti,
- ❖ souhlas se svým jmenováním a přiřazením ke konkrétnímu zastupitelství.

Státní zástupce se podílí na činnosti soudu v oblasti trestního práva.

1.3.6 Notáři

Jsou osoby podílející se v případě soudní činnosti na dědickém řízení. Toto však není jedinou oblastí jejich zájmu. Notáři nejsou zaměstnanci soudu a vykonávají zejména tyto činnosti:

- ❖ sepisování notářských zápisů,
- ❖ osvědčují listiny,
- ❖ přijímají listiny a peníze do úschovy,
- ❖ sepisují ostatní listiny,
- ❖ zastupují fyzické a právnické osoby ve styku se správními úřady a soudy,
- ❖ podílí se na dědickém řízení.

Notáři mají právnické vzdělání a jsou k výkonu své funkce jmenováni Ministrem spravedlnosti ČR.

1.3.7 Advokáti

Advokacie je stejně jako notářství dalším právnickým povoláním. Její příslušníci nejsou zaměstnanci soudu. Při výkonu svého povolání se řídí zákonem č. 85/1996 Sb., O advokacii. Sdružují se v advokátní komoře a náplní jejich činnosti je zastupování fyzických a právnických osob při jednání před soudem a jinými správními orgány. V rámci poskytování právních služeb poskytují též právní poradenství. Česká advokátní komora zapisuje na seznam advokátu osoby, které splňují následující podmínky:

- ❖ plná způsobilost k právním úkonům,
- ❖ bezúhonnost,
- ❖ vysokoškolské právníké vzdělání,
- ❖ vykonání alespoň tříleté praxe na pozici advokátního koncipienta,
- ❖ složení advokátní zkoušky,
- ❖ složení slibu do rukou předsedy advokátní komory.

Advokát může své povolání vykonávat jako samostatně podnikající osoba, nebo jako společník sdružení advokátů, jako společník obchodní společnosti a jako zaměstnanec organizace či společnosti.

1.3.8 Subjekty sporu

Jsou jednotliví účastníci řízení. Vyjma výše a níže jmenovaných to jsou zejména navrhovatelé (žalobce) a žalovaní (navrhovaní). Navrhovatelé dávají prostřednictvím žádosti soudu podnět k zahájení soudního řízení. Vynesený rozsudek pak dá za pravdu jedné ze stran právního sporu. Z poškozené strany se potom stává oprávněný a ze strany druhé povinný.

1.3.9 Soudní znalci

Patří k dalším účastníkům řízení. Mají v rámci rozhodování za úkol přednést expertízu (odporný posudek) v konkrétního fenoménu projednávané věci. Při své činnosti se řídí

především zákonem č. 36/1967 Sb., O znalcích a tlumočnících. Do funkce jsou jmenováni na základě svých odborných znalostí a dovedností Ministrem spravedlnosti ČR anebo pověřeným předsedou krajského soudu. V případě oslovení soudem je znalec povinen zpracovat znalecký posudek a ten pak přednést v rámci hlavního líčení. Protože se nejedná o zaměstnance soudu, přináleží soudnímu znalci za vykonanou práci stanovená odměna. Pro vyhledání příslušného znalce slouží účastníkům řízení Seznam znalců a tlumočnicků. Takový znalec může působit i v jiných než soudních líčeních. Jako příklad uvádím zpracování znaleckých posudků na cenu nemovitosti, které je součástí schvalovacího procesu při žádosti o hypotéku.

1.3.10 Tlumočníci

Osoby tlumočnicků se podílí na soudním řízení v případě, kdy je některý z účastníků cizincem. Tlumočníci se řadí do kategorie znalců a jsou stejně jako oni uvedeni v Seznamu znalců a tlumočnicků. Při výkonu své činnosti (během soudního přelíčení) se řídí taktéž zákonem č. 36/1967 Sb., O znalcích a tlumočnících.

Kapitola věnovaná účastníkům soudního řízení nám představila jednotlivé justiční profese a úlohy v procesu soudní činnosti. Dozvěděli jsme se, že existují právní profese zaměstnané vlastní soudní organizací a jednotlivými státními zastupitelstvy a právní profese nalézající se vně této organizace. Zástupci obou skupin plní tzv. obslužnou úlohu v průběhu výkonu soudní moci. Další skupinou osob jsou fyzické a právnické osoby a ústřední orgány. Tato skupina tvoří děj vlastního řízení a celé jednání je vedeno na popud zástupců ze jmenované skupiny. Nebezpečím pro zkoumaný systém je poměrně dlouhá příprava představitelů soudní moci. Toto zjištění bude hrát prim, při zkoumání dopadu jednotlivých mimořádných událostí. Nahraditelnost jednotlivých profesí je totiž různá.

1.4 ZABEZPEČENÍ A OCHRANA ČINNOSTI SOUDŮ

Výkon soudní moci probíhá za přítomnosti účastníků jednání popsaných v předešlé kapitole. Ve většině případů se přelíčení odehrávají v prostorách justičních areálů. Jednání rozhodují kvalifikované osoby (soudci) na základě platných právních norem (při dodržení hierarchie těchto norem). Činnost soudů tedy zabezpečují jejich zaměstnanci. Limity pro výkon jejich pravomocí stanovují zákony a úkony samé probíhají v převážné většině ve vlastních prostorách. Zákony a účastníky jsem popsal výše. Nakonec zbývá představit jeviště výkonu soudní moci.

1.4.1 Justiční areály

„Areálem je myšleno území, plocha či teritorium, které je určitým způsobem propojeno do jednoho celku. Ze stavebního hlediska se jedná o komplex budovy či budov, které tvoří jeden celek. Do areálu se počítá i prostor mezi budovami. Za určitých okolností je součástí areálu i prostor v blízkém okolí budov, který od okolí odděluje ohraničení ze stavebně technických prostředků. Justičním areálem tedy nazýváme komplex budovy či budov a prostor mezi nimi, kde je vykonávána justiční správa. Z praxe známe propojení budov soudů a státních zastupitelství, soudů a budov policie nebo soudů a různých typů věznic a prostoru, který tyto budovy obestírají. Přičemž je prostor uvnitř areálu oddělený od okolí stavebně technickými prostředky. Přístup do něho je střežen fyzickou ostrahou a prostor sám je zabezpečen elektronickým zabezpečovacím systémem a monitorován kamerovým systémem. Prostor sám může být využit jako zázemí pro příjezd chráněných eskort a domluvených servisních organizací.“²⁵

Jedná se tedy o prostory, které svoji povahou a strukturou poskytují zabezpečení soudní činnosti. Výkon soudní moci však může probíhat i mimo jejich rámec. Nejsou

²⁵ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

tedy nutnou podmínkou pro výkon soudní moci, avšak zabezpečují nejlepší možné technické zázemí pro uvedenou činnost.

1.4.2 Stavebně-technická ochrana

Již jsem uvedl, že budova sama poskytuje zabezpečení pro výkon soudní moci. V bakalářské práci jsem už provedl analýzu tohoto typu zabezpečení, a proto ji na tomto místě použiji.

„Stavebně-technická ochrana sama se skládá ze dvou částí. První je část stavební. Nyní rozeberu jaký má projekce a realizace stavební části vliv na strukturu budovy:

❖ zpřehlednit:

Tato část začíná samotnou projekční částí rekonstrukce. Má za úkol minimalizovat zákoutí v budově a napřímit cestu k jednotlivým oddělením a soudním sáním. Další částí je umístění technických provozů, ke kterým je třeba technický servis do přízemí budovy.

❖ kontrolovat pohyb veřejnosti v budově:

Stavební prostředky oddělí veřejnou část budovy od neveřejné.

❖ zamezit vnášení nebezpečných předmětů do budov:

Týká se především fyzické ostrahy. Stavebně uzpůsobím hlavní vchod do budovy tak, abych fyzické ostraze umožnil přehledně kontrolovat vstup a zpomalil pohyb veřejnosti při kontrole vnášení nebezpečných předmětů.

❖ zvolit takovou skladbu a vnitřní uspořádání, aby se minimalizoval pohyb veřejnosti v budově:

Nejvytíženější agendu umísťuji v mezích možností co nejbližší hlavnímu vchodu. Zároveň pak napřimuji cestu k veřejným agendám.

❖ umístit soudní archivy a depozita tak, abych minimalizoval riziko jejich odcizení nebo poškození požárem či záplavou:

Jako vhodné vidím umístění archivů a depozit do neveřejné části. Část, ve které se nepohybuje veřejnost, je lépe kontrolovatelná. Z hlediska požáru je vhodné prostory co nejvíce oddělit a zpomalit tím případné šíření ohně.

Pro minimalizaci vlivu záplav volím umístění spisoven do vyšších podlaží budovy.

❖ ***část veřejnou neumístit do cesty možného úniku nebezpečné chemické látky:***

Tato etapa se opět týká počáteční projekce vlastní rekonstrukce a celkové orientace areálu vůči hrozbám. Je nejhůře realizovatelná a ve všech případech závisí na místních podmínkách.

Technická ochrana budovy zahrnuje především elektronické systémy detekce. Z pasivních prvků se běžně používají mřížky na oknech a dveřích. K zabezpečení oken se dále využívají stahovací kovové rolety a bezpečnostní fólie. Ochranu vstupu do zabezpečených oblastí zabezpečují z pasivních prvků bezpečnostní dveře s různou úrovní certifikace. K ochraně speciálních místností pak neprůstředná a jednostranně průhledná skla. V nemenší míře se užívají přenosné zábrany k oddělení velkých skupin účastníků jednání a zpomalovací turnikety v prostoru hlavního vchodu do budovy. Při kontrole osob vcházejících do areálu se využívají technické prostředky, které detekují přítomnost kovových předmětů na oděvech a v zavazadlech vcházejících osob. Těmito prostředky jsou na stálo instalované detekční rámy a pro bližší lokalizace se dále využívají detektory ruční. Pro kontrolu zavazadel se u soudů vyšších stupňů využívají rentgenové přístroje. Elektronické systémy jsou aktivním prvkem technické ochrany a mimo jiné umožňují dálkový bezdrátový přenos dat na prvky integrovaného záchranného systému. V praxi se jedná o napojení na Policii České republiky a Hasičský záchranný sbor. Jedná se o systémy EZS, EPS, EKV, CCTV, audiovizuálního bezdrátového přenosu s hlasovou modulací, systém bezdrátového přenosu dat na prvky IZS, záznamové zařízení a grafické nadstavby. V krátkosti si nyní jednotlivé elektronické systémy představíme.

EZS – elektronický zabezpečovací systém je z výše uvedených systémů nejrozsáhlejší. Jeho úlohou je detekovat pohyb nežádoucích osob, narušení vstupů, rozbití oken a otřesy v prostoru chráněných míst s úložišti. Další funkcí EZS je přivolání pomoci. Tento systém ke své činnosti využívá několika druhů detektorů, které jsou pomocí drátů anebo bezdrátově napojeny na ústřednu. Ta dále předává informaci grafické nadstavbě určené k fyzické kontrole objektu a dle nastavení vysíláči

bezdrátového přenosu napojeného na prvky IZS. Detektory používané v rámci EZS jsou:

- ❖ **PIR** – pasivní infračervená čidla. Detekují rozdíl teplot pohybujících se živých tvorů a jejich okolí. Umísťují se do výšky 2-2,5 metrů, zpravidla do rohů chráněného prostoru. Při instalaci je důležité volit umístění směrem od oken, dveří a topných těles. Čidla by tak zbytečně detekovala rozdíly teplot mezi chráněným prostorem a periferií, popřípadě topením.
- ❖ **MG** – magnetická čidla. Jedná se o jediné pasivní prvky EZS, které se používají ke kontrole nechtěného otevření oken a dveří. Skládají se ze dvou magnetů, kde se jeden umístí na pevnou a druhý na pohyblivou část. Při nežádoucím otevření se změní magnetické pole tak, že dojde k mechanickému přepnutí do poplachového stavu.
- ❖ **Akustické detektory** – jsou zařízení, které detekují předem nastavený akustický signál. V praxi se používají pro detekci zvuku tříštění skel. Zpravidla se umísťují nad úroveň oken.
- ❖ **Otřesové čidlo** – v dnešní době se využívá jak mechanických tak elektrických detektorů otřesu. Čidlo slouží k ochraně trezorů a umísťuje se zpravidla přímo na jejich plášť.
- ❖ **Tísňové hlásiče** – existují ve formě různých tlačítek, kde mechanické stlačení nebo stržení přeruší elektrický okruh. Zvýšení elektrického odporu na hodnotu nekonečno pak vyhodnotí ústředna EZS jako poplachovou událost a předá signál na periferní výstup. Mimo tlačítek a strhávačů s ruční obsluhou se používají též tlačítka nášlapná. Ta mají výhodu skrytého použití při pozici napadeného s rukama nad hlavou. Posledním avšak málo rozšířeným prvkem jsou automatické hlásiče obecně nazývané „mrtvý muž“. Ty obsahují snímač polohy. Při nošení tohoto zařízení na oděvu ve vertikální poloze jsou tlačítka nečinná. Svoji činnost spouští až v poloze horizontální. Tuto polohu zaujímá chráněná osoba při výkonu svých povinností v justičních areálech pouze nedobrovolně. V podstatě „hlásič mrtvý muž“ indikuje ústředně osobu mrtvou nebo zraněnou či z jiného důvodu ležící.

EPS – elektronický protipožární systém. Skládá se z protipožárních detektorů,

ústředny s diagnostikou a bezdrátového vysílače napojeného na Informační středisko Hasičského záchranného sboru. Protipožární detektory se umísťují zpravidla na strop. V současné době se používají tři typy:

- ❖ **teplotní** – vybaven termistorem, který sepne do poplachového stavu při překročení teploty nad nastavenou hodnotu.
- ❖ **opticko-kouřový** – IR dioda prosvětluje speciální komůrku. Detekce vyhodnocuje změnu odrazových parametrů, při vstupu kouře do komůrky.
- ❖ **kombinovaný** – spojuje výhody obou výše jmenovaných. Je však dražší a při velikosti justičních areálů s ohledem na kontrolu nákladů méně používaný.

EKV – elektronická kontrola vstupu. Jedná se o čtecí bezkontaktní nebo novější telemetrické zařízení umístěné v bezprostřední blízkosti dveří a elektronického čipu, který má uživatel umístěn v přívěsku nebo kartě u sebe. Přiblížení čipu, prstu nebo oka ke čtecí jednotce otevře v případě dostatečného oprávnění elektromagneticky řízený zámek. Výhody tohoto zařízení oproti klasickému klíči jsou v jeho napojení na diagnostický software. Další výhodou je bezkontaktní používání uzamčených dveří. Nevýhodou je závislost systému na dodávce elektrické energie. Dodávaný software dokáže přiřadit uživatelům s čipem různou úroveň vstupu, monitorovat jejich pohyb v rámci objektu, vést historii příchodů a odchodů atd. Výhody systému je možno používat i v rámci používání výtahů, kdy mohu odlišit veřejnost od zaměstnanců s vyšším oprávněním vstupu.

CCTV – uzavřený televizní okruh (closed circuit television). Je systém skládající se z kamer, zobrazovacích prvků, nahrávacího zařízení a softwaru. Tento prvek umožňuje sledování pohybu osob v celém areálu a v systému plášťové ochrany i v jeho bezprostřední blízkosti. Systém CCTV se skládá z:

- ❖ **kamery** – černobílé nebo barevné. Mohou být vybaveny detekcí pohybu. Složitější struktura areálů s množstvím zákoutí vyžaduje instalaci většího množství kamer, což klade zvýšené nároky na obsluhu. Výhodou je však optická kontrola celého areálu z jednoho stanoviště.
- ❖ **zobrazovací prvky** – monitory klasické nebo LCD s ovládacím portem, který umožňuje operativní zobrazování zájmových dějů. Uvedl jsem použití většího

počtu kamer v jednom areálu. Z tohoto důvodu se obrazy z více kamer slučují do jedné zobrazovací jednotky. To šetří investice do zobrazovacích prvků a zřehledňuje kontrolu areálu. Zájmové děje jsou pak přepínány na větší zobrazení do takzvaných spot monitorů.

- ❖ **nahrávací zařízení** – dříve pomocí videorekordéru s postupnou archivací a po určité době přemazáním starých nahrávek. V dnešní době se používá technologie velkokapacitních pevných disků, které po svém zaplnění automaticky přemazávají nejstarší záznamy novými. Výhodou je použití kamer s detekcí pohybu, které v době bez pohybu snímají nastavitelnou frekvencí (například jeden snímek za deset vteřin) a tím šetří místo na harddisku a prodlužují tím dobu archivace.
- ❖ **software** – umožňuje další práci jak v režimu live, tak s nahrávkou. Nejnovější programy obsahují možnost detekce podle tváře a tím napomáhají ve sledování pohybu problémových jedinců.

Audiovizuální bezdrátový přenos s hlasovou modulací – užívá se pro soudní jednání v režimu utajeného svědka. Ten může sedět v libovolné vzdálenosti od jednacích místností a prostřednictvím kamer a mikrofonů být přítomen soudnímu jednání. V rámci jednání se často využívá modulace hlasu tak, aby nebylo možno svědka během jednání identifikovat podle hlasu.

Bezdrátový přenos dat na prvky IZS – ústředna EZS nebo EPS vysílá pomocí bezdrátového vysílače informace o nebezpečné situaci uvnitř areálu. Na OPIS HZS se předává informace o každém požárním poplachu bez výjimky. Na PCO PČR odchází informace v rozsahu dle součinnostních dohod mezi Policií České republiky a příslušným justičním areálem.

Záznamové zařízení – v rámci řešení nebezpečné situace využívají soudy možnost pořízení audiovizuálních záznamů z místa konfliktu. Týká se to fyzických napadení, ničení veřejného majetku a jiných situací, které narušují bezpečnost a pořádek v justičních areálech.

Grafická nadstavba – slučuje jednotlivé prvky bezpečnostních systémů. Umožňuje jejich ovládání a archivaci. Je spojená s podrobnou mapou objektu, která přesně

lokalizuje místo nouzové situace. Zprostředkovává přehled o elektronickém uzavření okruhů v rámci střežení objektu.

Jednotlivé elektronické prvky tvoří důležitou část ochrany justičních areálů jako celku. Legislativa využívá označení ochrany hranic objektu. To se obecně označuje jako plášťová ochrana, která chrání nitro objektu od vnějšího prostředí. Slouží k okamžité indikaci narušení této hranice a přivolání určené složky k obraně. K její realizaci je použita kombinace CCTV a vybraných prvků systému EZS.²⁶

1.4.3 Vnitřní struktura justičního areálu

Je široce popsána v mé bakalářské práci. Zkoumáním několika skutečných justičních areálů, které ve stejné době prošli významnou rekonstrukcí či přestavbou, poskytlo dostatek dat k vytvoření ideálního modelového justičního areálu. Z parametrů, které jsem podrobně studoval, uvádím tyto:

- ❖ nákladovost rekonstrukce (přednost dostalo pasivní zabezpečení před aktivním),
- ❖ návštěvnost jednotlivých agend a jejich rozložení v rámci areálu,
- ❖ nerušené pracovní prostředí pro soudce,
- ❖ odolnost proti konkrétním hrozbám (uvedeny v Plánu krizové připravenosti),
- ❖ ochrana soudních depozit a spisů,
- ❖ servisní a technické zázemí organizace.

„Jak by měl vypadat vzorový justiční areál, který vyhovuje podmínce omezení krizových situací, napověděla předešlá kapitola. Finanční situace nám udává, kterými směry se mohou ubírat. Pro případ malého objemu finančních prostředků vyberu stavebně-technické prvky, které prokazatelně zlepšily úroveň zabezpečení zkoumaných objektů. Tyto pak v rámci rekonstrukce či výstavby aplikuji na místní podmínky. Pomínu-li limit finančních prostředků, mohu se pokusit navrhnout areál, který počítá se všemi hrozbami uvedenými v předešlých kapitolách.

²⁶ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

1. **Tvar areálu** – by měl tvořit pravidelný čtyřúhelník. Jakékoliv lomení stěn areálu znehledňuje situaci na plášti i uvnitř. Tato skutečnost vyžaduje instalaci většího počtu kamer systému CCTV, se kterým roste i nárok na jejich obsluhu. Uvnitř areálu pak narůstá počet zákoutí, který objekt učiní nepřehledným.
2. **Uzavřenost areálu** – plné obestavení půdorysu nabízí větší prostorové možnosti uvnitř objektu. Další výhodou je pasivní, ale zároveň maximálně účinné zabezpečení vnitřního krytého prostoru či nádvoří. Zde řeším zabezpečení chráněných osob, hlavně jejich příjezd do areálu.
3. **Počet podlaží** – je daný rekonstrukcí stávajícího objektu. V podstatě je výhodou mít dispoziční rezervu proto, abych mohl umístit technické provozy do přízemí areálu. Tato praxe se zdá být výhodnější z hlediska jejich servisu. V případě umístění neveřejné zóny se jeví jako vhodnější umístění do nejvyšších pater. V případě členitějších areálů je možné jako neveřejnou zónu použít celé křídlo budovy.
4. **Umístění agend C, T, P, E, D** – je vhodné co nejbližší u sebe. V ideálním případě rozmístíuji jednotlivé kanceláře do jednoho patra nebo alespoň křídla. Toto opatření napomáhá k lepší orientaci veřejnosti v budově.
5. **Umístění podatelny** – jednoznačně v prostoru hlavního vchodu do budovy. Tento prostor je zabezpečen fyzickou ostrahou. V praxi to znamená neustálou kontrolu 42% veřejnosti.
6. **Umístění eskortních místností** – v neveřejné části. Ideální je co nejkratší vzdálenost od vnitřního krytého prostoru, kde chráněné osoby opouští eskortní vozidla. Jejich pohyb k jednacím místnostem s vyloučením veřejnosti je prvkem, který sám o sobě zajišťuje bezpečnost těchto osob.
7. **Umístění místností utajeného svědka** – samozřejmostí je umístění v části veřejnosti nepřístupné. Další specifika vyplývají z místních podmínek areálu a okolní zástavby.
8. **Umístění místností pro nakládání s utajovanými skutečnostmi** – jako ideální se jeví využití neveřejné části budovy.

Téma modelového areálu se zdá být široké. Praxe však dokazuje významné zlepšení úrovně bezpečnosti, při aplikaci osmi výše uvedených podmínek. Základním kritériem při rekonstrukci a výstavbě justičních areálů s ohledem omezení vzniku krizových situací, je zvýšení úrovně jejich bezpečnosti. Toho mohou dosáhnout v případě technologických a přírodních hrozeb vhodným umístěním areálu v rámci města. Jedinou podmínkou je vzdálit nový objekt od co největšího počtu výše uvedených hrozeb. V případě terorismu (ve smyslu obecného názvu pro veškerou kriminální činnost, která má za následek omezení činnosti soudů) mohou v případě zcela běžné zástavby dosáhnout vyšší úrovně bezpečnosti vhodně zvolenou vnitřní strukturou.“²⁷

Justiční areál s vhodně zvolenou vnitřní strukturou významně přispívá k plynulosti soudního řízení. Při otázce zkoumání stability systému je provozuschopnost vlastního areálu významným faktorem, který napomáhá či omezuje výkon soudní moci.

1.4.4 Fyzická ochrana

Podílí se na zabezpečení činnosti soudu tím, že udržuje pořádek a bezpečnost v justičních areálech. Její činnost přispívá ke klidnému a nepřerušovanému jednání. Bližší specifika činnosti justiční stráže ocituji ze své bakalářské práce:

„Fyzickou ochranu justičních areálů vykonávají příslušníci justiční stráže. Justiční stráž je ozbrojenou složkou sboru Vězeňské služby České republiky. Její činnost upravuje zákon ČNR č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a Justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Justiční stráž příslušného soudu je podřízena řediteli spádové věznice. V místě působnosti se řídí pokyny předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy senátu a ředitele správy. Službu vykonávají příslušníci JS ve služebním stejnokroji, na kterém mají viditelně umístěn štítek s identifikačním číslem. V případě nebezpečí z prodlení, kdy je nemožné dosáhnout pokynu pověřené osoby, se příslušníci řídí výše uvedeným zákonem. Činnost, kterou vykonává příslušník JS na pokyn předsedy a místopředsedy soudu je následná:

²⁷ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

- ❖ *zabránit vstupu nepovolaných osob do určených místností nebo jiných prostor soudu a provádět vyklizení určených místností a prostor,*
- ❖ *zabezpečit ozbrojenou přepravu cenností, peněžních zásilek a utajovaných skutečností,*
- ❖ *zabezpečit ochranu utajeného svědka,*
- ❖ *chránit zaměstnance soudu před útoky při výkonu jejich povinností i mimo budovu soud,*
- ❖ *doručovat písemnosti soudu.*

Na pokyn předsedy senátu příslušník JS vykonává:

- ❖ *vykázání osob narušujících bezpečnost a pořádek z jednacích síní,*
- ❖ *chrání všechny osoby přítomné soudnímu jednání,*
- ❖ *provádí pořádkovou službu u vstupu do jednací síně.*

Při střežení objektu je příslušník justiční stráže oprávněn zjišťovat totožnost osob a provádět kontrolu jejich zavazadel, dále pak pomocí technických prostředků provádět osobní prohlídku a kontrolovat a prohlížet vozidla vjíždějící do a z budovy soudu. Z hlediska rekonstrukce je vhodné počítat se specifickou činností příslušníků JS a pokud možno přizpůsobit jednotlivé prostory jejich činnosti. “²⁸

1.5 BEZPEČNOSTNÍ DOKUMENTACE

„Je dokumentace, která zahrnuje analýzu rizik daného objektu. Rizika se týkají nejen objektu samotného, ale i rizik vnějších. Těmi mohou být technologické havárie v dosažitelném okolí a dále pak přírodní vlivy s potenciálem hrozby. Tato část dokumentace se označuje jako Plán krizové připravenosti. Fyzickou ostrahu v justičních areálech provádí justiční stráž, která je ozbrojenou složkou Vězeňské služby České republiky. Ta svoji činnost vykonává na základě zákonných norem a nařízení příslušných orgánů. Tyto normy a nařízení jsou souhrnně vypsány ve Strážní dokumentaci jednotky JS v daném objektu. V rámci součinnosti je uzavřena mezi justiční

²⁸ DOSTÁL, Petr. Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací

organizací a nejbližším oddělením P ČR takzvaná Součinnostní dohoda. Další součástí bezpečnostní dokumentace jsou stavebně-technická a režimová opatření pro nakládání s utajovanými skutečnostmi. Ta stanoví stupeň zabezpečení daného objektu a režim nakládání s nimi. Jedná se zákonná opatření a normy shrnuté v části Legislativa.“²⁹

1.5.1 Plán krizové připravenosti

„Je rozdělen na základní část a přílohovou část. Základní část je rozdělena na čtyři podskupiny:

a) Zpracovatel plánu krizové připravenosti -

- ❖ kontaktní údaje o organizaci,
- ❖ vymezení působnosti a odpovědnosti organizace,
- ❖ přehled zpracovatelů příloh,
- ❖ seznam osob, které plán zpracovali,
- ❖ osoba odpovědná za zpracování,
- ❖ základní legislativa pro oblast krizového řízení,
- ❖ organizační struktura mimo krizové stavy,
- ❖ organizační struktura za krizových stavů,
- ❖ přehled sil a věcných prostředků.

b) Charakteristika organizace krizového řízení -

- ❖ orgány krizového řízení a jejich působnost při řízení krizových situací,
- ❖ specifická odborná činnost soudu nebo státního zastupitelství.

c) Výčet a analýza krizového ohrožení a jejich dopad na činnost organizace -

- ❖ popis areálu,
- ❖ použitá terminologie a zkratky,
- ❖ charakteristika metody analýzy rizik,
- ❖ přehled typů krizových situací,
- ❖ identifikace zdrojů rizik,
- ❖ analýza rizik.

²⁹ DOSTÁL, Petr. Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací

d) Zásady pro používání plánu krizové připravenosti -

- ❖ *zásady pro manipulaci a aktualizaci plánu krizové připravenosti.*

Přílohová část obsahuje celkem šest příloh:

1. *výpis krizového plánu resortu,*
2. *plán akceschopnosti,*
3. *plán krizových opatření k řešení krizového stavu (v rámci působnosti soudu nebo státního zastupitelství),*
4. *plány spojení (zde se uvádí veškeré kontakty na osoby v organizaci důležitých z hlediska řešení a pomoci při MU a KS,*
5. *topografické mapy s vyznačenými riziky a řešením,*
6. *další dokumentace.*“³⁰

1.5.2 Strážní dokumentace jednotky justiční stráže

„ Je určujícím dokumentem pro vymezení činnosti justiční stráže v daném objektu, který spadá pod justiční správu. Skládá se ze tří částí, kterými jsou *Rozpis strážních stanovišť, Pravidla pro výkon strážní služby a Plány objektu.*

Rozpis strážních stanovišť:

- ❖ *lokalizuje místo výkonu strážní služby,*
- ❖ *stanoví povahu stanoviště (vnitřní, vnější, pevné, pohyblivé, stálé),*
- ❖ *vymezuje činnosti vykonávané na příslušném stanovišti.*

Pravidla pro výkon strážní služby:

- ❖ *stanoví, kterými zákony, instrukcemi a nařízeními se řídí při výkonu služby příslušníci justiční stráže,*
- ❖ *určují povinnosti všech příslušníků na jednotlivých strážních stanovištích,*
- ❖ *specifikují výzbroj a výstroj příslušníků,*
- ❖ *upřesňují manipulaci se zbraní,*
- ❖ *blíže definují způsob spojení a komunikace.*

³⁰ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

Plán objektu:

- ❖ *je jedním z mnoha prvků sloužících k orientaci a plánování záchranných a likvidačních prací v areálu.*³¹

1.5.3 Součinnostní dohoda s Policií České republiky

*„Uzavírá se mezi každým jednotlivým soudem a nejbližším oddělením P ČR. Dohoda řeší součinnost policie jako výkonné složky IZS a příslušného soudu před, při a po vzniku ohrožení bezpečnosti a pořádku v justičním areálu. Dohoda stanoví rozsah přijímaných preventivních opatření, které mohou předejít rizikům známých činností. Dále se zabývá akutním ohrožením objektu a způsobu vyrozumění nejbližšího oddělení policie. Součástí dohody je i řešení samotné situace narušující bezpečnost v součinnosti s působením justiční stráže. Zabývá se střežením objektu v mimopracovní době. Nakonec řeší i součinnost při oznámení o uložení výbušniny v budově a předání zadržených osob. Dohodu uzavírá ředitel nejbližšího útvaru Policie ČR a předseda příslušného soudu.“*³²

1.5.4 Legislativa

*„Legislativou se označuje souhrn platných zákonů a norem. V případě rekonstrukce a výstavby určené ke zvýšení bezpečnosti se důraz klade především na **zákon číslo 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných skutečností a o bezpečnostní způsobilosti**. Zákon specifikuje ochranu utajovaných skutečností v návaznosti na újmu pro zájmy České republiky. Dále dělí utajované skutečnosti na:*

- ❖ **přísně tajné** – jejich vyzrazení značí mimořádně vážnou újmu zájmům ČR,
- ❖ **tajné** – jejich vyzrazení znamená vážnou újmu zájmům ČR,
- ❖ **důvěrné** – jejich vyzrazení znamená prostou újmu pro zájmy ČR,
- ❖ **vyhrazené** – jejich vyzrazení může být nevýhodné pro zájmy ČR.

Zákon také definuje osoby způsobilé pro nakládání s utajovanými skutečnostmi. Dále

³¹ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

³² DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

seznamuje s podmínkami fyzické bezpečnosti, režimových opatření a technických prostředků určených pro jejich ochranu.³³³⁴

„Dalším legislativním předpisem, který pomáhá realizovat komplexní zajištění ochrany osob, majetku a informací v justičních areálech je **Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. j. 300/2000-SOBŘ**. Ta v první řadě určuje priority při ochraně osob. Dále rozděluje realizaci základních zásad bezpečnosti na tyto opatření:

- ❖ fyzickou ostrahu
- ❖ technická opatření
- ❖ režimová opatření

Následně řeší odpovědnost za bezpečnost justičních objektů a jejich kategorizaci z hlediska ochrany osob a z hlediska ochrany utajovaných skutečností. Instrukce stanoví zásady pro fyzickou ostrahu, použití technických prostředků, režimových opatření, stavebně-technických opatření a pomocných opatření. V instrukci je definován postup při zabezpečování justičních objektů, školení a výchovy a materiálního a finančního zabezpečení.³⁵³⁶

„Posledním hlavním legislativním dokumentem je **Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. j. 500/2000-SOBŘ**, která definuje zabezpečení justičních objektů. Ta stanoví základní opatření bezpečnosti u organizací resortu MS (justiční správy). Dále řeší zajištění transportů finanční hotovosti, napojení objektů resortu na systém centralizované ochrany Policie ČR. Instrukce také stanoví zásady používání systému přivolání pomoci, vybavení místností určených k nakládání s utajovanými skutečnostmi, zabezpečení místností s úložištěm zbraní, zabezpečení podatelny a vybavení místností utajovaného svědka.^{37 38}

³³ Zákon číslo 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných skutečností a o bezpečnostní způsobilosti

³⁴ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

³⁵ Instrukce MS č. j. 300/2000-SOBŘ, kterou se vydávají zásady zabezpečení justičních objektů

³⁶ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

³⁷ Instrukce MS č. j. 500/2002-SOBŘ, o zásadách zabezpečení justičních objektů

³⁸ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

1.6 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

V následující kapitole stručně nastíním problematiku mimořádných událostí. Stručně proto, že se jedná o chronicky známou část krizového managementu. Na druhou stranu ji neopominu úplně, ale použiji jako výchozí bod k výběru těch mimořádných událostí, které nějakým způsobem činnost soudu omezují. Existuje rozdělení mimořádných událostí podle mnoha různých typů. Místo studenty oblíbeného výkladového slovníku ze stránek Ministerstva vnitra ČR použiji učebnici *Krizové projekty*, kterou publikovalo duo autorů M. Bláha a D. Prouza. Líbí se mi jejich rozdělení mimořádných událostí dle velikosti, původu a rychlosti vzniku, času trvání a velikosti postiženého území.

1.6.1 Dle velikosti

Autoři výše zmíněného vzdělávacího dokumentu řadí MU dle velikosti následovně:

- ❖ závada,
- ❖ vada,
- ❖ porucha,
- ❖ nehoda,
- ❖ havárie,
- ❖ závažná havárie,
- ❖ pohroma,
- ❖ katastrofa,
- ❖ kataklyzma,
- ❖ apokalypsa.³⁹

První polovina škály může mít vliv na provoz a omezení funkčnosti justičního areálu. Druhá polovina může znamenat významné nebezpečí pro účastníky soudního jednání a přerušování výkonu soudní moci v rámci vlastního areálu.

³⁹ BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007. 84 s. ISBN 978-80-86708-44-7

1.6.2 Dle původu vzniku

Rozdělení podle původu vzniku je následovné:

- ❖ přírodní,
- ❖ antropogenní,
- ❖ smíšené.⁴⁰

Zde je významné pro hodnocení četnost jednotlivých typů MU. Z další analýzy se dozvíme, že převažují rizika způsobená antropogenními vlivy.

1.6.3 Dle rychlosti vzniku

Stejní autoři rozdělili MU dle rychlosti vzniku následovně:

- ❖ skokové (vteřiny a minuty),
- ❖ krátkodobé (hodiny),
- ❖ střednědobé (dny),
- ❖ dlouhodobé (měsíce a dny).⁴¹

Celá škála tohoto rozdělení je testem preventivních opatření celého správního systému.

1.6.4 Dle času trvání

Rozdělení podle doby trvání je velice jednoduché:

- ❖ krátkodobé,
- ❖ dlouhodobé.⁴²

⁴⁰ BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007. 84 s. ISBN 978-80-86708-44-7

⁴¹ BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007. 84 s. ISBN 978-80-86708-44-7

⁴² BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007. 84 s. ISBN 978-80-86708-44-7

1.6.5 Dle velikosti postiženého území

Poslední dělení uvedených autorů se týká rozlohy postiženého území:

- ❖ lokální – nepřesahují hranice obce,
- ❖ regionální – nepřesahují hranice kraje,
- ❖ celostátní – dojde k postižení celého území státu,
- ❖ globální – dopad mimořádné události na více států.⁴³

Rozhodují o možnosti poskytnutí dočasné pomoci (odborné profesní, finanční a materiální zdroje) z nepostižených regionů.

1.7 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI OMEZUJÍCÍ ČINNOST SOUDŮ

Všechny výše vyjmenované typy mimořádných událostí mohou omezit činnost soudů. Vzhledem k rozsahu diplomové práce se však budu věnovat pouze těm MU, které se v minulosti stali anebo těm, které jsou uvedeny v Plánech krizové připravenosti. Tato práce volně navazuje na práci bakalářskou. Některá segmenty obou prací se shodují. V případech kdy nedošlo k názorovému posunu, je tedy s použitím stejných pramenů ocituji.

1.7.1 Teroristický útok

*„Téma v současnosti široce diskutované. Jednoznačnou definici lze jen těžko nalézt. Cíle, které mohou být terorismem poškozeny, je nekonečně mnoho a proto jeho dopady nejsou dostatečně prozkoumány. V případě tohoto tématu se budu držet hrozby terorismu v rámci České republiky. Autor knihy **Terorismus v ČR** Miroslav Mareš rozděluje terorismus v ČR následovně:*

⁴³ BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007. 84 s. ISBN 978-80-86708-44-7

- ❖ **Ultralevicový terorismus** - dotýká se levé části politického spektra. Ta je charakteristická důrazem na tzv. egalitářství, což je výraz značící rovnostářství. Představiteli krajní levice v naší společnosti jsou komunismus zastoupený v našem politickém spektru stranou KSČM a anarchismus, který podporují především militantně laděná mládež. Ač na stejné straně politického spektra, přesto lze spatřit v jejich ideové náplni rozdíl. Zatímco anarchie usiluje o zrušení státu, komunismus vytváří autoritativní pojetí státu.
- ❖ **Ultrapravicový terorismus** - dotýká se pravé části politického spektra tím, že klade zvýšený důraz na pravicové hodnoty. Těmi jsou moc, autorita, tradice, národní uvědomění. V rámci národa či rasy se projevuje elitářsky. Poznávacím znamením je šíření xenofobie, rasismu a neonacismu. Představitelem krajní pravice, který získal širší podporu, byla SPR-RSČ (Sdružení pro republiku - Republikánská strana Čech). Ta získala v polovině devadesátých let širší podporu a nahlédla do poslanecké sněmovny. Jako její pokračovatel se do budoucna jeví strana DS (Dělnická strana), která sdružuje podobně zaměřené skupiny obyvatel jako již zmíněná SPR-RSČ.
- ❖ **Etnický a teritoriální terorismus** - etnický se vyznačuje prosazováním zájmů většinové společnosti, teritoriální je cílen na získání statusu nějakého teritoria. Naše republika nemá tak pestré národnostní zastoupení a etnický terorismus se projevil pouze jednotlivými akcemi proti Romům a Vietnamcům. Teritoriální terorismus zahrnoval porevoluční (1989) snahy o rozdělení republiky. To vedlo v roce 1993 k rozpadu Československa a k tlakům na oddělení Moravy od Čech.
- ❖ **Náboženský terorismus** - je spojen s prosazováním politických a sociálních zájmů. Řada autorů zdůrazňuje nebezpečí Islámského terorismu. To je však na našem území mnohonásobně nižší, než nebezpečí Křesťanského mocenského vlivu ve společnosti. Z dalších náboženských směrů autor poukazuje na nebezpečí Židovského terorismu, který však deleguje mimo naše území.
- ❖ **Ekologický terorismus** - jedná se o násilné prosazování zájmů v kontextu subjektivně vnímané ochrany přírody. Činnost eko-aktivistů je spojena s vyznavači punku, sdružení jako ALF, DUHA, Greenpeace, Earth First (EF)

atd. Projevem činnosti eko-aktivismu jsou časté demonstrace proti mnoha příčinám a jejich důsledkem je ekoterorismus malého rozsahu. Ten zahrnuje poškozování majetku, bránění v užívání a činnosti a výhrůžná oznámení.

- ❖ **Kriminální terorismus** - je nejúžeji zaměřen na získání osobních materiálních výhod. Jedná se o jev poměrně rozsáhlý a je zastoupen ve všech typech společnosti a státních zřízeních. Polistopadový nárůst kriminality je spojen mimo jiné s vlivem cizinců. Postihování kriminality je spojeno ve větší míře s kriminalitou zjevnou. Ta nebezpečnější část kriminální sféry, označovaná jako latentní, se vyznačuje větším vlivem na společnost a je hůře postižitelná.
- ❖ **Psychopatologický terorismus** - převládajícím cílem je psychické uspokojení pachatele. Jednou z podmínek je účast širšího publika. V naší republice se vyznačuje šířením poplašných zpráv například o uložení výbušniny, nebo otrávení vody.
- ❖ **Single-issue terorismus** - je záležitostí jednoho tématu. Může mít vícero forem, jako příklad uvedu terorismus ve jménu zvířecích práv, profesní terorismus či protipotravný terorismus.⁴⁴⁴⁵

„Tento stručný výčet slouží k představě možného ohrožení činnosti soudů ze strany terorismu. Kriminální činy vedené proti justiční správě s důrazem na narušení její činnosti a kriminální činy páchané v místech výkonu justiční správy pro získání osobních výhod jsou tou částí terorismu, která se předestřenému tématu dotýká nejvíce. Vyloučeny nejsou ani činy psychicky narušených jednotlivců a skupin zaměřených na narušení fungování státu. Výjimečné nejsou ani rasové nepokoje v případech projednávání případů, jejichž účastníci jsou příslušníky různých skupin a etnik. Terorismus je v tomto případě většinou vázán na projednávání věci spojené se zájmem některého z účastníků jednání. Dle charakteru projednávané věci se jedná o zájmy skupin či jednotlivců. Ochrana budovy proti terorismu jako lidské činnosti je úzce spojena s kvalitou výkonu služby prostřednictvím justiční strážě. Stavebně-technicky je třeba upravit budovu tak, aby napomáhala kontrole vstupů a celkovému pohybu

⁴⁴ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. 1. vyd. Brno. Centrum strategických studií, o. s. 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9. str. 67 - 382

⁴⁵ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

veřejnosti po budově. Technicky je třeba zabezpečit ochranu pláště budovy. K tomu slouží prvky EZS a k vizuální kontrole pak systém CCTV.

*Z hlediska vývoje terorismu je třeba počítat s dalšími možnými riziky. Dnes se hovoří o takzvaném kybernetickém terorismu. Následují rizika napadení kritické infrastruktury, na kterých je činnost justičních areálů více či méně závislá.*⁴⁶

Během předešlých dvou let nedošlo v naší republice k činům, které by se dali označit za teroristické a současně by omezili výkon soudní moci. Kauza údajné justiční mafie může být těžko zařaditelná do sféry terorismu (ač autor Mareš řadí činnost mafie do jedné z kategorií terorismu). V jejím případě se jednalo o možné politické ovlivňování činnosti státního zastupitelství, které patří do moci výkonné a nikoliv soudní.

1.7.2 Technologické havárie

*„Jsou spojeny s poruchou nebo nehodou na technologickém zařízení, které se nachází v dosahu justičního areálu. Dosahem je v tomto případě myšlen dosah účinku výbuchu nebo chemických a radioaktivních látek, které uniknou při nehodě. V blízkosti zkoumaných areálů se nachází technologické provozy, které ke své činnosti využívají nebezpečných chemických látek. Vhodnou skladbou provozu uvnitř areálu mohu minimalizovat rizika ohrožení zdraví tím, že situuji veřejnou část do části areálu technologickým hrozbám odvrácenou.*⁴⁷

Stejně jako v případě terorismu nebyly ani v této oblasti zaznamenány události, které by znamenaly dlouhodobé omezení soudní činnosti. Plán krizové připravenosti počítá s různými typy technologických zařízení. Ve výčtu nechybí úniky chemikálií z více či méně vzdálených technologických provozů. Jako příklad mohu uvést plavecké stadiony se zásobou chlóru nebo zimní stadiony se zásobou čpavku jako chladicího média. Opomenout nemohu ani jaderná zařízení a blízká vodní díla. Zajímavé pro další výzkum bude porovnání nízké četnosti jmenovaných incidentů a jejich poměrně vysoký

⁴⁶ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

⁴⁷ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

potenciál pro působení materiálních škod. Tento rozpor bude dále významný pro výběr hodnotící metody, která musí zohlednit zatím ještě neznámí počet kritérií. Těmi budou kromě samotné četnosti i materiální škody a škody na zdraví a životech.

1.7.3 Živelní pohromy

„Hrozby spojené s přírodními jevy jsou podobné pro všechny areály ve zkoumaném regionu. Jedná se především o záplavy, zemětřesení, sesuvy půdy, vichřice, krupobití, přívalové deště a sněhové kalamity.“⁴⁸

V posledních letech se stávají přírodní hrozby v podobě povodní spíše pravidlem. Jedinou přírodní hrozbou, která v nedávné minulosti ovlivnila fungování soudu, byla katastrofická povodeň v roce 2002. V té době došlo k zaplavení níže položených prostor některých justičních areálů. Následkem povodně byla poničena část archivů dotčených areálů. Tato praxe naučila justiční správu bezpečnějšímu nakládání se spisovou částí své dokumentace.

1.7.4 Přerušování dodávek médií

Je z hlediska ochrany kritické infrastruktury věcí nejobávanější. Zda je tomu skutečně i v našem případě, popíšu následovně. Výkon soudní činnosti probíhá v justičních areálech, které poskytují veškerý komfort a zabezpečení pro uvedenou činnost. Ta však může probíhat i bez přísunu elektrické energie a tepla. Řízení před soudem probíhá převážně ve dne, a proto nutně nepotřebuje umělé světlo (mnohé areály disponují krátkodobými nouzovými zdroji). Práce s výpočetní technikou není též podmínkou průběhu soudního přelíčení. Výpadek elektronických systémů dokáže nahradit technický personál.

⁴⁸ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*

1.7.5 Nepříznivá personální situace

Zde je situace o poznání závažnější. Ve stati o účastnících soudního řízení jsem zmínil nahraditelnost jednotlivých účastníků. V případě soudců a státních zástupců se jedná o osoby s dlouhou dobou vzdělávání a získávání praxe. Takové osoby je proto těžké bezprostředně nahradit. Ochrana osob se ztíženou nahraditelností by měla být páteří ochrany před účinky mimořádných událostí. Územní rozsah MU potom vypoví o možnostech regionální spolupráce a výpomoci.

1.7.6 Nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události

Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod, Občanský soudní řád, Občanský zákoník ani Trestní zákoník nutně nepředpokládají existenci soudní budovy pro výkon soudní moci. Na druhou stranu tato poskytuje zázemí pro bezpečný a nerušený výkon soudní moci. Z tohoto pohledu se výzkum větví do dvou linií. První předpokládá dostupnost areálu v případě řešení MU. Druhá větev se zabývá omezením výkonu soudní moci bez zastřešení vlastním areálem.

1.7.7 Narušování zákonnosti velkého rozsahu

Plán krizové připravenosti staví tento typ mimořádné události na čelní místo. V podstatě se jedná o závažné a úmyslné narušování zákonů a bezpečnosti ČR. Taková činnost má za cíl ohrozit životy a zdraví občanů, materiální hodnoty, životní prostředí a společenský demokratický systém. Charakteristickým rysem této MU je nemožnost zvládat takovýto stav běžnými prostředky. Neřešení situace by vedlo k ohrožení právního a demokratického státu. Výsledkem nečinnosti by byla anarchie. Režimovým opatřením soudů je v tomto případě:

- ❖ vytvoření specializovaných pracovišť pro stíhání specifické trestné činnosti,
- ❖ rozšíření kapacity soudů a státních zastupitelství (redislokace, zkrácená trestní řízení),

- ❖ zabezpečení sběru informací o nezákonné činnosti,
- ❖ zvýšená ostraha v objektech justiční správy.

1.7.8 Migrační vlna velkého rozsahu

Krizový stav je charakterizován neúměrně vysokým počtem osob, které vstupují na území České republiky s cílem tranzitovat do dalších států. Stejně tak jako vysoký počet osob legálně i nelegálně vstupujících na naše území s cílem usadit se zde (dočasně, trvale). Během tohoto KS může docházet k nárůstu trestné činnosti. Ve své podstatě může migrační vlna předcházet krizovému stavu popsanému v předešlé kapitole.

1.8 KRITICKÁ INFRASTRUKTURA

Z pohledu historie se jedná o poměrně mladý pojem. Potřeba chránit životně důležité potřeby, služby nebo hodnoty je stará jako lidstvo samo. Rozvoj společnosti způsobil potřebu ochrany stále většího počtu zájmů. Chránili se sami lidé a dále pak bránili svá obydlí a zdroje. Pod ochranu se dostali celá teritoria a komunikace (cesty, silnice, přístavy). Se vznikem vyšších územních celků se chránili i jejich hranice. Společnost sama se nakonec dostala do bodu, kdy vznikla potřeba vytvořit systém chráněných hodnot. Jednalo se o zájmy, které měli zabezpečit základní životní potřeby pro obyvatele chráněných teritorií. Vznikla potřeba systémové (na úrovni vlády) a později legislativní úpravy dané problematiky. Znalostí problematiky kritické infrastruktury se vyznačovala zejména americká politika, která v případě válečných konfliktů KI na cizích územích ničila. Z nedávné historie vzpomeňme na zničené výrobní závody nebo rafinérie v evropských zemích během II. světové války. Zmínit mohou i ničení dopravní infrastruktury a energetiky v bývalé Jugoslávii během náletů v roce 1999. Prezident USA Bill Clinton vydal v roce 1998 směrnici s názvem Bílá kniha. Jedná se o pojem používaný ve smyslu vydání zprávy, která provádí řešení

problémů či nastiňuje jejich řešení.⁴⁹ Hmotné a nehmotné systémy označuje Bílá kniha jako kritickou infrastrukturu. Obory v knize zmíněné jsou telekomunikace, bankovníctví, energetika, doprava, záchranné služby a vodárenství. Teroristické útoky na vlastním území, množství hurikánů a nedávná ropná katastrofa jsou pak dobrou prověrkou odolnosti systému a současně výchozím bodem pro další sběr dat a následnou analýzu. USA brzy následovala Evropa. V Německu a Velké Británii byli přijaty dokumenty na úrovni vládních nařízeních. S vlastní definicí se k rozvoji problematiky KI připojila v roce 2002 také Česká republika. Vznikla usnesení a směrnice, která byla inspirována vývojem této oblasti v Evropské unii. V současné době se již jedná o problematiku tak širokou, že by si zasloužila vlastní zákonnou úpravu. Novelizací tzv. Krizového zákona (zákon č. 240/2000 Sb.) se stala ochrana KI součástí zákonné úpravy.

1.8.1 Základní idea

Kapitulu o základní ideje KI začnu citátem australského biologa George Maxwella: „*Jsou dvě věci, ke kterým lidi jen těžko přimějete. Přemýšlet o věcech a provádět je v pořadí jejich důležitosti. Právě v této dovednosti ale spočívá rozdíl mezi profesionálem a amatérem*“. Kritickou infrastrukturou se rozumí výrobní a nevýrobní systémy a služby, jejichž nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, ekonomiku, veřejnou správu a zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva. Tato definice je chronicky známa díky legislativě, výkladovým slovníkům a velkému množství studijních materiálů. V praxi to znamená zajištění všech základních funkcí státu, jimiž jsou:

- ❖ ochrana života a zdraví obyvatel,
- ❖ obrana ČR, svrchovanost a územní celistvost,
- ❖ zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva,
- ❖ koordinace státní správy vedoucí k řešení krizové situace,

⁴⁹ *Wikipedia* – *Bílá kniha* [online]. [cit. 2011-02-20]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/B%C3%ADI%C3%A1_kniha>

- ❖ bezpečnost a vnitřní pořádek,
- ❖ materiální, energetické a finanční zdroje k řešení krizové situace,
- ❖ podpora záchranných a bezpečnostních sborů, ozbrojených sil a havarijních služeb,
- ❖ dopravní obslužnost,
- ❖ zajistit další systémy důležité pro chod státu.

Z pohledu státní moci spadá problematika KI pod moc výkonnou. Odpovědnost za tuto problematiku má vláda ČR. Jejím stálým pracovním orgánem je Bezpečnostní rada státu, která má k dispozici pracovní orgány:

- ❖ výbor pro koordinaci bezpečnostní politiky,
- ❖ výbor pro obranné plánování,
- ❖ **výbor pro civilní nouzové plánování,**
- ❖ výbor pro zpravodajskou činnost,
- ❖ Ústřední krizový štáb (pro případ ohrožení ČR).

Výbor pro civilní a nouzové plánování má na starosti oblast kritické infrastruktury. Jeho úkolem je analyzovat, plánovat a vydávat potřebné směrnice pro danou problematiku.

1.8.2 Oblasti KI

Vlastní výzkum se přímo dotýká výkonu soudní moci na našem území. Z tohoto důvodu se nebudu dále zabírat principy ochrany KI v rámci EU. Oblastí zájmu tedy zůstane ochrana KI v naší republice. Oblasti KI definoval Výbor pro civilní a nouzové plánování svým usnesením ze dne 24. 3. 2004 :

- ❖ Energetika –
 - elektřina,
 - plyn,
 - tepelná energie,
 - ropa a ropné produkty.
- ❖ Vodní hospodářství –

- zásobování pitnou a užitkovou vodou,
- zabezpečení a správa objemu povrchových vod a podzemních zdrojů vody,
- systém odpadních vod.
- ❖ Potravinářství a zemědělství-
 - produkce potravin,
 - péče o potraviny,
 - zemědělská výroba.
- ❖ Zdravotní péče –
 - přednemocniční neodkladná péče,
 - nemocniční péče,
 - ochrana veřejného zdraví,
 - distribuce léčiv.
- ❖ Doprava –
 - silniční,
 - železniční,
 - letecká,
 - vnitrozemská vodní.
- ❖ Komunikační a informační systémy –
 - služby pevných komunikačních sítí,
 - služby mobilních komunikačních sítí,
 - rádiová komunikace a navigace,
 - satelitní komunikace,
 - televizní a radiové vysílání,
 - přístup k internetu a datovým službám,
 - poštovní a kurýrní služby.
- ❖ Bankovní a finanční sektor –
 - správa veřejných financí,
 - bankovní sektor,
 - pojišťovnictví,

- kapitálový trh.
- ❖ Nouzové služby –
 - policie ČR,
 - hasičský záchranný sbor ČR,
 - zdravotnické záchranné služby,
 - letecká záchranná zdravotnická služba,
 - armáda ČR,
 - radiační monitorování,
 - předpovědní, varovná a hlásná služba.
- ❖ Veřejná správa –
 - sociální ochrana a zaměstnanost,
 - diplomacie,
 - **výkon justice a vězeňství,**
 - státní správa a samospráva.
- ❖ Odpadové hospodářství –
 - nakládání s odpady,
 - radioaktivní odpady.

Připojený přehled jednotlivých oblastí a sub oblastí KI poukázal na těsné propojení státní správy (funkce správní, záchranné a monitorovací apod.) a soukromého sektoru (funkce výrobní, finanční, přepravní a telekomunikační apod.).

1.8.3 Postavení justice v rámci KI

Justice odpovědná za výkon soudní moci je zařazena do oblasti **Veřejná správa**. Ve stejné skupině nalezneme i sociální ochranu a zaměstnanost, diplomacii a státní správu a samosprávu. Zařazení justiční správy (justice a vězeňství) do soustavy KI je zatím čistě akademické.

1.8.4 Oprávněnost zařazení justice do systému KI

Pohled na oblasti KI a jejich porovnání s trojúhelníkem státní moci ukázal na přítomnost moci výkonné a moci soudní. Moc zákonodárná do oblastí ochrany KI nespadá. Parlament, představující moc zákonodárnou, se podílí na vyhlášení krizových stavů a na volbě představitelů moci výkonné. Nejvyšší představitel moci výkonné se podílí na jmenování představitelů moci soudní. Moc soudní kontroluje zákonnost přijatých právních norem moci zákonodárné. Můžeme diskutovat o míře ochrany jednotlivých oblastí kritické infrastruktury, ale měli bychom pro zachování kontinuity ochrany moci ve státě zařadit do KI i moc zákonodárnou.

Při řešení krizových situací je nejvytíženější mocí ve státě moc výkonná. Právě ona zahrnuje orgány (vláda, samospráva atd.), které rozhodují o řešení krizové situace a z jejich rozhodnutí jsou nasazovány síly a prostředky na záchranné a likvidační práce. Moc soudní zabezpečuje regulaci chování obyvatel a svým výkonem působí jako štít mezi zdravým fungováním společnosti a anarchií. Z tohoto důvodu spadá do sub oblastí veřejné správy právě ochrana justice i výkon vězeňství.

2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

Na tomto místě seznámím čtenáře s cílem práce a vyslovím hypotézy pro další výzkum.

2.1 CÍL PRÁCE

Omezení výkonu soudní moci určuje systém správy justice v naší zemi, politická situace a rozsah konkrétních mimořádných událostí. Cílem diplomové práce je stanovit, nakolik je systém samotný imunní vůči vlivu mimořádných událostí. Počátek sběru informací je položen do roku 1994. V této době se stala ochrana justičního areálu v Písku mým povoláním. V průběhu času jsem sbíral a vyhodnocoval konkrétní krizové situace. Na pravidelných poradách je potom vyhodnocoval a přijímal adekvátní opatření. Tato opatření jsem opět s odstupem doby hodnotil pro jejich přínos nebo nadbytečnost. V letech 2000 – 2002 jsem se metodicky podílel na investici v rozsahu 90 milionů korun, během které jsem získal praktické zkušenosti s tvorbou vnitřní struktury justičního areálu s ohledem na omezení krizových situací. Poznatky získané při rekonstrukci justičního areálu v Písku jsem použil v bakalářské práci.

2.2 HYPOTÉZY

Hypotéza 1: *fungování činnosti soudů je dobře zabezpečeno.* Systém samotný je závislý na do té doby fungující legislativě, odborně způsobilých osobách kvalifikovaně rozhodujících soudní spory a místech pro výkon soudní moci.

Hypotéza 2: *systém zohlednil všechna rizika omezující činnost soudů.* Koncepce ochrany soudní moci se opírá o zkušenosti s konkrétními událostmi. Na tyto potom reaguje formou režimových opatření a do těchto oblastí potom směřuje větší část investic na zabezpečení soudní činnosti. Možné události s potenciálem omezit soudní

činnost potom odpovědní pracovníci analyzují, vyhodnocují, plánují a následně přijímají preventivní opatření. Zde se jedná o menší penzum investic do bezpečnostní problematiky.

Hypotéza 3: *není potřeba dalších investic do stavebně-technického zabezpečení soudů.* Zde vycházím z výsledků vlastní bakalářské práce na téma **Rekonstrukce a výstavba justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací.** V případě ochrany soudní činnosti v rámci justičních areálů vynaložené prostředky plně dostačují k eliminaci předpokládaných mimořádných událostí, které vyplývají z Plánu krizové připravenosti zkoumaných organizací.

Hypotéza 4: *soudní činnost je oprávněně zařazena do systému KI.* Kritická infrastruktura zahrnuje systémy nezbytně nutné k udržení základních funkcí státu. Soudní moc se rozsahem své činnosti významně podílí na dodržování zákonných norem při činnostech fyzických osob, právnických osob a státních organizací. Její činnost je ve struktuře státu nezastupitelná, a proto do základní ideje KI patří. Vlastní činnost soudu je však dobře zabezpečena a proto nevyžaduje zvláštní ochranná a nákladná opatření jako je tomu v případě dodávek energií apod. Vyjma vlastní správy disponuje vlastním ozbrojeným sborem, kterým může zabezpečit výkon vlastní moci v době mimořádných událostí.

3. METODIKA

Na tomto místě vysvětlím metodiku zpracování diplomové práce na téma **Omezení činnosti soudů během mimořádných událostí**. Jednotlivé body metodiky popíšu dle časové osy, kdy vlastnímu zpracování předcházela sedmnáctiletá praxe v hodnoceném oboru.

3.1 STUDIUM SOUDNÍ ČINNOSTI

Profesní studium problematiky zabezpečení výkonu soudní moci uvnitř i vně justičních areálů. Monitorování mimořádných událostí, které mají potenciál omezit anebo zpomalit činnost soudů. Následná analýza získaných výstupů na pravidelných poradách vedoucích zaměstnanců justiční správy. Tvorba, výkon a následná zpětná kontrola přijatých režimových opatření. Pravidelná aktualizace bezpečnostní dokumentace a studium novelizací zájmových zákonů. Podměty získané při studiu na vysoké škole, které daly obecný rámec pro chápání soudní moci. Samostudium dílčí problematiky a její následné začlenění do celku.

3.2 FORMULACE CÍLŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Popsat význam soudní moci ve struktuře státu. Zjistit rozsah činnosti soudů pro stanovení důležitosti ochrany soudní moci v rámci KI. Popsat mimořádné události, které nejvíce omezují výkon soudní moci a stanovit dle typu MU míru omezení výkonu soudní moci.

3.3 STUDIUM VÝZNAMU SOUDNÍ MOCI VE STRUKTUŘE STÁTU

Proběhlo studiem platných právních norem. Dalším krokem bylo zjistit historii jednotlivých právních norem a společenské potřeby, které k přijetí takových norem vedli. Samostudium státotvorných procesů v dějinách starověkých říší a Evropy. Moc církvi na koncentraci moci ve státě a následnou sekularizaci jednotlivých evropských zemí. Vedle knižních zdrojů byly v tomto případě použity i zdroje internetové.

3.4 POPIS MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ OMEZUJÍCÍCH SOUDNÍ ČINNOST

Studium závažnosti jednotlivých typů mimořádných událostí. Analýza dopadů proběhlých MU. Posouzení závažnosti jednotlivých typů MU na omezení soudní činnosti.

3.5 NAVRŽENÍ VHODNÉ METODIKY PRO HODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH HROZEB

Vytvoření metodiky na hodnocení jednotlivých hrozeb. Pro hodnotící část diplomové práce se nabízela metoda statistická. Po získání určitého množství výstupů, bych pomocí statistických metod zhodnotil jednotlivé hrozby. Na základě takového hodnocení bych dále navrhl vhodnou metodiku ochrany soudní činnosti. Hlavním problémem statistické metody je v případě hodnocení hrozeb omezujících soudní činnost malý počet mimořádných událostí. Pro nízký počet výstupů jsem proto považoval statistickou metodu za nepřesnou. Pro každý typ zkoumané hrozby také existuje více kritérií. Ne všechna kritéria mají charakter kvantitativní tak, aby se dala pomocí běžných statistických metod vypočítat. Existují kritéria s kvalitativním charakterem, a proto jsem hledal vhodnější metodu pro hodnocení výsledků vlastního výzkumu. Pro výše popsanou formu výstupů vlastního výzkumu jsem zvolil jednu

z metod **Operační analýzy**. Pro přesnou definici tohoto pojmu jsem využil citaci internetové encyklopedie: „*Operační analýza (též operační výzkum) je název pro postupy aplikující matematické metody na řešení některých úloh, zejména ekonomických, logistických, vojenských nebo organizačních. Využívají se zejména některé partie diskrétní matematiky (zejména teorie grafů), teorie pravděpodobnosti a statistika, ale i matematická analýza a algebra. Cílem operační analýzy je vytvořit model (formální popis) dané situace a následně provést jeho optimalizaci, tedy nalezení hodnot parametrů modelu, pro které dosahuje sledovaný výstup modelu extrému.*“⁵⁰

V devátém semestru jsem získal dovednost postupně ve všech jejích disciplínách. Jako první jsem se naučil metodu **Lineárního programování**, kterou však pro potřebu svého výzkumu nepovažuji za vhodnou. Stejně tak jsem vyloučil i **Sítovou analýzu** a **Teorii her**. Jako optimální disciplínu v rámci **Operační analýzy** jsem zvolil metodu **Vicekriteriálního hodnocení variant**. Proč jsem se tak rozhodl, podrobně popíšu v následujícím odstavci.

Vicekriteriální hodnocení variant: metoda slouží k řešení rozhodovacích problémů, kdy optimální rozhodnutí musí vyhovovat více, než jednomu kritériu. Současně optimální rozhodnutí dosahuje nejvyšší (v případě maximalizace) anebo nejnižší (v případě minimalizace) vypočtené matematické hodnoty. Zadaná **kritéria** mohou mít dva různé charaktery:

- ❖ kvantitativní – obsahují objektivně měřitelné údaje,
- ❖ kvalitativní – obsahují slovní údaje, které se dále pro potřeby výpočtu převádí na údaje číselné.

Kritéria lze dále řešit z pohledu obsažených číselných údajů:

- ❖ minimalizační – v případě minimalizačního kritéria je optimální nejnižší hodnota,
- ❖ maximalizační – v případě maximalizačního kritéria je optimální hodnota nejvyšší.

⁵⁰ Wikipedia – *Operační analýza* [online]. [cit. 2011-04-02]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Opera%C4%8Dn%C3%AD_anal%C3%BDza>

Jednotlivé **varianty** určí zadavatel. Pro můj případ jsem za **varianty** vybral jednotlivé hrozby, které omezují výkon soudní moci. U nich se současně snažím zjistit nakolik se tomu tak děje, s přihlédnutím k působení jednotlivých kritérií. Pro přehlednost uvedu jejich výčet:

- ❖ teroristický útok,
- ❖ technologické havárie,
- ❖ živelní pohromy,
- ❖ přerušení dodávek médií,
- ❖ nepříznivá personální situace,
- ❖ nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události,
- ❖ narušování zákonnosti velkého rozsahu,
- ❖ migrační vlna velkého rozsahu.

Pomocí **kritérií** a **variant** mohu sestrojít matici pro další výpočet. Matici pro přehlednost zaznamenám do tabulky. Tabulku sestrojím v programu Sanna, který je makrem programu Excel (řada Microsoft Office):

Kritériální matice:

max ▼ max ▼ max ▼ max ▼ max ▼

	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium
1. Varianta					
2. Varianta					
3. Varianta					
4. Varianta					
5. Varianta					
6. Varianta					
7. Varianta					
8. Varianta					
Váhy					

Váha je další proměnou, která se v tabulce objevuje. Váhy jsou nezáporná čísla, která číselně označují jednotlivá kritéria. Součet vah má být 1, a proto se hovoří o tzv. normovaných hodnotách. Pro kritéria s různou důležitostí váhy označují jejich pořadí.

Příčemž nejvyšší matematická hodnota značí nejdůležitější kritérium. V případě rovnosti kritérií (pokud jde o stejně důležitá kritéria) se přiřadí jednotlivým kritériím stejné váhy:

- ❖ počet kritérií – **n**,
- ❖ výpočet váhy při rovnosti kritérií – **1/n** (součet je normovaný tzn. = 1),
- ❖ výpočet váhy při nerovnosti kritérií – jednotlivým kritériím se přiřadí hodnota od nejdůležitějšího **n**, přes druhé nejdůležitější **n-1** až po **1**. Tuto hodnotu označme jako **V** (tvoří vrchní část následného zlomku). Dále se provede výpočet spodní části zlomku, kterou označím **S**. Jako příklad uvedu **n**, které je rovno hodnotě **5** (tzn. 5 kritérií). **S** při pěti kritériích se = 1+2+3+4+5. Výpočet váhy se tedy rovná **V/S**.

Disciplína **Vicekritériálního hodnocení variant** obsahuje několik metod. Pro případ hodnocení jednotlivých hrozeb jsem si vybral metodu **WSA** (Metoda váženého součtu) a **Fullerovu metodu**. Metoda **WSA** je poměrně přehledná a s její pomocí získám **ordinární informace** (tzn. informace o pořadí jednotlivých variant). **Fullerova metoda** je v podstatě bodovací metoda, která se využívá při vyšším počtu kritérií. V přímém porovnání posoudím vhodnost obou metod pro použití v rámci mé diplomové práce. V rámci výpočtu se s pomocí tzv. **Fullerova trojúhelníku** porovná každé kritérium s každým:

Fullerův trojúhelník:

1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium
2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium
2. Kritérium	2. Kritérium	2. Kritérium	
3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium	
3. Kritérium	3. Kritérium		
4. Kritérium	5. Kritérium		
4. Kritérium			
5. Kritérium			

Na základě získaných bodů u jednotlivých kritérií se vypočte jejich váha:

Výstup metody Fuller:

Aktivace	Body	Váhy
1. Kritérium	1	0,1
2. Kritérium	2	0,2
3. Kritérium	4	0,4
4. Kritérium	0	0
5. Kritérium	3	0,3

Zajímavé bude porovnání výstupů obou metod. Nelze jej však provést přímo, protože bych porovnával v případě tabulky osu **x** s osou **y**. Nezbytné bude porovnat nejdůležitější kritérium (získané pomocí **Fullerovi metody**) s jednotlivými variantami a těm přiřadit důležitost podle tohoto jediného kritéria. Pro další postup metody **WSA** musím určit **bazální** a **ideální** hodnotu jednotlivých kritérií:

Přiřazení bazální a ideální kritériální hodnoty:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium
1. Varianta	4	4	5	4	4
2. Varianta	2	2	1	2	4
3. Varianta	2	2	1	2	4
4. Varianta	1	1	1	1	1
5. Varianta	1	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1	1
7. Varianta	4	4	5	4	3
8. Varianta	3	3	4	3	2
Váhy	0,13333	0,13333	0,26667	0,13333	0,33333
Ideální	4	4	5	4	4
Bazální	1	1	1	1	1

Ideální hodnota značí v případě maximalizace nejvyšší hodnotu (v případě minimalizace nejnižší) a **bazální** (v překladu základní) hodnota značí hodnotu minimální (v případě minimalizace nejvyšší). Následuje výpočet celé matice:

❖ označení matice – **R**,

- ❖ vzorec – $R = (r_{ij} - d_j) / (h_j - d_j)$,
- ❖ R_{ij} – jednotlivé hodnoty matice (varianta/kritérium),
- ❖ h_j – ideální kriteriální hodnota,
- ❖ d_j – bazální kriteriální hodnota.

Jednotlivé hodnoty matice se dále vynásobí příslušnou kriteriální váhou a po řádcích sečtou. Výsledkem je tabulková hodnota **u (variant)**, která nám dává ordinární informaci o pořadí jednotlivých hrozeb. Připomínám, že pracuji v tzv. modu maximalizace a závažnost hrozby je seřazena od nejvyšší matematické hodnoty po nejnižší:

Výpočet matice (hodnota u (variant)):

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX	
	1.Kritérium	2.Kritérium	3.Kritérium	4.Kritérium	5.Kritérium	u(variant)
1. Varianta	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000
2. Varianta	0,33333	0,33333	0,00000	0,33333	1,00000	0,46666
3. Varianta	0,33333	0,33333	0,00000	0,33333	1,00000	0,46666
4. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
5. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
6. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
7. Varianta	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	0,66667	0,88889
8. Varianta	0,66667	0,66667	0,75000	0,66667	0,33333	0,57778
Váhy	0,13333	0,13333	0,26667	0,13333	0,33333	

3.6 ZPRACOVÁNÍ TEXTU DIPLOMOVÉ PRÁCE

Popis soudní činnosti, kterou vymezují příslušné zákony. Zařazení justice do struktury státu. Výčet obecných typů mimořádných událostí, které omezují výkon soudní moci. Popis kritické infrastruktury. Definice postavení justice v rámci kritické infrastruktury.

4. VÝSLEDKY

U jednotlivých typů ohrožení (MU) budu hodnotit, nakolik omezují činnost soudů (výkon práva). Tyto zpracuji přehledně do tabulek. Jednotlivé výstupy zhodnotím metodou **Vicekriteriálního hodnocení variant**, která je součástí komplexu **Operační analýzy**. Zde si pro následné zpracování výsledků vyberu dvě různé metody (a to **WSA** a **Fuller**) a získané výsledky mezi sebou porovnáám. Pro výpočet použiji program **Sanna** a pro kontrolu výsledků provedu ruční přepočet.

4.1 ZHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH HROZEB OMEZUJÍCÍCH ČINNOST SOUDŮ

Hrozby omezující soudní činnost jsou popsány v kapitole **1. 7 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI OMEZUJÍCÍ ČINNOST SOUDŮ**. Pro přehlednost uvedu znovu jejich výčet:

- ❖ teroristický útok,
- ❖ technologické havárie,
- ❖ živelní pohromy,
- ❖ přerušení dodávek médií,
- ❖ nepříznivá personální situace,
- ❖ nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události,
- ❖ narušování zákonnosti velkého rozsahu,
- ❖ migrační vlna velkého rozsahu.

Největším problémem je uvedené hrozby zhodnotit. Výskyt mimořádných událostí, během kterých se jednotlivé hrozby naplnili, je naprosto minimální a pro získání statistických údajů nedostatečný. Jednotlivé hrozby mají také různý vliv na chod soudních řízení. Jejich četnost tudíž nemůže být jediným parametrem, pro hodnocení jejich vlivu na zkoumaný subjekt. Každá hrozba zahrnuje několik kvalit, které jsou pro její zhodnocení rozhodující. Významným činitelem při hodnocení vlivu konkrétní

hrozby je její přítomnost v Plánu krizové připravenosti, její naplnění v podobě mimořádné události a dopad na činnost soudu. Sběr dat mimořádných událostí započal roku 1994. Získaná data pochází z jihočeského regionu. Vlastní data a jejich výstupy porovnám s daty, která jsou uvedena v **Plánu krizové připravenosti**.

V rámci navržené hodnotící metodiky (Vícekritériální hodnocení kvalit – součást Operační analýzy) budu hodnotit jednotlivé varianty (konkrétní hrozby) dle kritérií přiřazených jim **Plánem krizové připravenosti** resortu. Data v něm obsažená jsou zpracována v roce 2004 a vztahují se na celé území České republiky. Stejný výzkum provedu i v případě hodnocení vlastních vstupů, které byli nasbírány v průběhu let 1994 – 2010 a týkají se jihočeského regionu.

Popis variant se shoduje s výčtem hrozeb omezujících soudní činnost. Oproti **Plánu krizové připravenosti** resortu obsahují navíc dvě hrozby:

- ❖ Nepříznivá personální situace – jedná se o fenomén, který se projevil v posledních měsících v našich nemocnicích. Hromadný odchod dlouhodobě vzdělávaný pracovníků by ohrozil chod celého nemocničního systému. V rámci justice pro tento případ neexistují měřitelné výstupy. Na druhou stranu se jedná o hrozbu naprosto reálnou a já si ji nedovolím opomenout.
- ❖ Nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události – je z pohledu porevolučního soudnictví také neznámý pojem. Tento případ by měl však na plynulost soudní činnosti určité negativní dopady.

Použitá metoda má za úkol matematicky zhodnotit závažnost jednotlivých hrozeb, které se při výpočtu sledované matice označují za varianty a jsou vyneseny na ose **y**:

1. Varianta – teroristický útok,
2. Varianta – technologické havárie,
3. Varianta – živelní pohromy,
4. Varianta – přerušení dodávek médií,
5. Varianta – nepříznivá personální situace,
6. Varianta – nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události,
7. Varianta – narušování zákonnosti velkého rozsahu,
8. Varianta – migrační vlna velkého rozsahu.

Kritéria v případě zhodnocení hrozeb omezujících činnost soudů jsou daná **Plánem krizové připravenosti** resortu:

1. Kritérium – pravděpodobnost výskytu,
2. Kritérium – ztráty na životech a zdraví,
3. Kritérium – ztráty materiální,
4. Kritérium – riziko.

Jednotlivá kritéria nabývají kladných hodnot podle stupně četnosti nebo ohrožení. Přičemž vyšší hodnota znamená vyšší četnost a vyšší bodové ohrožení. Pro takový případ je v rámci hodnotící metody posuzována maximalizace (tzn. úkolem je seřadit jednotlivé hrozby od nejvyšší po nejnižší, přičemž větší matematická hodnota je rovna větší hrozbě). Rozsah kladných hodnot určuje opět **Plán krizové připravenosti**:

Kritériální hodnoty **pravděpodobnosti výskytu** jsou 1 – 5:

1. nevyskytuje se,
2. k události došlo 1x,
3. k události došlo méně než 10x,
4. k události došlo více než 10x,
5. k události dochází pravidelně.

Kritériální hodnoty **ztrát na životech a zdraví** jsou 1 – 7:

1. žádné ztráty,
2. ztráty na zdraví jednotlivců,
3. ztráty na zdraví více osob,
4. ztráty na životě jednotlivce,
5. ztráty na zdraví a životě jednotlivců,
6. ztráty na zdraví a životě více osob,
7. fatální ztráty.

Kritériální hodnoty **ztrát materiálních** jsou 1 – 7:

1. žádné ztráty,
2. ztráty na vybavení,
3. ztráty na technologickém zařízení,
4. ztráty na stavebním zařízení,

5. kombinované stavebně – technické ztráty,
6. devastace části areálu,
7. ztráta celého areálu.

Jednotlivá kritéria nejsou v tomto případě mezi sebou měřitelná (mají na sebe návaznost). Z tohoto důvodu nebudu vypočítávat váhu jednotlivých kritérií a přiřadím každému z nich stejnou hodnotu. Přiřazení stejné váhy dále vylučuje Fullerovu metodu. Protože se jedná o kritéria se stejnou důležitostí (a princip Fullerovi metody spočívá v porovnávání důležitosti jednotlivých kritérií) odpadá jejich následné porovnávání. Pro další zhodnocení jednotlivých hrozeb použiji nejprve údaje obsažené v Plánu krizové připravenosti a dále údaje získané během své sedmnáctileté praxe. Pro praktický provoz justiční správy bude zajímavé srovnání hodnot bezpečnostní analýzy resortu a hodnot vzniklých během reálného provozu. Připouštím jistý rozdíl ve výsledku, který může být způsoben lokalitou, ve které byla data sbírána (jihočeský region):

Tabulka dat obsažená v Plánu krizové připravenosti (2004):

Vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium
1. Varianta	3	7	7	42
2. Varianta	2	2	3	10
3. Varianta	2	4	5	18
4. Varianta	1	1	1	2
5. Varianta	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1
7. Varianta	2	3	4	14
8. Varianta	2	1	1	4
Váhy	0,25000	0,25000	0,25000	0,25000

Tabulka č. 1

Upravená vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium
1. Varianta	3	7	7	42
2. Varianta	2	2	3	10
3. Varianta	2	4	5	18
4. Varianta	1	1	1	2
5. Varianta	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1
7. Varianta	2	3	4	14
8. Varianta	2	1	1	4
Váhy	0,25000	0,25000	0,25000	0,25000
Ideální	3	7	7	42
Bazální	1	1	1	1

Tabulka č. 2

Normalizovaná kritériální matice R:

	MAX	MAX	MAX	MAX	
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	u (variant)
1. Varianta	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000
2. Varianta	0,50000	0,16667	0,33333	0,21951	0,30488
3. Varianta	0,50000	0,50000	0,66667	0,41463	0,52033
4. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,02439	0,00610
5. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
6. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
7. Varianta	0,50000	0,33333	0,50000	0,31707	0,41260
8. Varianta	0,50000	0,00000	0,00000	0,07317	0,14329
Váhy	0,25000	0,25000	0,25000	0,25000	

Tabulka č. 3

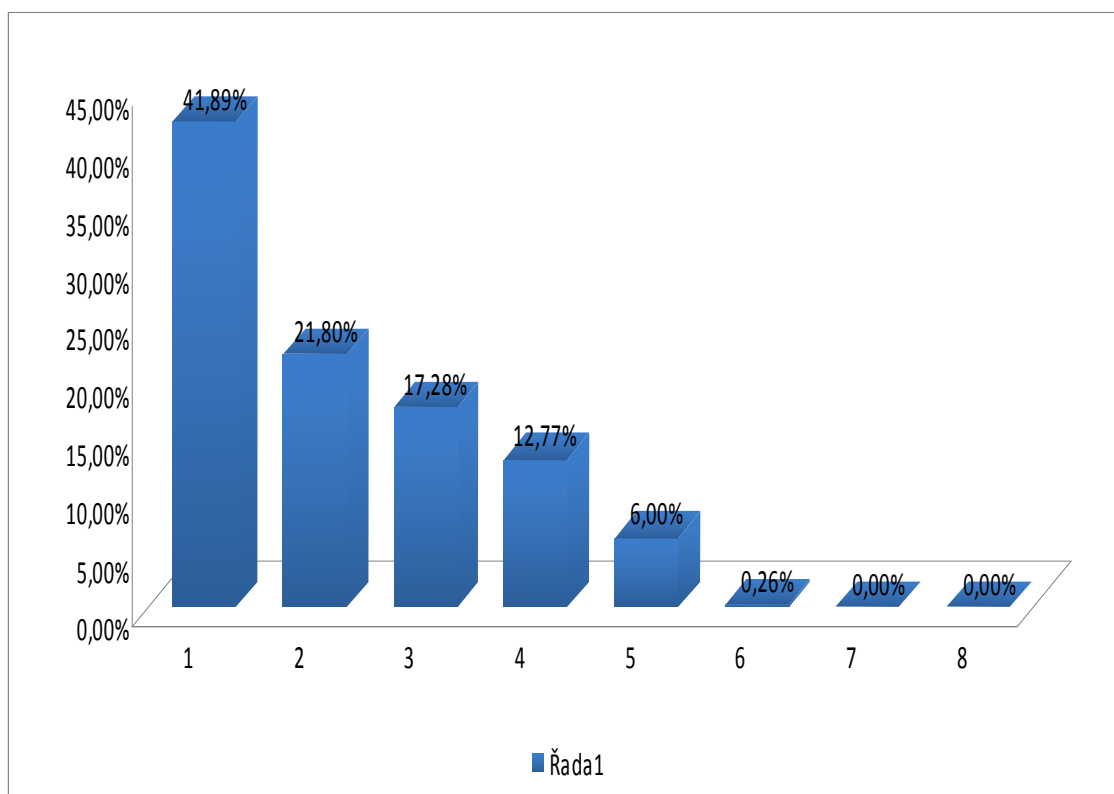
Další vyhodnocení velikosti jednotlivých hrozeb spočívá v porovnání matematické hodnoty **u (variant)**. Při použití podmínky maximalizace seřadím jednotlivé hrozby od největší (s nejvyšší dosaženou hodnotou **u (variant)**) až po nejmenší (s nejnižší dosaženou hodnotou **u (variant)**). Pro přehlednost zpracuji tabulku, kde na ose **y** vynesu pořadí hrozeb seřazených dle velikosti a na ose **x** hodnotu **u (variant)** a přepočítám tuto hodnotu na procenta:

Pořadí hrozeb:

Pořadí hrozby dle velikosti	<i>u (variant)</i>	Procenta
1. teroristický útok	1	41,89%
2. živelní pohromy	0,52033	21,80%
3. narušování zákonnosti velkého rozsahu	0,4126	17,28%
4. technologické havárie	0,30488	12,77%
5. migrační vlna velkého rozsahu	0,14329	6,00%
6. přerušení dodávek médií	0,0061	0,26%
7. - 8. nepříznivá personální situace	0	0,00%
7. - 8. nedost. vlastního areálu v době MU	0	0,00%
Celkem	2,3872	100,00%

Tabulka č. 4

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 4:

Graf č. 1

Tabulka č. 4 nám seřadila hrozby dle jejich velikosti. Původ dat obsažených v Plánu krizové připravenosti se mi nepodařilo odhalit. Zahalena mlčením odpovědných pracovníků však mají po rozboru hodnot určitou vypovídající hodnotu:

1. Konvenční **terorismus** směřovaný k destabilizaci justičního aparátu neexistuje. Do jeho kategorie však spadá trestná činnost, páchaná za účelem získání výhody při soudním líčení. Jako příklad uvedu zastrašování jednotlivých účastníků jednání, jejich uplácení a manipulaci s důkazy. Z pohledu praxe se opravdu jedná o nejčastější fenomén, který soudní činnost ovlivňuje, a jeho zařazení na čelní místo v Plánu krizové připravenosti považuji za správné.
2. **Živelní pohromy** zařazené na druhé místo odpovídají realitě justiční praxe nedávné doby. Neprojevili se plošně, ale lokálně způsobili značné škody především na spisové části soudního majetku. V případě povodní došlo k zatopení nízko umístěných spisoven a depozit. Fenomén povodní se stává spíše pravidlem pro naši republiku. Na druhou stranu režimová opatření při skladování a výstavbě nových úložních prostor tento fenomén eliminují.
3. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu** je v současné době otázka spíše teoretická. Čelní místo v Plánu krizové připravenosti svědčí o spíše teoretickém (předvídacím) původu dat. V případě statistiky uplynulých událostí, které spadají pod tuto hrozbu, dojdeme v posledních dvou desetiletích k nulové hodnotě.
4. **Technologické havárie** představují ve zkoumaném dokumentu téměř 13 % podíl. Ke skutečným případům velkého rozsahu však nedochází. Není znám okolní technologický provoz, který by soudní činnost reálně oslabil. Výjimkou zůstávají ojedinělé výpadky počítačové sítě a časově omezené výpadky elektrické energie. Teoretickým problémem s velkým potenciálem však zůstává požár okolní zástavby.
5. **Migrační vlna velkého rozsahu** je opět fenomén, ke kterému došlo v porevoluční historii pouze jednou v rámci působnosti Okresního soudu v Písku. Během povodní na Slovensku v roce 1992 se významné množství Cikánů (dnes nevím kým přejmenovaných na Romy) usadilo ve městě Písku.

Údaje o skutečném počtu a reálném zvýšení kriminality se pod hrozbou obvinění z rasové a etnické nesnášenlivosti sbírat a evidovat nesmí. Z tohoto důvodu nemáme k dispozici data jediného reálného projevu takové hrozby. Osobně se tomuto tématu nebudu více věnovat. V době, která po této vlně následovala, jsem si profesně užil se zástupci zmíněného etnika a zástupci politických činitelů více špatných nežli dobrých zkušeností

6. **Přerušeni dodávek médií** uvádí příslušný dokument jako přerušeni dodávek pohonných hmot. Opět se jedná o skutečnost, ke které ještě nedošlo a získaných čtvrt procent odpovídá pouze teoretickému předpokladu.
7. **Nepříznivá personální situace** není příslušným dokumentem řešena. K naplnění takové hrozby zatím nedošlo. Situace v současném zdravotnictví však vypovídá o reálné možnosti jejího naplnění. Ve zdravotnictví se možná krizová situace uklidnila přesunem většího objemu finančních prostředků na mandatorní výdaje. Mě by však zajímalo opravdové řešení uvedeného problému při náhlém skutečném nedostatku odborně způsobilých osob (možnost hromadné nákazy, válka apod.). V tomto případě zatím nevím, zda použitá kritéria budou mít vliv na omezení zmíněné hrozby. Pro případ, že nebudou, popíšu návrh na další řešení na strategické úrovni řízení resortu justice. Podrobnosti uvedu ve stati 5. DISKUSE.
8. **Nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události** není taktéž řešena Plánem krizové připravenosti. Soudní řízení není nutně podmíněno existencí konkrétní budovy. Jeho průběh však v náhradních prostorách určitým způsobem celé řízení zpomaluje a omezuje. K naplnění této hrozby může vést několik faktorů. Jako příklad uvedu poškození areálu v důsledku požáru, výbuchu plynu anebo cílený teroristický útok.

Vlastní data získaná v rozmezí let 1994 – 2010:

Jedná se o data získaná v průběhu služby v teritoriu soudů jihočeského regionu. Data sama jsou evidována v dokumentaci místních jednotek justiční stráže. Na základě

jednotlivých anebo řetězce mimořádných situací jsou přijímána režimová opatření. Vyhodnocení smysluplnosti takových opatření probíhá zpětně formou diskuse na pravidelných poradách velitelů místních jednotek. Režimová opatření může přijímat ředitel organizační jednotky (ředitel spádové věznice), oblastní velitel justiční stráže a po dohodě s vedoucím dotčené organizace velitel místní jednotky justiční stráže:

Vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium
1. Varianta	5	3	2	25
2. Varianta	2	1	1	4
3. Varianta	3	3	4	21
4. Varianta	1	1	1	2
5. Varianta	1	1	1	2
6. Varianta	1	1	1	2
7. Varianta	1	1	1	2
8. Varianta	1	1	1	2
Váhy	0,25000	0,25000	0,25000	0,25000

Tabulka č. 5

Upravená vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium
1. Varianta	5	3	2	25
2. Varianta	2	1	1	4
3. Varianta	3	3	4	21
4. Varianta	1	1	1	2
5. Varianta	1	1	1	2
6. Varianta	1	1	1	2
7. Varianta	1	1	1	2
8. Varianta	1	1	1	2
Váhy	0,25000	0,25000	0,25000	0,25000
Ideální	5	3	4	25
Bazální	1	1	1	2

Tabulka č. 6

Normalizovaná kritériální matice R:

	MAX	MAX	MAX	MAX	
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	u (variant)
1. Varianta	1,00000	1,00000	0,33333	1,00000	0,83333
2. Varianta	0,25000	0,00000	0,00000	0,08696	0,08424
3. Varianta	0,50000	1,00000	1,00000	0,82609	0,83152
4. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
5. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
6. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
7. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
8. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
Váhy	0,25000	0,25000	0,25000	0,25000	

Tabulka č. 7

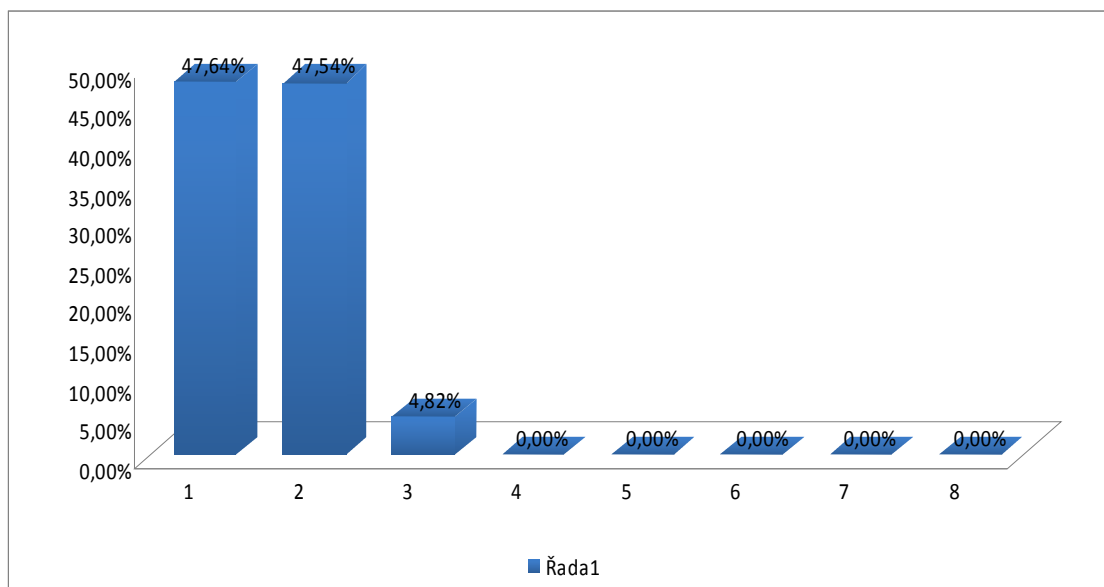
Další vyhodnocení velikosti jednotlivých hrozeb spočívá v porovnání matematické hodnoty **u (variant)**. Při použití podmínky maximalizace seřadím jednotlivé hrozby od největší (s nejvyšší dosaženou hodnotou **u (variant)**) až po nejmenší (s nejnižší dosaženou hodnotou **u (variant)**). Pro přehlednost zpracuji tabulku, kde na ose **y** vynesu pořadí hrozeb seřazených dle velikosti a na ose **x** hodnotu **u (variant)** a přepočítám tuto hodnotu na procenta:

Pořadí hrozby:

Pořadí hrozby dle velikosti	u (variant)	Procenta
1. teroristický útok	0,83333	47,64%
2. živelní pohromy	0,83152	47,54%
3. technologické havárie	0,08424	4,82%
4. - 8. Přerušení dodávek médií	0	0,00%
4. - 8. nepříznivá personální situace	0	0,00%
4. - 8. nedost. vlastního areálu v době MU	0	0,00%
4. - 8. narušování zákonnosti velkého rozsahu	0	0,00%
4. - 5. migrační vlna velkého rozsahu	0	0,00%
Celkem	1,74909	100,00%

Tabulka č. 8

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 8:

Graf č. 2

Tabulka č. 8 seřadila jednotlivé hrozby podle jejich velikosti. Jedná se o výsledné přepočty hodnot vlastních dat pro období sběru 1994 – 2010. Na rozdíl od dat obsažených v Plánu krizové připravenosti se jedná o data regionální. Předkládám proto jejich stručné okomentování:

1. Hrozba **teroristického útoku** získala z pohledu všech hrozeb téměř polovinu procent. Protože se jedná o vícekritériální hodnocení musela tato hrozba nutně dominovat ve více kritériích. Nejvíce bodů získala v kategorii četnost. V předešlém hodnocení terorismu jsem uvedl, že se nejedná o konvenční terorismus. V justiční sféře dominuje terorismus kriminálního charakteru, při němž se pachatel snaží získat nezákonným způsobem pro sebe výhodu v konkrétní projednávané věci. Jako příklad jsem uváděl ovlivňování jednotlivých účastníků soudního řízení a maření důkazů. Z praxe uvedu ještě hrozbu výbušninou. Fenomén terorismu je z pohledu ostatních hrozeb tak častý, že se dal očekávat jeho daleko větší procentní podíl. Do hry však vstoupilo kritérium materiálních ztát, které není v případě takto specifického terorismu příliš vysoké.

2. **Živelní pohromy** získali jen o jedinou desetinu menší procentuální poměr než hrozba terorismu. V jejich případě dochází k výrazně nižší četnosti, ale protože hodnotíme více kritérií, je tomu v případě hodnocení jejich potenciálu jinak. Přírodní hrozby mají sice výrazně nižší četnost, pokud však dojde k jejich naplnění, dochází k neporovnatelně větším materiálním škodám. Při výpočtu rizika se potom dostáváme na hodnotu podobnou hodnotě rizika u terorismu.
3. **Technologické havárie** získali zhruba desetkrát nižší procentuální hodnotu než výše zmíněné hrozby. Potenciál působit na omezení provozu mají jistě vysoký, ale jejich četnost je velice nízká a většinou krátkodobého charakteru. Existuje zde rozdíl mezi například četností požáru a mírou jeho účinku.
4. **Přerušování dodávek médií** jsem na tomto místě nehodnotil, protože k naplnění této hrozby ve sledovaném období a regionu ještě nedošlo. V resortním hodnocení je tato hrozba označena hodnotou, která se blíží k nule.
5. **Nepříznivou personální situaci** jsem nehodnotil, protože k naplnění této hrozby ve sledovaném období a regionu ještě nedošlo.
6. **Nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události** jsem opět nehodnotil, protože k naplnění této hrozby ve sledovaném období a regionu ještě nedošlo.
7. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu** jsem nehodnotil, protože k naplnění této hrozby ve sledovaném období a regionu ještě nedošlo. Hrozba je však kriminálního charakteru, a proto lze v případě naplnění očekávat hodnoty podobné jako v případě terorismu.
8. **Migrační vlnu velkého rozsahu** jsem nehodnotil, protože k naplnění této hrozby ve sledovaném období a regionu ještě nedošlo. Výše zmíněná událost se stala v roce 1992 (před začátkem sběru dat) a samotný sběr dat byl politicky nežádoucí.

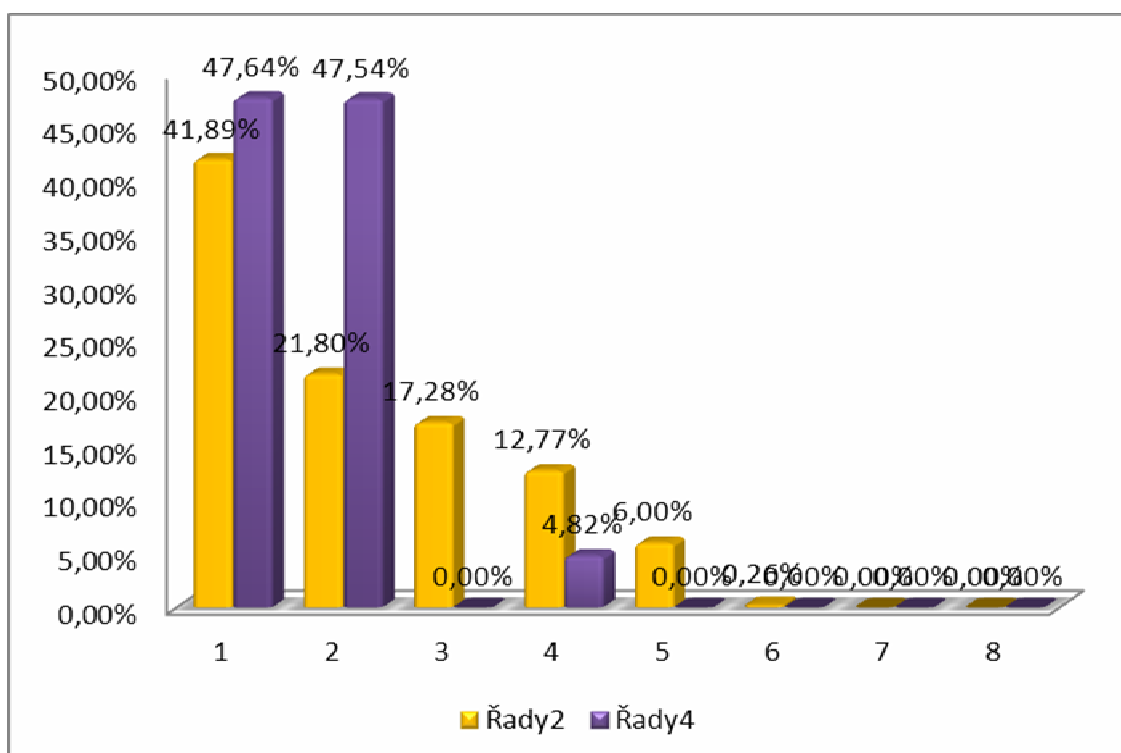
Následně mezi sebou porovnáám vypočtené hodnoty dat získaných z Plánu krizové připravenosti a dat vlastních. Zajímá mne, nakolik se budou vypočtené hodnoty od sebe odlišovat:

Pořadí hrozby (porovnání dvou bloků dat):

Pořadí hrozby dle velikosti	Data Plánu krizové příprav.		Vlastní data	
	<i>u(variant)</i>	Procenta	<i>u(variant)</i>	Procenta
1. teroristický útok	1	41,89%	0,83333	47,64%
2. živelní pohromy	0,52033	21,80%	0,83152	47,54%
3. narušování zákonnosti velkého rozsahu	0,4126	17,28%	0	0,00%
4. technologické havárie	0,30488	12,77%	0,08424	4,82%
5. migrační vlna velkého rozsahu	0,14329	6,00%	0	0,00%
6. přerušení dodávek médií	0,0061	0,26%	0	0,00%
7. - 8. nepříznivá personální situace	0	0,00%	0	0,00%
7. - 8. nedost. vlastního areálu v době MU	0	0,00%	0	0,00%
Celkem	2,3872	100,00%	1,74909	100,00%

Tabulka č. 9

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 9:

Graf č. 3

Tabulka č. 9 porovnala velikost jednotlivých hrozeb vypočtených z dat získaných z Plánu krizové připravenosti a z dat vlastních. V souhrnu uvedu jednotlivé procentuelní výstupy v pořadí % z Plánu krizové připravenosti respektive % z vlastních dat. Předkládám opět jejich stručné okomentování:

1. **Teroristický útok** získal při hodnocení velikosti hrozby 41,89 % respektive 47,64 % všech bodů. V hodnocení dat vlastních byl popsán způsob hodnocení hrozeb resortem jako prediktivní. Rozdíl mezi předvídáním hrozby a jejím skutečným průběhem není nikterak veliký a dá se vyslovit kladné hodnocení pro resortního analytika. Drobný rozdíl může být způsoben různým vnímáním projevů této hrozby.
2. **Živelní pohromy** získaly při hodnocení velikosti hrozby 21,80 % respektive 47,54 % všech bodů. Zde již dochází k výraznému bodovému nesouladu. Bodový zisk v tabulkách vstupních dat č. 1 a 5 je velice podobný. Větší procentuální podíl z celku je v případě hodnocení vlastních dat způsoben menším bodovým ziskem ostatních hodnocených hrozeb.
3. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu** získalo při hodnocení velikosti hrozby 17,28 % respektive 0 % všech bodů. Nulový zisk při posuzování vlastních dat způsobila v hodnoceném období neexistence této hrozby.
4. **Technologické havárie** získali při hodnocení velikosti hrozby 12,77 % respektive 4,82 % všech bodů. Výrazný bodový rozdíl má za následek příliš nízká četnost této hrozby.
5. **Migrační vlna velkého rozsahu** získala při hodnocení velikosti hrozby 6 % respektive 0 % všech bodů. Nenaplnění této hrozby ve sledovaném období může za výslednou hodnotu analýzy vlastních dat. Jak již bylo řečeno výše, k naplnění uvedené hrozby došlo v období krátce před sběrem vlastních dat. Data o této události ovšem nebyla chtěná (či politicky korektní) a proto neexistují.
6. **Přerušování dodávek médií** získalo při hodnocení velikosti hrozby 0,26 % respektive 0 % všech bodů. Získalo s resortem Ministerstva spravedlnosti

hodnocených hrozeb nejnižší bodový zisk, který se ve výsledku blíží realitě zkoumaného období.

7. **Nepříznivá personální situace** získala při hodnocení velikosti hrozby 0 % respektive 0 % všech bodů. Není resortními analytiky zkoumána. Její zařazení do vlastní práce ovlivnila podobná událost v resortu Ministerstva zdravotnictví. K přesnějšímu hodnocení hrozby však neexistují žádná data.
8. **Nedostupnost vlastního areálu v době MU** získala při hodnocení velikosti hrozby 0 % respektive 0 % všech bodů. Jedná se opět o událost, ke které neexistují žádná data. Zařazení takového typu hrozby ovlivnilo čistě hypotetická možnost zkázy celého objektu vlivem rozsáhlého požáru. Takovou možnost považuji za daleko reálnější než intenzivní strašení následkem činu arabských teroristů. Naplnění hrozby by pak vedlo k výraznému zpomalení (avšak časově omezenému) výkonu práva v dané oblasti. Nedošlo by však k úplnému paralyzování výkonu justiční správy, protože jsem již v předchozích kapitolách pomocí zákonů dovedl nezávislost procesního řízení na konkrétním areálu. Instrukce jako taková nezmizí spolu s vlastním zázemím.

4.2 ÚČINNOST STAVEBNĚ TECHNICKÝCH PROSTŘEDKŮ PRO OMEZENÍ VLIVU MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

V případě tohoto výzkumu jsem použil výhradně data získaná z vlastní bakalářské práce. V ní jsem provedl několik analýz, kdy jsem mezi sebou porovnával tři organizace se stejnou náplní činnosti, které svoji činnost vykonávají ve stejném regionu. Jednalo se Okresní soudy v Písku, Prachaticích a Jindřichově Hradci. Pro potřeby tehdejšího výzkumu bylo rozhodující, že prošli v podobném období významnou rekonstrukcí a já měl k dispozici data o eliminaci krizových situací, ke které došlo anebo nedošlo použitím konkrétních stavebně – technických prostředků. Úpravy, ke kterým tehdy došlo, jsou v dnešní době určitým způsobem standardizované. Můžeme proto výsledek takové analýzy generalizovat na celý resort justiční správy. Jednotlivé stavební a

technické prostředky použité při přestavbě (a mající vliv na potlačení mimořádných událostí) tvoří v této kapitole kritéria pro posuzování jednotlivých hrozeb. Hodnotící škálu jsem pro potřeby svého výzkumu zúžil z hodnoty 1-7 na rozsah 1-5. Význam této škály bude následně popsán. Zkoumané hrozby zůstávají shodné. Nezmění se po celou dobu výzkumu. Každá tematická skupina ochranných opatření však představuje vždy nová kritéria pro jejich hodnocení:

1. Varianta – teroristický útok,
2. Varianta – technologické havárie,
3. Varianta – živelní pohromy,
4. Varianta – přerušení dodávek médií,
5. Varianta – nepříznivá personální situace,
6. Varianta – nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události,
7. Varianta – narušování zákonnosti velkého rozsahu,
8. Varianta – migrační vlna velkého rozsahu.

Kritéria v případě zhodnocení použití stavebních prostředků omezujících vliv mimořádných událostí jsou:

1. Kritérium – vnitřní oddělený prostor,
2. Kritérium – rozdělení areálu na veřejnou a neveřejnou část,
3. Kritérium – vchod uzpůsoben kontrole osob,
4. Kritérium – více vstupů do budovy,
5. Kritérium – oddělené nadpodlažní archívy.

Kriteriální hodnoty **pravděpodobnost výskytu** jsou 1 – 5:

1. bez vlivu,
2. malý vliv,
3. střední vliv,
4. významný vliv,
5. absolutní vliv.

Hodnoty dat pro stavební prostředky:

Vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium
1. Varianta	4	4	5	4	4
2. Varianta	2	2	1	2	4
3. Varianta	2	2	1	2	4
4. Varianta	1	1	1	1	1
5. Varianta	1	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1	1
7. Varianta	4	4	5	4	3
8. Varianta	3	3	4	3	2
Váhy	0,13333	0,13333	0,26667	0,13333	0,33333

Tabulka č. 10

Upravená vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium
1. Varianta	4	4	5	4	4
2. Varianta	2	2	1	2	4
3. Varianta	2	2	1	2	4
4. Varianta	1	1	1	1	1
5. Varianta	1	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1	1
7. Varianta	4	4	5	4	3
8. Varianta	3	3	4	3	2
Váhy	0,13333	0,13333	0,26667	0,13333	0,33333
Ideální	4	4	5	4	4
Bazální	1	1	1	1	1

Tabulka č. 11

Normalizovaná kritériální matice R:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX	
	1.Kritérium	2.Kritérium	3.Kritérium	4.Kritérium	5.Kritérium	u (variant)
1. Varianta	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000
2. Varianta	0,33333	0,33333	0,00000	0,33333	1,00000	0,46666
3. Varianta	0,33333	0,33333	0,00000	0,33333	1,00000	0,46666
4. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
5. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
6. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
7. Varianta	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	0,66667	0,88889
8. Varianta	0,66667	0,66667	0,75000	0,66667	0,33333	0,57778
Váhy	0,13333	0,13333	0,26667	0,13333	0,33333	

Tabulka č. 12

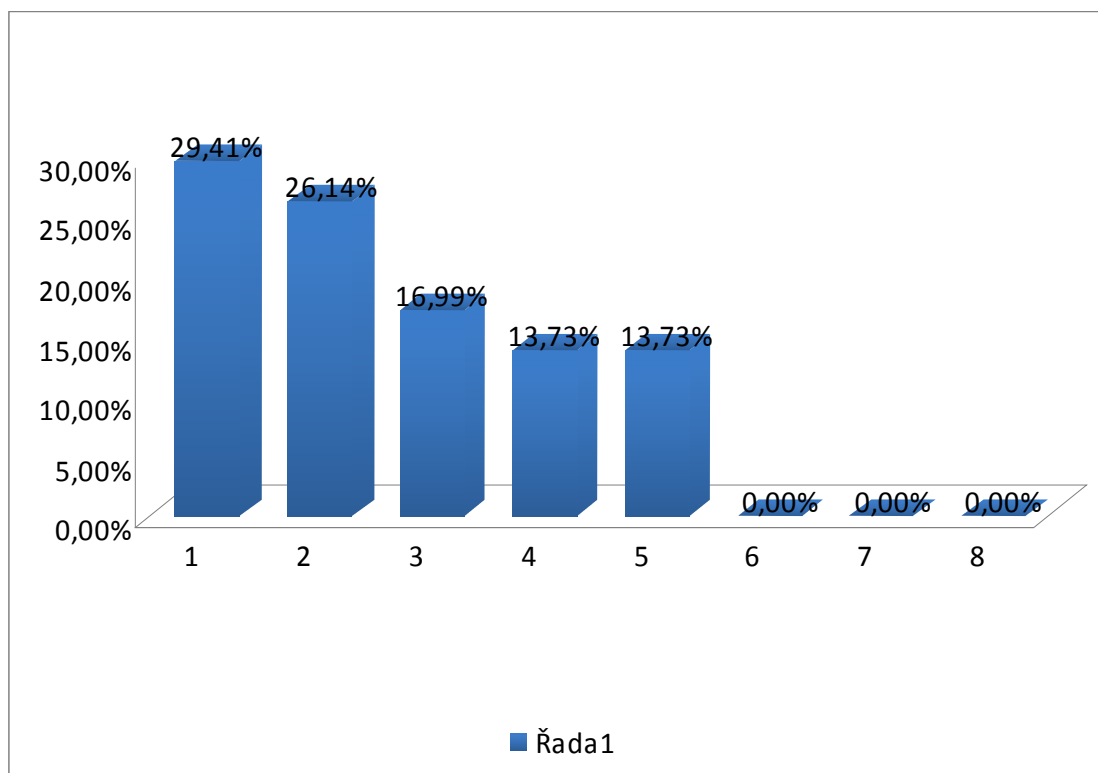
Další vyhodnocení velikosti jednotlivých hrozeb spočívá v porovnání matematické hodnoty **u (variant)**. Při použití podmínky maximalizace seřadím jednotlivé hrozby od největší (s nejvyšší dosaženou hodnotou **u (variant)**) až po nejmenší (s nejnižší dosaženou hodnotou **u (variant)**). Pro přehlednost zpracuji tabulku, kde na ose **y** vynesu pořadí hrozeb seřazených dle velikosti a na ose **x** hodnotu **u (variant)** a přepočítám tuto hodnotu na procenta:

Pořadí omezenosti:

Pořadí omezenosti hrozby dle velikosti	u (variant)	Procenta
1. teroristický útok	1	29,41%
2. narušování zákonnosti velkého rozsahu	0,88889	26,14%
3. migrační vlna velkého rozsahu	0,57778	16,99%
4. - 5. technologické havárie	0,46666	13,73%
4. - 5. živelní pohroma	0,46666	13,73%
6. - 8. Přerušení dodávek médií	0	0,00%
6. - 8. nepříznivá personální situace	0	0,00%
6. - 8. nedost. vlastního areálu v době MU	0	0,00%
Celkem	3,39999	100,00%

Tabulka č. 13

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 13:

Graf č. 4

Tabulka č. 13 seřadila hrozby podle toho, jak je ovlivňuje použití daných stavebních prostředků. Jedná se o stavební prostředky, které mají vliv na eliminaci jednotlivých hrozeb. Data pro daný výpočet jsem získal z vlastní analýzy, které jsem provedl v rámci bakalářské práce na téma **Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací**. Získané výstupy nám ukazují, na co se při správě soudních budov zaměřují řídicí pracovníci jednotlivých organizací při jejich výstavbě:

1. **Teroristický útok** získal téměř třetinu možných bodů. Použití vhodných stavebních prostředků vymezuje pohyb veřejnosti v justičních areálech, zpřehledňuje budovu a zároveň veřejnost odděluje od chráněných zájmů. Důležitým kritériem je práce s veřejností při samém vstupu do areálu a jejím dalším směřování v průběhu soudního řízení. Této činnosti se věnuje kritérium Vchod uzpůsoben kontrole osob. Dosažená hodnota je v tomto případě 5 (absolutní vliv). Ostatní kritéria dosáhla hodnoty 4 (významný vliv). Ochrana

organizace uvnitř areálu má charakter hradu, jehož periferie chrání dění uvnitř od vnějších vlivů.

2. **Narušování zákonností velkého rozsahu** získalo zhruba čtvrtinu bodů. Použité stavební prostředky chrání sledované prostory podobným způsobem jako v přírodě hrozby terorismu. V případě této hrozby je však menší předpoklad napadení soudních depozit a archivů.
3. **Migrační vlna velkého rozsahu** získala necelých sedmnáct procent. Pro zkoumanou hrozbu platí podobná kritéria jako v předešlých dvou případech. Jednotlivé kritériální hodnoty jsou však nižší, protože migrační vlna nutně neznamená zvýšení trestné činnosti páchané proti soudní moci.
4. **Technologické havárie** získali v hodnocení čtrnáct procent. Budova sama při využití vhodných stavebních prostředků chrání osoby a materiál před vlivem technologických havárií. Musím se především zmínit o oddělených nadpodlažních archivech, které svým umístěním chrání svůj obsah před účinky vody a ohně. Vnitřní krytý prostor potom pomáhá shromažďovat a chránit přítomné osoby. Součástí vnitřní struktury některých areálů je i směřování veřejně nedostupné části do míst, která je blíže možnému ohrožení z unikajících chemikálií. V centrech měst je vhodné brát do úvahy přítomnost plaveckých a zimních stadionů.
5. **Živelní pohromy** získali stejně procentních bodů jako hrozby předchozí. Stejně hodnoty mají i jednotlivá kritéria. Použití stejných stavebních prostředků tedy chrání stejným nebo podobným způsobem lidi a majetek před vlivem hrozeb výše uvedených.
6. Proti **přerušování dodávek médií** použité stavební prostředky nechrání. Není to ani jejich účelem.
7. Proti **nepříznivé personální situaci** použité stavební prostředky také nechrání.
8. Stejně tak je tomu i v případě **nedostupnosti vlastního areálu v době mimořádné události**.

Fuller:

Vstupní data pro výpočet vah:

Aktivace	Body	Váhy
1. Kritérium	1	0,1
2. Kritérium	2	0,2
3. Kritérium	4	0,4
4. Kritérium	0	0
5. Kritérium	3	0,3

Tabulka č. 14

Fullerův trojúhelník:

1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium
2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium

2. Kritérium	2. Kritérium	2. Kritérium
3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium

3. Kritérium	3. Kritérium
4. Kritérium	5. Kritérium

4. Kritérium
5. Kritérium

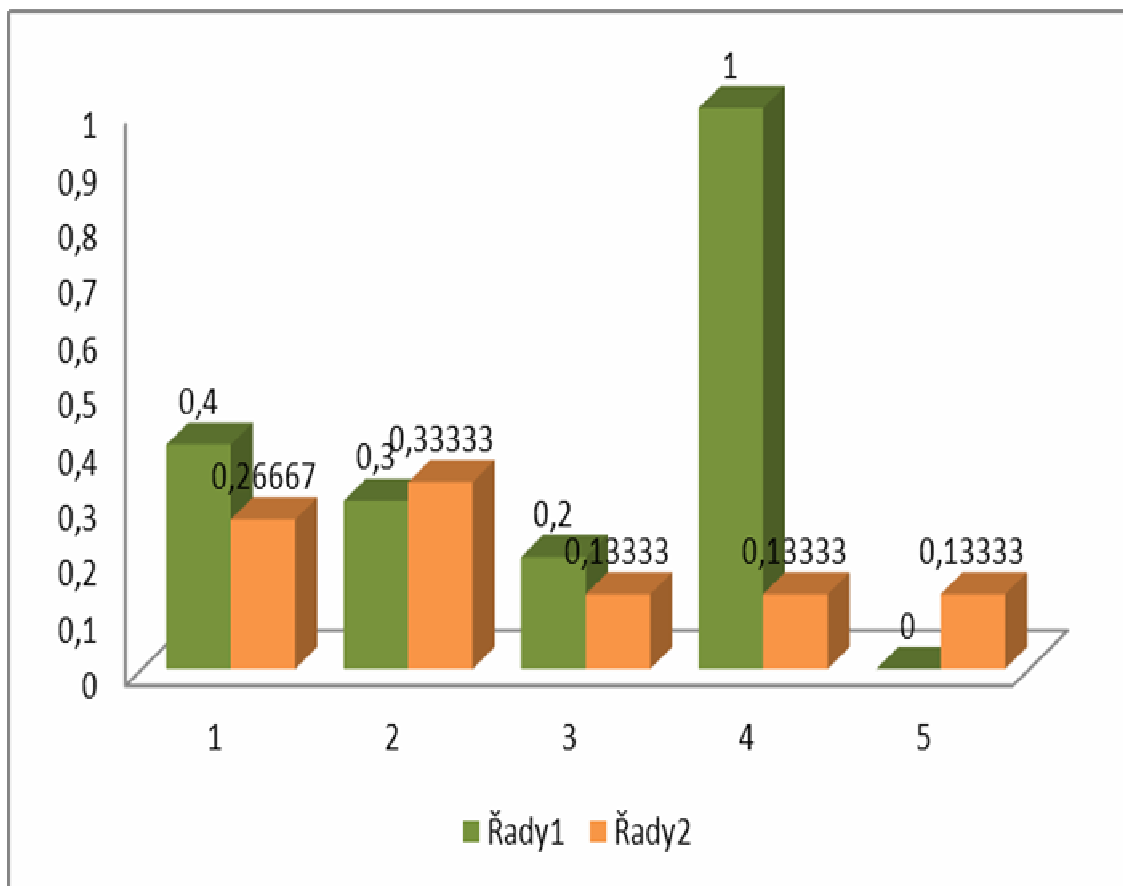
Tabulka č. 15

Tabulka určující důležitost kritérií dle metody Fuller a WSA:

Pořadí kritérií Fuller / WSA	Body (Fuller)	Váhy (Fuller)	Váhy (WSA)
1. /2. Vchod uzpůsoben kontrole osob	4	0,4	0,26667
2. /1. Oddělené nadpodlažní archívy	3	0,3	0,33333
3. /3.-5. Rozdělení na veř. a neveř. část	2	0,2	0,13333
4. /3.-5. Vnitřní krytý prostor	1	1	0,13333
5. /3.-5. Více vstupů do budovy	0	0	0,13333

Tabulka č. 16

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 16:

Graf č. 5

Porovnání kritérií **stavebních prostředků** (tabulka č. 16), které omezují vliv mimořádných událostí, metodami **Fuller** a **WSA** vyznělo následovně:

- ❖ **hodnocených kritérií** – bylo 5,
- ❖ **shoda** – byla dosažena pouze částečně v kritériích č. 3, 4, a 5,
- ❖ **nejdůležitější kritérium dle metody Fuller** – bylo kritérium **vchod uzpůsoben kontrole osob**,
- ❖ **nejdůležitějším kritériem dle metody WSA** – bylo kritérium **oddělené nadpodlažní archívy**,
- ❖ **resumé** – pro případ hodnocení jednotlivých hrozeb za podmínky pěti kritérií považuji metodu Fuller za nedostatečnou. Důvodem je práce s méně daty, to znamená, že ve výsledku dochází k pouhému porovnání kritérií mezi sebou.

V tomto případě jsem poprvé aplikoval metodu Fuller. V předchozím výzkumu jsem byl limitován stejnou hodnotou vah. To mělo za následek nemožnost porovnání kritérií mezi sebou, což je podstata výše jmenované metody. V následném výzkumu se již hodnoty vah budou lišit, a proto nebude vyhodnocení dle Fuller nikde chybět. Zajímá mne použitelnost obou rozhodovacích metod pro můj výzkum. Proto na závěr kapitoly vždy uvedu jejich stručné porovnání. Pro přehlednost zopakuji, že v tomto případě porovnávám výstupy kritérií a ne variant.

Kritéria v případě zhodnocení použití technických prostředků omezujících vliv mimořádných událostí jsou:

1. Kritérium – EZS,
2. Kritérium – EPS,
3. Kritérium – EKV,
4. Kritérium – CCTV,
5. Kritérium – detekce vnášených nebezpečných předmětů.

Jednotlivá kritéria nabývají kladných hodnot podle stupně četnosti nebo ohrožení. Přičemž vyšší hodnota opět znamená vyšší četnost a vyšší ohrožení. Pro takový případ je v rámci hodnotící metody posuzována maximalizace (tzn. úkolem je seřadit jednotlivé hrozby od nejvyšší po nejnižší, přičemž větší matematická hodnota je rovna větší hrozbě):

Kritériální hodnoty **pravděpodobnost výskytu** jsou 1 – 5:

1. bez vlivu,
2. malý vliv,
3. střední vliv,
4. významný vliv,
5. absolutní vliv.

Hodnoty dat pro technické prostředky:

Vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium
1. Varianta	4	2	4	4	4
2. Varianta	2	3	1	1	1
3. Varianta	2	2	1	1	1
4. Varianta	1	1	1	1	1
5. Varianta	1	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1	1
7. Varianta	3	2	2	4	4
8. Varianta	2	1	1	3	3
Váhy	0,26667	0,13333	0,06667	0,26667	0,26667

Tabulka č. 17

Upravená vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium
1. Varianta	4	2	4	4	4
2. Varianta	2	3	1	1	1
3. Varianta	2	2	1	1	1
4. Varianta	1	1	1	1	1
5. Varianta	1	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1	1
7. Varianta	3	2	2	4	4
8. Varianta	2	1	1	3	3
Váhy	0,26667	0,13333	0,06667	0,26667	0,26667
Ideální	4	3	4	4	4
Bazální	1	1	1	1	1

Tabulka č. 18

Normalizovaná kritériální matice R:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX	
	1.Kritérium	2.Kritérium	3.Kritérium	4.Kritérium	5.Kritérium	u (variant)
1. Varianta	1,00000	0,50000	1,00000	1,00000	1,00000	0,93334
2. Varianta	0,33333	1,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,22222
3. Varianta	0,33333	0,50000	0,00000	0,00000	0,00000	0,15555
4. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
5. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
6. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
7. Varianta	0,66667	0,50000	0,33333	1,00000	1,00000	0,80000
8. Varianta	0,33333	0,00000	0,00000	0,66667	0,66667	0,44445
Váhy	0,26667	0,13333	0,06667	0,26667	0,26667	

Tabulka č. 19

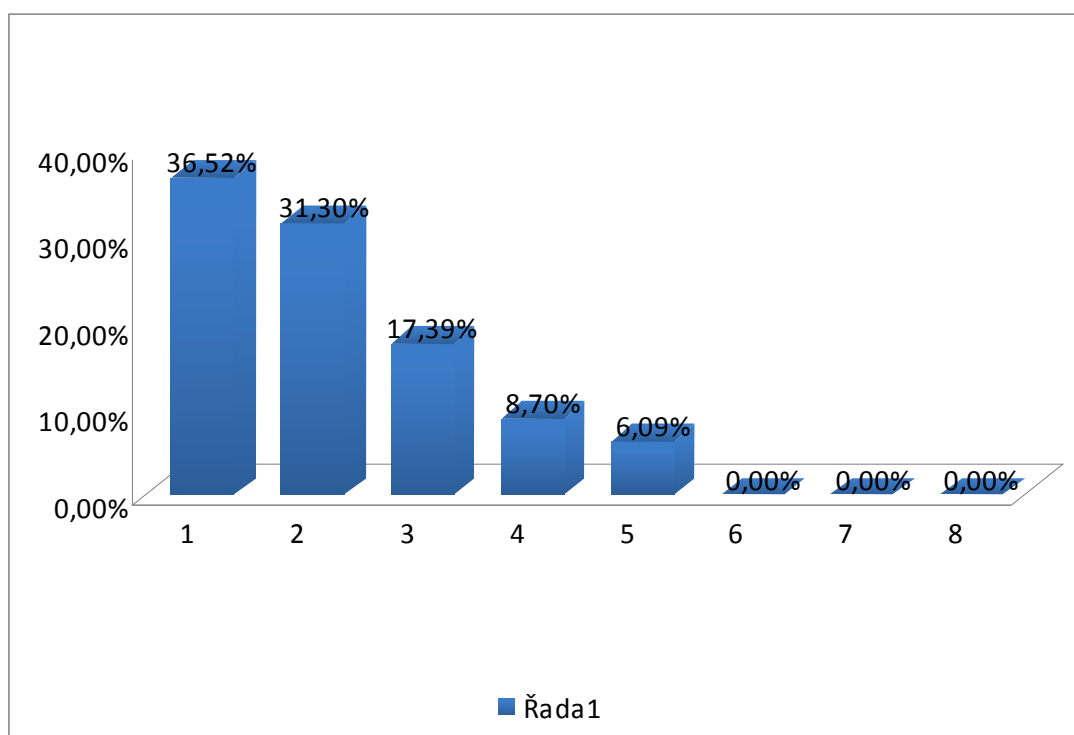
Další vyhodnocení velikosti jednotlivých hrozeb spočívá v porovnání matematické hodnoty **u (variant)**. Při použití podmínky maximalizace seřadím jednotlivé hrozby od největší (s nejvyšší dosaženou hodnotou **u (variant)**) až po nejmenší (s nejnižší dosaženou hodnotou **u (variant)**). Pro přehlednost zpracuji tabulku, kde na ose **y** vynesu pořadí hrozeb seřazených dle velikosti a na ose **x** hodnotu **u (variant)** a přepočítám tuto hodnotu na procenta. Uvedeným způsobem zhodnotím všechny následující tematické celky kritérií. Jednotlivé okruhy jsou tematicky řazeny a vždy dva a dva celky tvoří jiný balík bezpečnostních prvků. Dva tematické celky budou tvořit balík pasivních bezpečnostních prvků (což je i případ právě zkoumaných stavebních opatření). Další dva budou zase tvořit oddíl prvků aktivní ochrany. Bude nejenom zajímavé porovnat jednotlivé tematické celky mezi sebou (z hlediska účinnosti), ale bonusem bude i porovnání dvojbloků pasivních a aktivních ochranných prvků. Zpět však k současné kapitole. Následuje tabulka, která reprezentuje pořadí hrozeb, které se dají omezit použitím výše uvedených stavebních prvků (jednotlivá kritéria):

Pořadí omezitelnosti hrozby:

Pořadí omezitelnosti hrozby dle velikosti	<i>u (variant)</i>	Procenta
1. teroristický útok	0,93334	36,52%
2. narušování zákonnosti velkého rozsahu	0,8	31,30%
3. migrační vlna velkého rozsahu	0,44445	17,39%
4. technologické havárie	0,22222	8,70%
5. živelní pohromy	0,15555	6,09%
6. - 8. Přerušení dodávek médií	0	0,00%
6. - 8. nepříznivá personální situace	0	0,00%
6. - 8. nedost. vlastního areálu v době MU	0	0,00%
Celkem	2,55556	100,00%

Tabulka č. 20

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 20:

Graf č. 6

Tabulka č. 20 seřadila hrozby podle toho, jak je ovlivňuje použití daných technických prostředků. Jedná se o stavební prostředky, které mají vliv na eliminaci jednotlivých hrozeb. Data pro daný výpočet jsem získal z vlastní analýzy, které jsem provedl v rámci bakalářské práce na téma **Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací**. Získané výstupy nám ukazují, na co se při správě soudních budov zaměřují řídicí pracovníci jednotlivých organizací při jejich výstavbě:

1. **Teroristický útok** získal přes třicet šest procent možných bodů. V porovnání s použitím stavebních prostředků to znamená větší zaměření technických prostředků na tento druh hrozby. Přesto považuji z hlediska vlastní ochrany za důležitější funkci prostředků stavebních. Technické prostředky sami o sobě nechrání, ale slouží k detekci zkoumané hrozby. To lze vyzorovat i z celkově výrazně nižšího bodového zisku technických prostředků.
2. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu** má v konečném součtu pře třicet jedna procent. I v tomto případě procentuelně předstihlo zaměření jednotlivých technických prvků prvky stavební. V jednotlivých kritériích však dosáhlo výrazně nižších hodnot než je tomu v případě prostředků stavebních. Platí tedy větší zaměření technických prostředků na detekci, než na vlastní ochranu.
3. **Migrační vlna velkého rozsahu** potom dosáhla necelých osmnácti procent bodů. Výrazný bodový odstup od předchozí hrozby potvrzuje předpoklad, že důsledky migrační vlny nutně neznamenají omezení činnosti soudu.
4. **Technologické havárie** mají necelých devět procent bodů. Tak nízké procento je způsobeno tím, že výběr technických prostředků omezujících vliv mimořádných událostí se více zaměřuje na činnost osob zaměřenou proti fungování justiční správy. Mírně významnější bodový podíl dosáhlo pouze použití systému EPS, které má za úkol identifikovat požár v budově a získanou informaci předat složkám IZS.
5. **Živelní pohromy** dosáhly pouhých šesti procent bodů. V jejich případě se ještě snižuje význam EPS, který detekuje požár okolní zástavby a požár způsobený závadou na vlastním technologickém zařízení.

6. Použití technických prostředků nesnižuje hrozbu **přerušeni dodávek médií**.
Stejně jako prostředky stavební mají prostě jiné poslání.
7. Stejně tak je tomu i v případě **nepříznivé personální situace**.
8. **Nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události** je situace, na kterou nemá použití technických prostředků absolutně žádný vliv.

Fuller:

Vstupní data pro výpočet vah:

Aktivace		
	Body	Váhy
1. Kritérium	4	0,4
2. Kritérium	0	0
3. Kritérium	2	0,2
4. Kritérium	1	0,1
5. Kritérium	3	0,3

Tabulka č. 21

Fullerův trojúhelník:

1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium
2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium

2. Kritérium	2. Kritérium	2. Kritérium
3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium

3. Kritérium	3. Kritérium
4. Kritérium	5. Kritérium

4. Kritérium
5. Kritérium

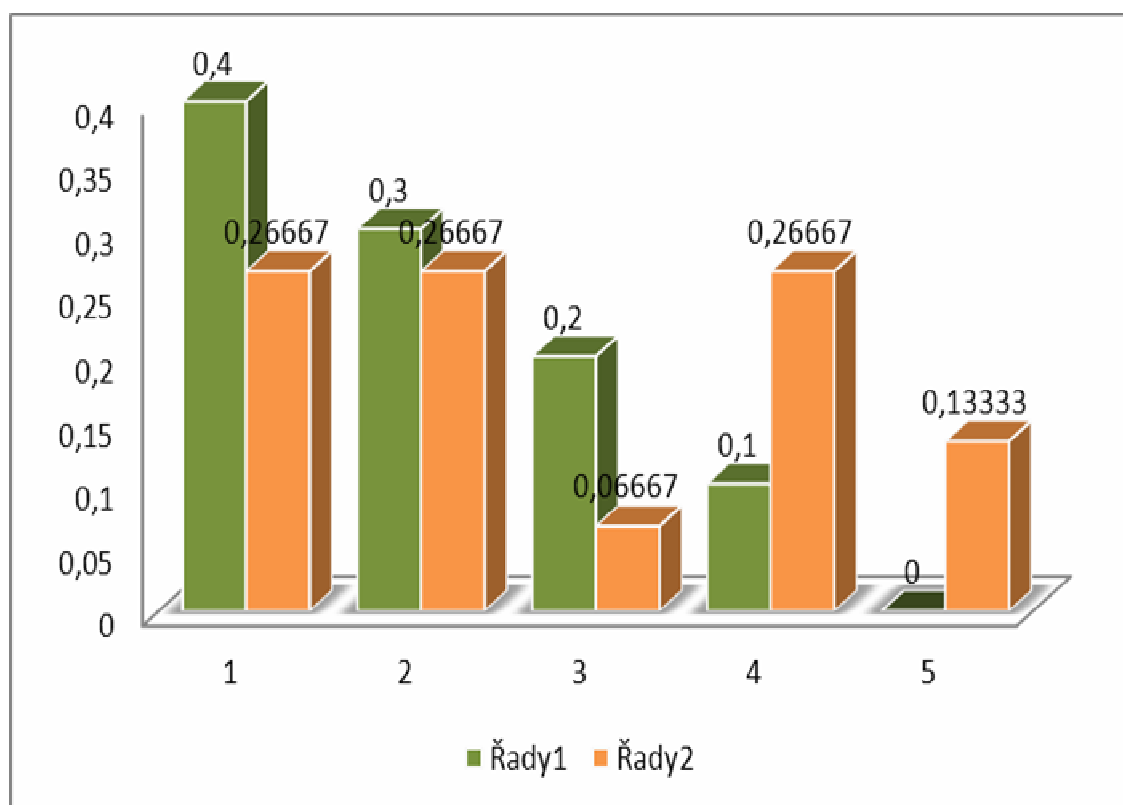
Tabulka č. 22

Tabulka určující důležitost kritérií dle metody Fuller a WSA:

Pořadí kritérií Fuller / WSA	Body (Fuller)	Váhy (Fuller)	Váhy (WSA)
1. /1.-3. EZS	4	0,4	0,26667
2. /1.-3. Detekce vnášených předmětů	3	0,3	0,26667
3. /5. EKV	2	0,2	0,06667
4. /1.-3. CCTV	1	0,1	0,26667
5. /4. EPS	0	0	0,13333

Tabulka č. 23

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 23:

Graf č. 7

Porovnání kritérií **technických prostředků** (tabulka č. 23), které omezují vliv mimořádných událostí, metodami **Fuller** a **WSA** vyznělo následovně:

- ❖ **hodnocených kritérií** – bylo 5,
- ❖ **shoda** – byla dosažena pouze částečně v kritériích č. 1, a 2,
- ❖ **nej důležitější kritérium dle metody Fuller** – bylo kritérium **EZS**,
- ❖ **nej důležitějším kritériem dle metody WSA** – bylo kritérium **EZS, detekce vnášených předmětů a CCTV**,
- ❖ **resumé** – pro případ hodnocení jednotlivých hrozeb za podmínky pěti kritérií považuji metodu Fuller za nedostatečnou (důvodem je práce s méně daty, tzn., že ve výsledku dochází k pouhému porovnání kritérií mezi sebou). Resumé porovnání obou metod zatím vyznívá ve prospěch metody WSA.

Následně provedu souhrn účinků stavebních i technických prostředků na omezení působení jednotlivých hrozeb:

4.3 ÚČINNOST VHODNĚ ZVOLENÉ VNITŘNÍ STRUKTURY OBJEKTU NA ELIMINACI VLIVU MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ

V případě tohoto výzkumu jsem opět použil výhradně data získaná z vlastní bakalářské práce. V ní jsem provedl několik analýz, kdy jsem mezi sebou porovnával tři organizace se stejnou náplní činnosti a ležící ve stejném regionu. Jednalo se Okresní soudy v Písku, Prachaticích a Jindřichově Hradci. Pro potřeby tehdejšího výzkumu bylo rozhodující, že prošli v podobném období významnou rekonstrukcí a já měl k dispozici data o eliminaci krizových situací, ke které došlo anebo nedošlo použitím konkrétních stavebně – technických prostředků. Na základě získaných výsledků byl vytvořen model ideálního justičního areálu. Návrh modelu obsahoval podmínky, jejichž dodržení znamenalo významné omezení vlivu jednotlivých mimořádných událostí. Jejich celkový počet dosáhl překvapivě nízké hodnoty osm. Pro účely současného výzkumu jsem z posuzování odebral dvě podmínky (tvar areálu a počet podlaží). Jednalo se o podmínky vztahující se k nové výstavbě. V případě posouzení současně používané zástavby (která se v těchto případech odlišuje) jsem se rozhodl pro jejich vyřazení. Zbývající podmínky potom tvoří kritéria pro posouzení jednotlivých hrozeb:

1. Varianta – teroristický útok,
2. Varianta – technologické havárie,
3. Varianta – živelní pohromy,
4. Varianta – přerušení dodávek médií,
5. Varianta – nepříznivá personální situace,
6. Varianta – nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události,
7. Varianta – narušování zákonnosti velkého rozsahu,
8. Varianta – migrační vlna velkého rozsahu.

Kritéria v případě zhodnocení hrozeb omezujících činnost soudů jsou podmínky použité pro návrh ideálního justičního areálu:

1. Kritérium – uzavřenost areálu,
2. Kritérium – umístění agend C, T, P, E a D,
3. Kritérium – umístění jednacích síní,
4. Kritérium – umístění podatelny,
5. Kritérium – umístění eskorty a prostor režimu utajeného svědka,
6. Kritérium – umístění depozit, archivů a utajovaných skutečností.

Jednotlivá kritéria nabývají kladných hodnot podle stupně četnosti nebo ohrožení. Přičemž vyšší hodnota zde opět znamená vyšší četnost a vyšší ohrožení. Pro takový případ je v rámci hodnotící metody posuzována maximalizace (tzn. úkolem je seřadit jednotlivé hrozby od nejvyšší po nejnižší, přičemž větší matematická hodnota je rovna větší hrozbě):

Kriteriální hodnoty **pravděpodobnost výskytu** jsou 1 – 5:

1. bez vlivu,
2. malý vliv,
3. střední vliv,
4. významný vliv,
5. absolutní vliv.

Hodnoty dat pro podmínky k vytvoření ideálního justičního areálu:

Vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Krit.	2. Krit.	3. Krit.	4. Krit.	5. Krit.	6. Krit.
1. Varianta	4	3	3	4	5	4
2. Varianta	2	3	3	1	3	4
3. Varianta	2	2	2	1	2	4
4. Varianta	1	1	1	1	1	1
5. Varianta	1	1	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1	1	1
7. Varianta	4	3	4	4	5	4
8. Varianta	3	3	3	3	4	3
Váhy	0,16667	0,09524	0,16667	0,04762	0,26190	0,26190

Tabulka č. 24

Upravená vstupní data:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX
	1. Krit.	2. Krit.	3. Krit.	4. Krit.	5. Krit.	6. Krit.
1. Varianta	4	3	3	4	5	4
2. Varianta	2	3	3	1	3	4
3. Varianta	2	2	2	1	2	4
4. Varianta	1	1	1	1	1	1
5. Varianta	1	1	1	1	1	1
6. Varianta	1	1	1	1	1	1
7. Varianta	4	3	4	4	5	4
8. Varianta	3	3	3	3	4	3
Váhy	0,16667	0,09524	0,16667	0,04762	0,26190	0,26190
Ideální	4	3	4	4	5	4
Bazální	1	1	1	1	1	1

Tabulka č. 25

Normalizovaná kritériální matice R:

	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX	MAX	u
	1. Krit.	2. Krit.	3. Krit.	4. Krit.	5. Krit.	6. Krit.	(variant)
1. Varianta	1,00000	1,00000	0,66667	1,00000	1,00000	1,00000	0,94444
2. Varianta	0,33333	1,00000	0,66667	0,00000	0,50000	1,00000	0,65476
3. Varianta	0,33333	0,50000	0,33333	0,00000	0,25000	1,00000	0,48611
4. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
5. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
6. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
7. Varianta	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000	1,00000
8. Varianta	0,66667	1,00000	0,66667	0,66667	0,75000	0,66667	0,72024
Váhy	0,16667	0,09524	0,16667	0,04762	0,26190	0,26190	

Tabulka č. 26

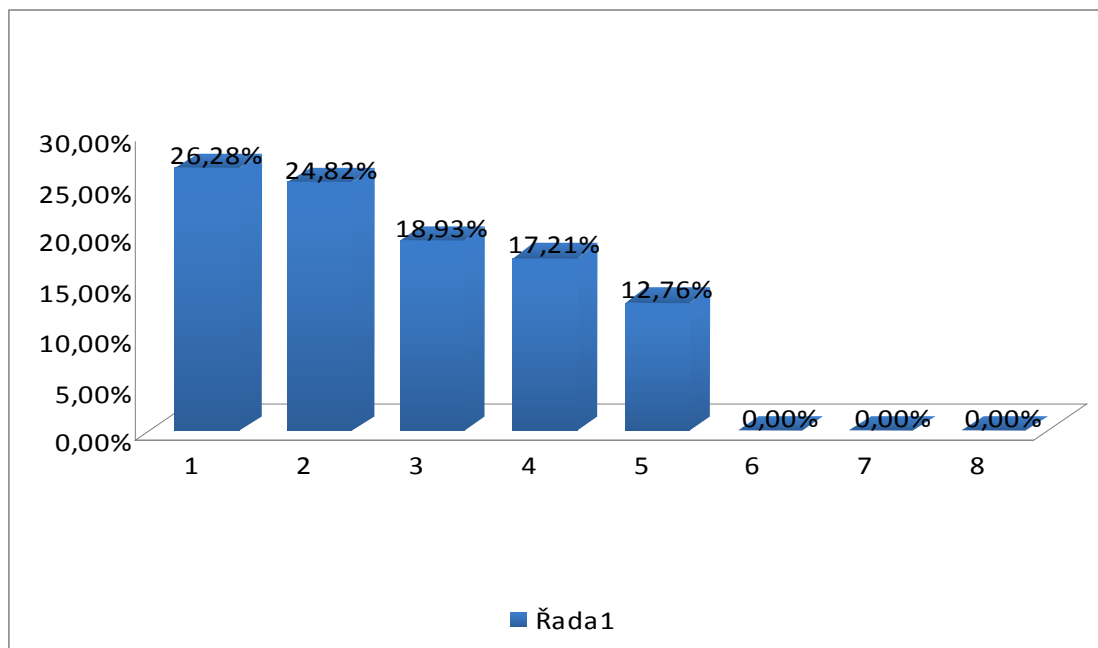
Další vyhodnocení velikosti jednotlivých hrozeb spočívá v porovnání matematické hodnoty **u (variant)**. Při použití podmínky maximalizace seřadím jednotlivé hrozby od největší (s nejvyšší dosaženou hodnotou **u (variant)**) až po nejmenší (s nejnižší dosaženou hodnotou **u (variant)**). Pro přehlednost zpracuji tabulku, kde na ose **y** vynesu pořadí hrozeb seřazených dle velikosti a na ose **x** hodnotu **u (variant)** a přepočítám tuto hodnotu na procenta:

Pořadí omezenosti hrozby:

Pořadí omezenosti hrozby dle velikosti	<i>u (variant)</i>	Procenta
1. narušování zákonnosti velkého rozsahu	1	26,28%
2. teroristický útok	0,94444	24,82%
3. migrační vlna velkého rozsahu	0,72024	18,93%
4. technologické havárie	0,65476	17,21%
5. živelní pohromy	0,48611	12,76%
6. - 8. Přerušení dodávek médií	0	0,00%
6. - 8. nepříznivá personální situace	0	0,00%
6. - 8. nedost. vlastního areálu v době MU	0	0,00%
Celkem	3,80555	100,00%

Tabulka č. 27

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 27:

Graf č. 8

Tabulka č. 27 seřadila hrozby podle toho, jak je ovlivňuje vhodně zvolená vnitřní struktura objektu. V podstatě jde o propracované využití vnitřního prostoru justičního areálu, který sám o sobě reguluje a ředí pohyb účastníků jednání. Vhodně zvolená skladba interiéru přesně vymezuje pohyb chráněných osob a personálu tak, aby nedocházelo k nežádoucím setkáním. Dále nesmí být zapomenuto na vhodné umístění vlastních technologických provozů a místností určených k ochraně soudních depozit. Technologické provozy (kotelny, klimatizační jednotky, garáže atd.) se zpravidla umísťují do přízemí areálů. Jde o jejich snadnou instalaci, obsluhu a přístup servisních organizací. Archivy, depozita, úložiště dat a jednotky záložních zdrojů se umísťují zpravidla do nad podlažních a veřejnosti nepřístupných prostor objektů. V rámci bakalářské práce jsem při tvorbě ideálního justičního areálu upřednostnil prvky pasivní ochrany. Ideou bylo, aby budova chránila sama sebe a osoby, které se v ní nalézají. Kritéria pro tento výzkum jsem opět použil z vlastní bakalářské práce zpracované na téma Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových

situací. Výstupy, získané metodou WSA nám ukazují, na kolik jednotlivé prvky vnitřní struktury eliminují jednotlivé hrozby:

1. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu** získalo více než dvacet šest procent celkových bodů. Každé z hodnocených kritérií (v tomto případě jsou kritéria jednotlivé body vhodně zvolené vnitřní struktury areálu) dosáhlo minimální hodnoty 3. Jedná se o kritérium **umístění agend CTPED**. Střední vliv na eliminaci konkrétní hrozby je minimem při použití konkrétních bodů ideální vnitřní architektury objektu. Čtyři kritéria (**uzavřenost areálu, umístění jednacích místností, umístění podatelny a umístění depozit, archivů a utajovaných skutečností**) dosáhla bodové ohodnocení 4, tzn. významný vliv. Kritérium **umístění eskorty a utajeného svědka** dosáhlo dokonce hodnoty 5, tzn. absolutního vlivu na eliminaci zkoumané hrozby. Pro zajímavost uvedu důležitost umístění podatelny na eliminaci zkoumané hrozby. Statistickým měřením a jeho následnou analýzou při zpracování bakalářské práce jsem zjistil návštěvnost této agendy 42 % z celkového počtu návštěvníků soudních budov. Použití tohoto prvku vnitřní struktury (umístění podatelny v prostoru hlavního vchodu do budovy) eliminují pohyb cizích osob v areálu téměř o polovinu. Opět platí stejně jako v případě posuzování stavebních prostředků idea hradu. Predikce významu pasivní ochrany vychází v konečném součtu levnější pro následný provoz, kdy jsou šetřeny finanční prostředky na správu, následný servis a mzdové prostředky pro obsluhu prvků aktivní ochrany (elektronické systémy, fyzická ostraha).
2. **Teroristický útok** eliminuje použití vhodně zvolené vnitřní architektury areálu téměř o čtvrtinu. Jednotlivá kritéria mají stejný vliv na jeho eliminaci, jako je tomu v případě předchozí hrozby. Jedinou výjimku tvoří kritérium **umístění jednacích místností**, které získalo o jeden bod nižší hodnocení (místo významného vlivu se jedná o vliv střední). Rozdíl spočívá v povaze a místě působení jednotlivé hrozby.
3. **Migrační vlna velkého rozsahu** získala téměř devatenáct procent ze všech bodů. Všechna kritéria dosáhla při posuzování na vliv této hrozby hodnotu 3

(střední vliv). Výjimku tvoří kritérium **umístění eskorty a utajeného svědka**, které předpokládá oddělení vyšetřovaných osob a chráněných svědků od vlivů mimo justiční areál. Všimněte si prosím, že jednotlivá kritéria omezují působení prvních tří hrozeb téměř identickým způsobem.

4. Sedmnáct procent možných bodů dosáhla hrozba **technologických havárií**. Zde již pozorujeme širší škálu hodnocení. Bez vlivu (hodnota 1) nyní zůstalo kritérium **umístění podatelny**. Naopak nejvyššího ohodnocení 4 (významný vliv) dosáhlo kritérium **umístění depozit, archivů a utajovaných skutečností**. Zde je brán zřetel na eliminaci působení požáru a vody stavebně – technickým oddělením jednotlivých místností a jejich umístění do neveřejné části budovy (tzn. části s nulovým pohybem veřejnosti).
5. **Živelní pohromy** dosáhli hodnoty třinácti procent všech bodů. Nejvýznamnějším kritériem je zde opět **umístění depozit, archivů a utajovaných skutečností**. Ostatní kritéria mají na zkoumanou hrozbu vliv s hodnotou 2 (malý vliv). Bez vlivu zůstalo opět kritérium **umístění podatelny**.
6. Na **přerušování dodávek médií** nemá použití vhodné vnitřní struktury vliv.
7. **Nepříznivá personální situace** je opět hrozbou, kterou nelze použitím zkoumaných kritérií omezit.
8. **Nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události** je opět mimo zkoumaná kritéria.

Fuller:

Vstupní data pro výpočet vah:

Aktivace		
	Body	Váhy
1. Kritérium	4	0,26667
2. Kritérium	0	0
3. Kritérium	4	0,26667
4. Kritérium	2	0,13333
5. Kritérium	3	0,2
0,13333	0,13333	0,13333

Tabulka č. 28

Fullerův trojúhelník:

1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium	1. Kritérium
2. Kritérium	3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium	6. Kritérium

2. Kritérium	2. Kritérium	2. Kritérium	2. Kritérium
3. Kritérium	4. Kritérium	5. Kritérium	6. Kritérium

3. Kritérium	3. Kritérium	3. Kritérium
4. Kritérium	5. Kritérium	6. Kritérium

4. Kritérium	4. Kritérium
5. Kritérium	6. Kritérium

5. Kritérium
6. Kritérium

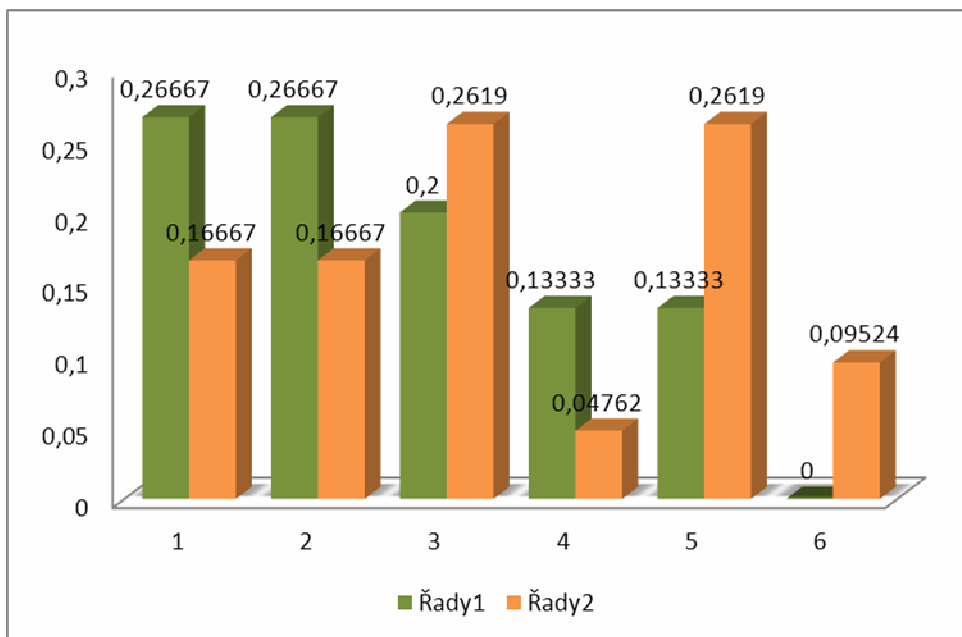
Tabulka č. 29

Tabulka určující důležitost kritérií dle metody Fuller a WSA:

Pořadí kritérií Fuller / WSA	Body (Fuller)	Váhy (Fuller)	Váhy (WSA)
1. /3.-4. Uzavřenost areálu	4	0,26667	0,16667
2. /3.-4. Umístění jednacích místností	4	0,26667	0,16667
3. /1.-2. Umístění eskorty a utajeného svědka	3	0,2	0,2619
4. /6. Umístění podatelny	2	0,13333	0,04762
5. /1.-2. Umístění depozit, archivů a ut. skut.	2	0,13333	0,2619
6. /5. Umístění agend CTPED	0	0	0,09524

Tabulka č. 30

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 30:

Graf č. 9

Porovnání kritérií **vhodně zvolené vnitřní struktury objektu** (tabulka č. 30), které omezuje vliv mimořádných událostí, metodami **Fuller** a **WSA** vyznělo následovně:

- ❖ **hodnocených kritérií** – bylo 6,
- ❖ **shoda** – nebyla dosažena v žádném z hodnocených kritérií,
- ❖ **nej důležitější kritérium dle metody Fuller** – bylo kritérium **uzavřenost areálu**,
- ❖ **nej důležitějším kritériem dle metody WSA** – bylo kritérium **umístění eskorty a utajeného svědka a umístění depozit, archivů a utajovaných skutečností**,
- ❖ **resumé** – pro případ hodnocení jednotlivých hrozeb za podmínky šesti kritérií považují metodu Fuller za nedostatečnou (důvodem je práce s méně daty, tzn., že ve výsledku dochází k pouhému porovnání kritérií mezi sebou). V rámci výzkumu bylo zajímavé sledovat kolísání přesnosti Fullerovi metody. Výsledky obou metod se blížili pouze při použití minimálního počtu kritérií. Nyní však nepředbíhejme a ponechme toto zhodnocení na závěr.

4.4 ÚČINNOST FYZICKÉ OSTRAHY PŘI PREVENCI A ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Oblastí zájmu byla v tomto případě účinnost fyzické ochrany. Zajímal mne její vliv na eliminaci mimořádných událostí. Variantami jsou i v tomto případě jednotlivé hrozby omezující soudní činnost. Za kritéria jsem zvolil účinnost fyzické ochrany prostřednictvím justiční stráže a účinnost fyzické ochrany prostřednictvím vyžádaného zásahu Policie České republiky, která v soudních budovách zasahuje na základě součinnostních dohod. Hodnotil jsem opět identické hrozby. Pro přehlednost je opět zopakují:

1. Varianta – teroristický útok,
2. Varianta – technologické havárie,
3. Varianta – živelní pohromy,
4. Varianta – přerušení dodávek médií,
5. Varianta – nepříznivá personální situace,
6. Varianta – nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události,
7. Varianta – narušování zákonnosti velkého rozsahu,
8. Varianta – migrační vlna velkého rozsahu.

Kritéria v případě prevence a řešení mimořádných událostí jsou:

1. Kritérium – účinnost fyzické ostrahy,
2. Kritérium – účinnost pomoci na vyžádání.

Jednotlivá kritéria nabývají kladných hodnot podle stupně četnosti nebo ohrožení. Přičemž vyšší hodnota znamená opět vyšší četnost a vyšší ohrožení. Pro takový případ je v rámci hodnotící metody posuzována maximalizace (tzn. úkolem je seřadit jednotlivé hrozby od nejvyšší po nejnižší, přičemž větší matematická hodnota je rovna větší hrozbě). Všimněte si prosím, jak v tomto případě ubylo variant. Zajímavé bude srovnání přesnosti metody WSA a Fuller z hlediska počtu použitých variant:

Kritériální hodnoty **pravděpodobnost výskytu** jsou 1 – 5:

1. bez vlivu,
2. malý vliv,

3. střední vliv,
4. významný vliv,
5. absolutní vliv.

Tabulka dat účinku fyzické ochrany:

Vstupní data:

	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium
1. Varianta	4	3
2. Varianta	3	1
3. Varianta	3	1
4. Varianta	2	1
5. Varianta	1	1
6. Varianta	5	2
7. Varianta	5	5
8. Varianta	4	4
Váhy	0,66667	0,33333

Tabulka č. 31

Upravená vstupní data:

	MAX	MAX
	1. Kritérium	2. Kritérium
1. Varianta	4	3
2. Varianta	3	1
3. Varianta	3	1
4. Varianta	2	1
5. Varianta	1	1
6. Varianta	5	2
7. Varianta	5	5
8. Varianta	4	4
Váhy	0,66667	0,33333
Ideální	5	5
Bazální	1	1

Tabulka č. 32

Normalizovaná kritériální matice R:

	MAX		u (variant)
	1. Kritérium	2. Kritérium	
1. Varianta	0,75000	0,50000	0,66667
2. Varianta	0,50000	0,00000	0,33333
3. Varianta	0,50000	0,00000	0,33333
4. Varianta	0,25000	0,00000	0,16667
5. Varianta	0,00000	0,00000	0,00000
6. Varianta	1,00000	0,25000	0,75000
7. Varianta	1,00000	1,00000	1,00000
8. Varianta	0,75000	0,75000	0,75000
Váhy	0,66667	0,33333	

Tabulka č. 33

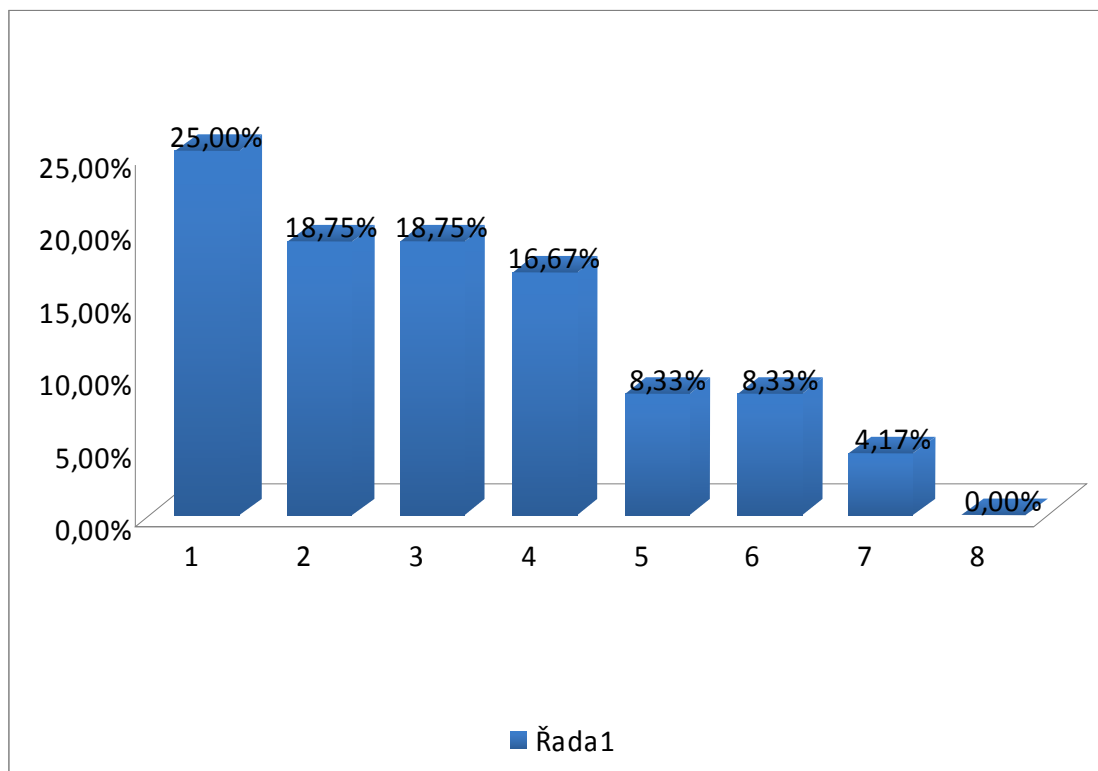
Další vyhodnocení velikosti jednotlivých hrozeb spočívá v porovnání matematické hodnoty **u (variant)**. Při použití podmínky maximalizace seřadím jednotlivé hrozby od největší (s nejvyšší dosaženou hodnotou **u (variant)**) až po nejmenší (s nejnižší dosaženou hodnotou **u (variant)**). Pro přehlednost zpracuji tabulku, kde na ose **y** vynesu pořadí hrozeb seřazených dle velikosti a na ose **x** hodnotu **u (variant)** a přepočítám tuto hodnotu na procenta. Pořadí omezitelnosti jednotlivých hrozeb bude v tomto případě jasně předvídatelné. Fyzická ostraha a za pomoci součinnostních dohod poskytnutá ochrana má jasný účel. Jím je působení proti kriminální činnosti. Činnost specifikovanou jako kriminální reprezentují přímo tři hrozby (teroristický útok, migrační vlna velkého rozsahu a narušování zákonnosti velkého rozsahu). Význam fyzické ostrahy také vzrůstá během soudní činnosti vykonávané vně vlastního areálu. O tom, nakolik jsou mé úvahy správné napoví následující tabulka:

Pořadí omezitelnosti hrozeb:

Pořadí omezitelnosti hrozby dle velikosti	<i>u (variant)</i>	Procenta
1. narušování zákonnosti velkého rozsahu	1	25,00%
2. - 3. nedost. vlastního areálu v době MU	0,75	18,75%
2. - 3. migrační vlna velkého rozsahu	0,75	18,75%
4. teroristický útok	0,66667	16,67%
5. - 6. technologické havárie	0,33333	8,33%
5. - 6. živelní pohromy	0,33333	8,33%
7. přerušení dodávek médií	0,16667	4,17%
8. nepříznivá personální situace	0	0,00%
Celkem	4	100,00%

Tabulka č. 34

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 34:

Graf č. 10

Tabulka č. 34 seřadila hrozby podle toho, jak je ovlivňuje použití daných technických prostředků. Jedná se o stavební prostředky, které mají vliv na eliminaci jednotlivých hrozeb. Data pro daný výpočet jsem získal z vlastní analýzy, které jsem provedl v rámci bakalářské práce na téma **Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací**. Získané výstupy nám ukazují, na co se při správě soudních budov zaměřují řídicí pracovníci jednotlivých organizací při jejich výstavbě:

1. Čtvrtinový podíl má vliv fyzické ochrany na eliminaci hrozby **narušování zákonnosti velkého rozsahu**. Obě kritéria dosáhla při bodovém ohodnocení hodnoty 5, což znamená absolutní vliv na eliminaci posuzované hrozby. Tato hrozba sebou nese zvýšený podíl činů kriminálního charakteru. Kvalitní práce fyzické ostrahy dokáže podobné aktivity eliminovat. Zároveň působí jako odstrašující prvek pro potenciální pachatele.
2. **Nedostupnost vlastního areálu v době mimořádné události** se zdá být z pohledu fyzické ochrany stejně ovlivnitelnou hrozbou. Při zajišťování úkolů soudu mimo vlastní budovu však ztrácí vliv kritérium **účinnost nasmlouvané ochrany (PČR)**. V konečném hodnocení dosáhla hodnoty necelých devatenácti procent.
3. Stejně bodové ohodnocení dosáhla hrozba **migrační vlny velkého rozsahu**. Zde se bodově vyrovnal vliv jednotlivých kritérií na hodnotu 4 (významný vliv), čímž v prostém konečném součtu předstihl bodově předchozí hrozbu. Nesmíme však zapomínat na použitou metodu **WSA**, při které se jednotlivé hodnoty normují pomocí **bazální** a **ideální** hodnoty a pomocí **vah**. Pro výpočet výsledné procentuální hodnoty se používá výstup metody **WSA** a tou je hodnota **u** (**variant**).
4. **Teroristický útok** získal necelých sedmnáct procent. Z pohledu ostatních hrozeb skončil až na čtvrtém místě. Realitou však zůstává jeho vysoký bodový zisk, kdy jednou ze známek je trojka (střední vliv) a v jednom případě hodnota 4 (významný vliv na omezení hrozby). Kriminální charakter spojuje projevy terorismu s předchozími posuzovanými hrozbami.

5. **Technologické havárie** získali osm procent možných bodů. Vliv fyzické ochrany před touto hrozbou spočívá ve včasné detekci zmíněné havárie (monitoring situace pomocí elektronických systémů a optické kontroly objektu), následné evakuaci osob (chrání život a zdraví osob před následky havárie) a záchranných a likvidačních prací, které provádí až do příjezdu složek IZS.
6. **Živelní pohromy** získali stejný počet bodů jako technologické havárie. Vliv fyzické ochrany je zde naprosto identický. V obou případech se fyzická ostraha stará o vyklizení objektu a jeho zneprístupnění veřejnosti. Dále pak připravuje po technické stránce snadnější vstup jednotek v rámci IZS. Dále se příslušníci justiční stráže podílí na záchranných a likvidačních pracích.
7. **Přerušování dodávek médií** získalo čtyři procentní body. Jedná se o první případ, kdy zadaná kritéria napomohli snížit dopady tohoto typu hrozby. V případě nedostatečných dodávek médií působí fyzická ochrana jako spojující článek mezi účastníky jednání a zabezpečuje vlastními silami jejich dopravu na místo soudního řízení. Podle svých kapacit také vykonává služby, které za normálních okolností vykonává Česká pošta.
8. **Nepříznivá personální situace** nezískala ani v poslední zkoumané kategorii žádný procentní bod. Částečně je to způsobeno nenaplněním této hrozby ve sledovaném období a také zaměřením jednotlivých kritérií výzkumu. Tento typ nové hrozby musí vyřešit vedení justiční správy v rámci jejího strategického řízení. O možných návrzích prostřednictvím možných legislativních změn budu informovat v části 5. DISKUSE.

Fuller:

Vstupní data pro výpočet vah:

Aktivace	Body	
	Body	Váhy
1. Kritérium	1	1
2. Kritérium	0	0

Tabulka č. 35

Fullerův trojúhelník:

1. Kritérium
2. Kritérium

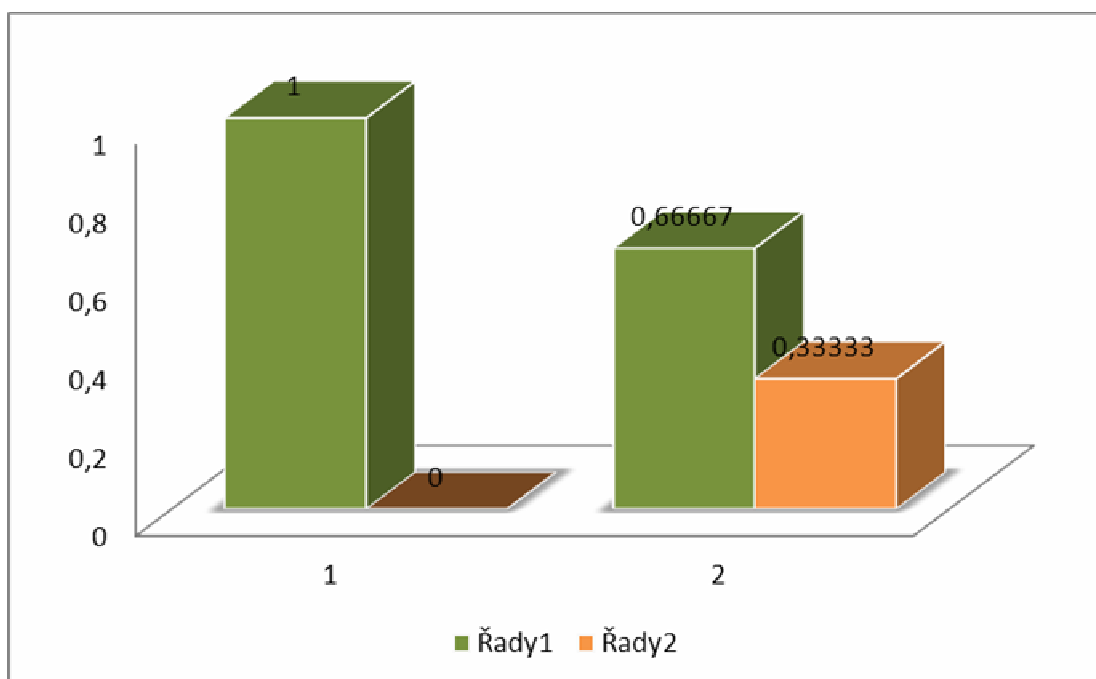
Tabulka č. 36

Tabulka určující důležitost kritérií dle metody Fuller a WSA:

Pořadí kritérií Fuller / WSA	Body (Fuller)	Váhy (Fuller)	Váhy (WSA)
1. /1. Účinnost fyzické ostrahy	1	1	0,66667
2. /2. Účinnost nasmlouvané ochrany (PČR)	0	0	0,33333

Tabulka č. 37

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 37

Graf č. 11

Porovnání kritérií **účinnost fyzické ostrahy** (tabulka č. 37), která omezuje vliv mimořádných událostí, metodami **Fuller** a **WSA** vyznělo následovně:

- ❖ **hodnocených kritérií** – byla 2,
- ❖ **shoda** – byla dosažena v obou kritériích,
- ❖ **nejdůležitější kritérium dle metody Fuller** – bylo kritérium **účinnost fyzické ostrahy**,
- ❖ **nejdůležitějším kritériem dle metody WSA** – bylo kritérium **účinnost fyzické ostrahy**,
- ❖ **resumé** – pro případ hodnocení jednotlivých hrozeb za podmínky dvou kritérií považuji metodu Fuller za dostatečnou. V tomto případě došlo poprvé k 100% shodě. Vyvozuji z toho závěr, že metoda Fuller se hodí k porovnání fenoménů s minimálním počtem kritérií. Závěrečné porovnání obou metod potvrdilo dříve vyslovenou domněnku. Přesnost metody Fuller se snižují, pokud roste počet kritérií. V případě minimálního počtu kritérií je použitelná, nemá však tak podrobné výstupy jako metoda WSA.

4.5 RESUME VÝSLEDKŮ

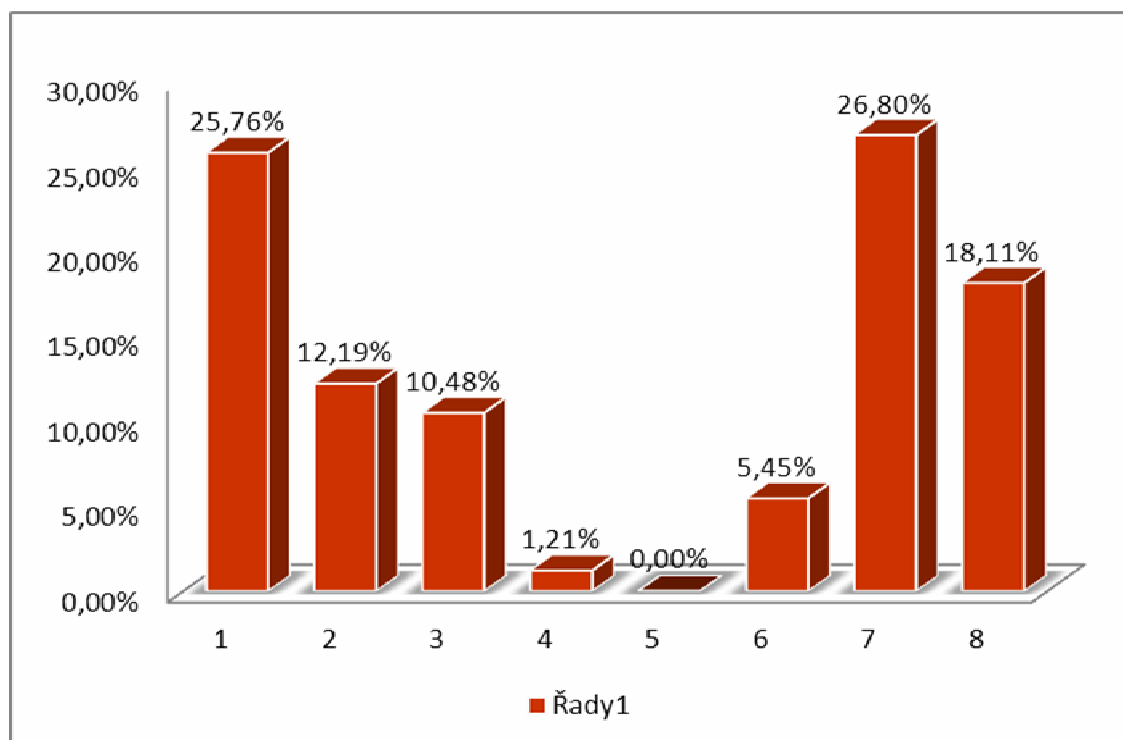
Gratuluji trpělivému čtenáři, který se přečetl až k závěrečnému hodnocení. Za svoji práci bude odměněn přehledným sumářem výsledků předchozí analýzy. Výstupem bude v tomto případě omezenost jednotlivých hrozeb za současného použití všech zkoumaných kritérií. Jedná se tedy o sumář kritérií stavebních prostředků (4.2. S), technických prostředků (4.2. T), vnitřní struktury objektu (4.3) a fyzické ostrahy (4.4). V současnosti je situace taková, že došlo ke standardizaci při vybavení soudů stavebně – technickými prostředky. Normalizovaná je i činnost fyzické ostrahy objektů justiční správy. Závěrečný výsledek je tedy relevantní a dosažené hodnoty plně odpovídají reálné situaci v našem soudnictví. Nejprve tedy provedu součet dosažených hodnot všech dosud použitých kritérií. V tomto případě nemohu sčítat procentuelní zisky dílčích výzkumů, protože se vždy v dílčích součtech rovnají celku (rozuměj 100%). Pro celkový součet použiji hodnoty u (variant) a teprve sumář výsledků vyjádřím v procentech:

Omezitelnost hodnocených hrozeb:

Omezitelnost hodnocených hrozeb	u (variant)				Σ	%
	4.2. S	4.2. T	4.3	4.4		
1. teroristický útok	1	0,93334	0,94444	0,66667	3,54445	25,76%
2. technologické havárie	0,46666	0,22222	0,65476	0,33333	1,67697	12,19%
3. živelní pohromy	0,46666	0,15555	0,48611	0,33333	1,44165	10,48%
4. přerušení dodávek médií	0	0	0	0,16667	0,16667	1,21%
5. nepříznivá personální situace	0	0	0	0	0	0,00%
6. nedost. vlastního areálu v době MU	0	0	0	0,75	0,75	5,45%
7. narušování zákonnosti velkého rozsahu	0,88889	0,8	1	1	3,68889	26,80%
8. migrační vlna velkého rozsahu	0,57778	0,44445	0,72024	0,75	2,49247	18,11%
Celkem	3,39999	2,55556	3,80555	4	13,7611	100,00%

Tabulka č. 38

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 38:

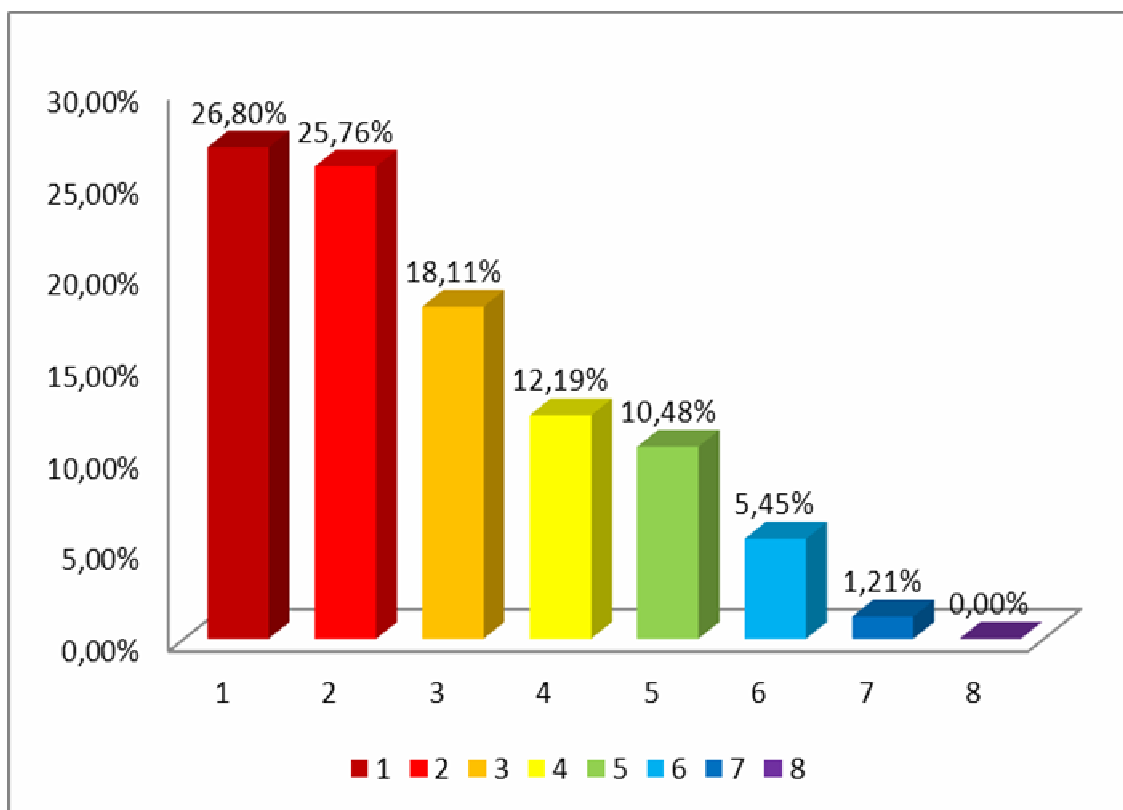

Graf č. 12

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 38 (graf č. 12) reprezentuje míru omezitelnosti jednotlivých hrozeb. Pro lepší přehlednost seřadím jednotlivé hrozby od nejvíce omezitelné až po ty, na které nemá použití jednotlivých kritérií žádný vliv. V textu i grafickém znázornění použiji různé barvy pro odlišení jednotlivých hrozeb:

1. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu - 26,80 %**
2. **Teroristický útok – 25,76 %**
3. **Migrační vlna velkého rozsahu – 18,11 %**
4. **Technologické havárie – 12,19 %**
5. **Živelní pohromy – 10,48 %**
6. **Nedostupnost vlastního areálu v době MU – 5,45 %**
7. **Přerušování dodávek médií – 1,21 %**
8. **Nepříznivá personální situace – 0 %**

Graf znázorňující omezitelnost jednotlivých hrozeb:

Graf č. 13

Tabulka č. 38 sumarizovala, jak může souhrn všech použitých kritérií omezit působení jednotlivých variant (hrozeb). Výsledkem je úhrn kladného působení stavebních a technických prostředků, vhodně zvolené vnitřní struktury objektu a fyzické ostrahy na omezení jednotlivých typů hrozeb. Samotná kritéria, která měla vliv na omezení zkoumaných hrozeb, byla řazena do určitých skupin. V první skupině (4.2. S) vystupovala kritéria souhrnně označená jako stavební prostředky. Pro větší přehlednost si je zopakujeme:

- ❖ vnitřní krytý prostor,
- ❖ rozdělení na veřejnou a neveřejnou část,
- ❖ vchod uzpůsoben kontrole osob,
- ❖ více vstupů do budovy,
- ❖ oddělené nadpodlažní archívy.

Ve skupině druhé (4.2. T) byla kritéria označená jako technické prostředky:

- ❖ EZS,
- ❖ EPS,
- ❖ EKV,
- ❖ CCTV,
- ❖ detekce vnášených předmětů.

Ve skupině třetí (4.3) byla kritéria označena jako vnitřní struktura objektu:

- ❖ uzavřenost areálu,
- ❖ umístění agend C, T, P, E a D,
- ❖ umístění jednacích místností,
- ❖ umístění podatelny,
- ❖ umístění eskorty a utajeného svědka,
- ❖ umístění depozit, archivů a utajovaných skutečností.

V poslední čtvrté skupině (4. 4) byla kritéria označená jako:

- ❖ účinnost fyzické ostrahy,
- ❖ účinnost nasmlouvané ochrany (PČR).

Všimněte si, že jednotlivé skupiny kritérií mají stejný základ. Skupinu první (4.2.a) a třetí (4.3) reprezentují prvky pasivní ochrany (stavební prostředky a vhodná vnitřní

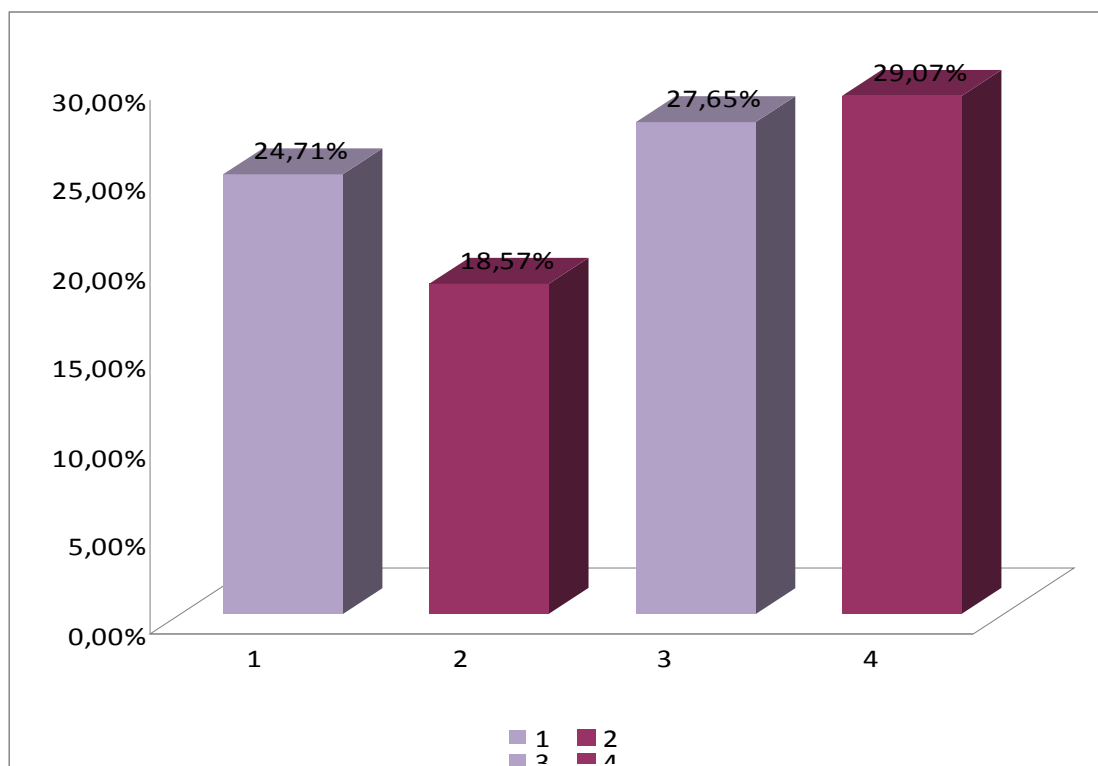
struktura objektu) a skupinu druhou (4.2.b) a čtvrtou (4.4) reprezentují prvky aktivní ochrany (prvky elektronické ochrany a fyzická ostraha objektu). Považuji za přínosné mezi sebou jednotlivé skupiny porovnat. Ony při výpočtu metodou WSA získaly konkrétní hodnoty u (variant) a právě dosažený zisk v této kategorii mezi sebou porovnám. Záměrně neporovnávám procentuální vyjádření jednotlivých kategorií, protože nevyovídá nic o hodnotě celku (suma procentuálního vyjádření každé skupiny tvoří celek 100 %) a proto jsou na základě procentuálního vyjádření mezi sebou jednotlivé skupiny rovné. Porovnám však jejich bodový zisk při hodnocení jednotlivých kritérií. Takové porovnání nám ve výsledku ukáže účinnost jednotlivých skupin kritérií (4.2. S, 4.2. T, 4.3, a 4.4) a tyto konečné sumáře můžeme nakonec procentuálně vyjádřit a zanást do grafu:

Tabulka účinnosti jednotlivých skupin kritérií:

Hodnocené hrozby	u (variant)				Σ
	4.2.a	4.2.b	4.3	4.4	
1. teroristický útok	1	0,93334	0,94444	0,66667	3,54445
2. technologické havárie	0,46666	0,22222	0,65476	0,33333	1,67697
3. živelní pohromy	0,46666	0,15555	0,48611	0,33333	1,44165
4. přerušení dodávek médií	0	0	0	0,16667	0,16667
5. nepříznivá personální situace	0	0	0	0	0
6. nedost. vlastního areálu v době MU	0	0	0	0,75	0,75
7. narušování zákonnosti velkého rozsahu	0,88889	0,8	1	1	3,68889
8. migrační vlna velkého rozsahu	0,57778	0,44445	0,72024	0,75	2,49247
Celkem bodů	3,39999	2,55556	3,80555	4	13,7611
Celkem %	24,71%	18,57%	27,65%	29,07%	100,00%

Tabulka č. 39

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 39:

Graf č. 14

Výsledné grafické znázornění (graf č. 14) účinnosti jednotlivých skupin kritérií na omezení jednotlivých hrozeb odhalilo vzácnou vyváženost v účinnosti jednotlivých ochranných opatření. Celkový součet prvků pasivní ochrany (v grafu body 1 a 3) a ochrany aktivní dává hodnoty 52,36 % respektive 47,64 %:

- ❖ Jako nejvíce účinným typem ochrany soudní činnosti se jeví systém **fyzické ostražky** (29,07 %). Její účinnost spočívá ve velké operativnosti a šíři záběru.
- ❖ Naopak nejméně účinným typem ochrany se získkem 18,57 % je ochrana soudní činnosti prostřednictvím **prvků technického zabezpečení**. V tomto případě se jedná o specializované prvky, které vyžadují další obsluhu, finanční prostředky na servis a dodávky energií.
- ❖ Z pomezí pasivní ochrany se jeví jako mírně účinnější (27,65 %) soubor prvků kritérií nazvaný **vnitřní struktura objektu**. Vhodně zvolená vnitřní struktura v případě výstavby anebo rekonstrukce justičního areálu má velký potenciál

v případě omezení hrozeb působících negativně na soudní činnost. Její další výhodou je nulová investice do obsluhy a servisu tohoto prvku pasivní ochrany.

- ❖ Jen o málo účinnějším souborem kritérií (24,71 %) je oddíl nazvaný **stavební prostředky**. Tento soubor vhodným způsobem doplňuje oddíl předchozí a za pomoci menších finančních investic nabízí vytvoření bezpečného prostoru v rámci justičního areálu.

Tvorba bezpečného prostoru pro ničím nerušenou soudní činnost je úkolem komplexním a vyplatí se opravdu kvalitní a cílené projektování v případě výstavby anebo rekonstrukce objektů justiční správy. V případě aplikace stavebních prostředků nemusí vznikat útvary, které mají jeden konkrétní úkol a tím je bezpečnost soudního řízení. Stačí pouze pečlivě naplánovat vnitřní strukturu objektu, který pak působí jako štít proti popsaným hrozbám. Po stránce technických prostředků jsou objekty justiční správy zabezpečeny nadmíru dobře a není třeba dalších investic na zvýšení bezpečnosti. Z pohledu fyzické ostrahy objektu je zajištěna široká škála činností kvalifikovaného personálu. Jeho početní stavy jsou optimalizovány pro chod konkrétních organizací. Pro zvýšení účinnosti bezpečnostní obsluhy je třeba rozšířit rejstřík úkonů ozbrojeného sboru justiční stráže. To však vyžaduje úpravu zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky.

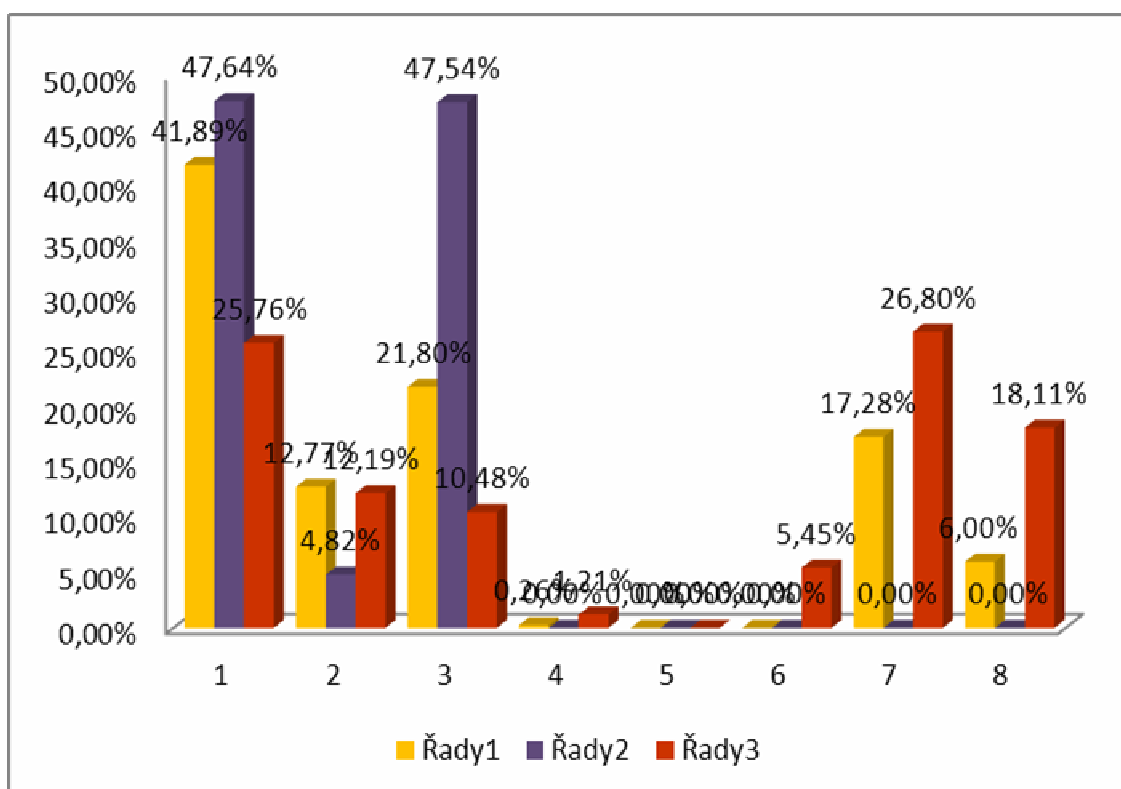
A tímto se dostáváme k poslednímu porovnání výsledků diplomové práce. Zajímavé bude porovnat existující opatření (jejich působení na jednotlivé hrozby) s velikostí předpokládaných (Plán krizové připravenosti) a uskutečněných (sběr vlastních dat) hrozeb. Srovnávání velikosti hrozeb a schopnosti eliminovat je, jsem se zatím při zpracování textu vyhýbal. Zde však mám k dispozici ucelený přehled toho, jak celý bezpečnostní komplet (stavební prostředky, technické prostředky, vhodná vnitřní struktura objektu a fyzická ostraha objektu) hrozby omezuje. Prostým srovnáním výsledků procentuálních hodnot zjistíme, na které mimořádné události je systém připraven s rezervou, přiměřeně anebo nedostatečně. Předkládám opět stručné okomentování výstupů získaných metodou WSA a grafické znázornění. Jednotlivé datové soubory jsem opět pro větší přehlednost barevně odlišil:

Výsledné porovnání výsledků tabulky č. 9 a 38:

Hodnocené hrozby	Nebezpečnost Plán kr. přip.	Nebezpečnost Vlastní data	% Omezitelnosti
1. terorismus	41,89%	47,64%	25,76%
2. technologické havárie	12,77%	4,82%	12,19%
3. přírodní hrozby	21,80%	47,54%	10,48%
4. přerušení dodávek médií	0,26%	0,00%	1,21%
5. nepříznivá personální situace	0,00%	0,00%	0,00%
6. nedost. vlastního areálu v době MU	0,00%	0,00%	5,45%
7. narušování zákonnosti velkého rozsahu	17,28%	0,00%	26,80%
8. migrační vlna velkého rozsahu	6,00%	0,00%	18,11%
Celkem	100%	100%	100,00%

Tabulka č. 40

Výsledné grafické znázornění výsledků tabulky č. 40:

Graf č. 15

A sladké tajemství je na světě. Poslední grafické znázornění (graf č. 15) nám ukazuje předpokládanou nebezpečnost hrozby, dále také skutečnou nebezpečnost jejích projevů a rezistenci systému v případě použití souhrnu předchozích kritérií. Tento výstup zhodnotil, jak přesná byla resortní analýza předpokládaných hrozeb při porovnání se skutečným projevem zkoumaných hrozeb a porovnal připravenost justiční správy (na základě zkoumaných kritérií) na jednotlivé hrozby:

1. **Teroristický útok** – v případě predikce a skutečného projevu této hrozby panuje vzájemná shoda, jejíž rozdíl činí necelých šest procent na absolutní stupnici (41,89 % / 47,64 %). Ovlivnitelnost projevů této hrozby pomocí všech použitých kritérií činí 25,76 %. Otázkou zůstává, zda ekonomický aspekt, který by porovnal dopady této hrozby a náklady na účinnější eliminaci, nestanoví toto riziko za přijatelné.
2. **Technologické havárie** – jejich předpoklad překonává skutečný projev téměř trojnásobně (12,77 % / 4,82 %). Do souladu se dostává hodnota predikce této hrozby s její možnou eliminací (12,77 % / 12,19 %) za pomoci realizace všech kritérií. V tomto směru si myslím, že ochrana soudního systému je na dostatečné úrovni ve vztahu k předpokládaným projevům zkoumané hrozby. V případě porovnání skutečných projevů technologických havárií je ochrana justiční správy zabezpečena nadmíru dobře.
3. **Živelní pohromy** – mají hodnotu předpokládané nebezpečnosti (21,80 %) více než dvakrát nižší (47,54 %) než by jejich skutečný projev ve sledovaném období. Takový rozdíl ve výsledku mohl být způsoben původem vlastních dat, které jsou lokálního charakteru (pro úplnost opakují, že se jedná o data z období 1994 – 2011 získaná v jihočeském regionu) a místní projev přírodní hrozby (konkrétně zničení části soudních depozit po záplavách v roce 2002) mohl překonat celorepublikový průměr. Přijatá režimová opatření však v současnosti výrazně omezují materiální ztráty, ke kterým při zmíněné události došlo. Omezení přírodních hrozeb za podmínky dodržení souhrnu kritérií je na úrovni 10,48 %. Vzhledem k nízké četnosti a vysoké nákladovosti dalších možných opatření považuji úroveň ochrany v tomto bodě za dostatečnou.

4. **Přerušeni dodávek médií** – má hodnotu potenciální nebezpečnosti 0,26 %. K jejímu projevu však ve sledovaném období nedošlo a proto chybí porovnání hodnoty zjištěné z reálných dopadů uvedené hrozby. Přijatá opatření (kritéria) mají vliv na omezení jejího působení na hodnotě 1,21 % (jedná se o % hodnoty z pomezí všech hrozeb), což je téměř pětinasobek potenciální bezpečnosti. Z těchto důvodů bych další opatření vůči zkoumané hrozbě nerealizoval.
5. **Nepříznivá personální situace** – je hrozbou, která v rámci resortu realizována nebyla a Plán krizové připravenosti s ní ani nepočítá. Pod tlakem aktuálních událostí v resortu Ministerstva zdravotnictví, jsem ji však do svého výzkumu zařadil. Výsledkem bylo zjištění, že zkoumaná kritéria nemají vliv na omezení této hrozby. Ministerstvo spravedlnosti ji tedy musí řešit jiným způsobem, než jaký nám nabízí zkoumaná kritéria.
6. **Nedostupnost vlastního areálu v době MU** – je opět hrozbou, která zatím nenastala a resortní Plán krizové připravenosti s ní nepočítá. Posuzovaná kritéria dosáhla hodnoty 5,45 %, v případě posuzování možného omezení hrozby. V praxi to znamená vliv kritérií na potlačení omezení soudní činnosti v případě realizace této hrozby.
7. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu** – dosáhlo poměrně vysokou hodnotu předpokládané nebezpečnosti (17,28 %). K realizaci hrozby zatím ještě nedošlo a chybí proto data k posouzení její skutečné nebezpečnosti. Posuzovaná kritéria dosáhla hodnoty 26,80 %. V tomto případě se jedná o rezervu více než dostatečnou a spolu s nulovou četností projevů zkoumané hrozby se domnívám, že není třeba další investic či režimových opatření v tomto segmentu bezpečnosti.
8. **Migrační vlna velkého rozsahu** – získala předpokládanou hodnotu nebezpečnosti 6 % z celkového součtu hrozeb. Ke skutečnému projevu hrozby došlo pouze v jednom případě. Jednalo se však o období, které sběru vlastních dat předcházelo. Jedná se tedy o hrozbu s minimální četností. Posuzovaná kritéria dosáhla hodnoty 18,11 % a to značí velkou rezervu pro případ omezení působení projevů migrační vlny na omezení soudní činnosti.

Ze závěrečných výsledků vyplývá skutečně dobrá připravenost justiční správy na jednotlivé typy mimořádných událostí. Empiricky prokázané rezervy v zabezpečení panují v oblasti terorismu a přírodních hrozeb. Reálný vývoj však ukazuje nízkou míru poškození (ať už materiálního, či na zdraví anebo životech) v případě hrozeb terorismu a z něho vyplývající nízkou míru omezení soudní činnosti. Opatření přijatá po katastrofických povodních v roce 2002 zase zamezila materiálním ztrátám a míra zabezpečení odpovídá realitě bezpečnostního prostoru. V ostatních variantách hrozeb prokázal systém velikou resistenci a připravenost a není proto nutné v příštích letech investovat finanční prostředky do oblasti zabezpečení justiční správy.

5. DISKUSE

„Zákonná kritéria, která musí při rekonstrukci a výstavbě splňovat justiční areál, vymezuje zákon 412/2005 Sb., dále pak Instrukce MS č. j. 300/2000-SOBŘ a Instrukce MS č. j. 500/2002-SOBŘ. Rekonstrukce a výstavba justičních areálů je vyjma výše uvedených norem plně v rukou zadavatelů. Hrozby a rizika uvedená v Plánu krizové připravenosti může a nemusí jednotlivý zadavatel zohlednit. Do popředí vystupuje limit přidělených finančních prostředků. Na jejich výši pak částečně závisí úroveň bezpečnosti z hlediska eliminace hrozeb.“⁵¹ Těmito slovy začíná diskuse mé vlastní bakalářské práce, která byla zpracována přede dvěma lety. Od té doby se nic nového na poli legislativy ve vztahu k eliminaci mimořádných událostí v justičních areálech neudálo. Došlo k posunu při sběru dat, kde se objevil předpoklad nového fenoménu. Jím se stala **nepříznivá personální situace**. Místem jejího působení byl resort Ministerstva zdravotnictví a těžištěm náhlý (avšak daleko dopředu avizovaný) nedostatek vysoce odborně kvalifikovaného personálu. K situaci došlo svobodným rozhodnutím určitým způsobem organizované části lékařů. Do úvahy připadá stejná krizová situace vzniklá působením jiné hrozby (hromadná nákaza, válka, atd.). Specifikem resortu spravedlnosti je dostatečné množství odborně vzdělaných osob (advokáti, notáři, atd.), kteří by mohli být po příslušné zákonné úpravě jmenováni ve zkráceném řízení do chybějících funkcí. Zmíněná zákonná úprava je skutečně nutná vzhledem k podmínkám pro takové jmenování. Naznačený proces se nemusí nutně dotýkat pouze dvou výše zmíněných resortů. Otázkou zůstává, do kterého zákona takový proces implementovat. Nabízí se dvě možnosti řešení:

- ❖ implementace procesu zkráceného jmenování (ustanovení) do funkce jako příloha zákona č. 240/2000 Sb., Zákon o krizovém řízení – výhodou tohoto řešení by byla potřeba novely pouze jediného zákona a nevýhodou zbytnění přílohové části jmenovaného zákona, protože do úvahy připadá daleko větší množství resortů,

⁵¹ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací.*

- ❖ implementace procesu zkráceného jmenování (ustanovení) do funkce jako příloha příslušných zákonů – výhodou této úpravy je začlenění potřeb dotčených resortů do vlastních zákonných úprav, ale nevýhodou takového řešení je úprava více zákonů.

Během zpracování jsem narazil na problém, jak moc mohu rozkrýt slabé a silné stránky svého resortu v diplomové práci. Bez obav mohu uvést informace z běžně dostupných literárních pramenů, kterých je ovšem v dané problematice poskrovnu. Přičemž termín poskrovnu se blíží nulové hodnotě. Informace získané studiem legislativy zde uvést mohu a také uvádím. Považuji je za strategické, a protože se tato studie pohybuje v oblasti státoporné, tak jejich zveřejnění považuji za žádoucí. Dále jsem zveřejnil souhrn dat obsažených v Plánu krizové připravenosti a souhrn dat vlastních. Takové informace považuji za operační a jsou podmiňující pro další zpracování a analýzu mého výzkumu. Stejným způsobem se chovám i k informacím, které čerpám z vlastní bakalářské práce. Informace taktického charakteru zcela záměrně neuvádím. Mají příliš konkrétní podobu a mohli by být návodem pro někoho, kdo by chtěl cíleně ohrozit systém výkonu soudní moci. Mezi nezveřejněné informace patří:

- ❖ konkrétní projevy mimořádných událostí,
- ❖ konkrétní režimová opatření přijatá po MU,
- ❖ konkrétní omezení soudní činnosti během působení MU,
- ❖ stavební uzpůsobení objektů pro režim utajeného svědka,
- ❖ umístění a počty prvků elektronické ochrany,
- ❖ způsob umístění a ochrany utajovaných skutečností,
- ❖ způsob ochrany dat,
- ❖ konkrétní stavební uzpůsobení objektů pro pohyb eskortovaných osob,
- ❖ obsah součinnostních dohod,
- ❖ způsob spolupráce s ostatními složkami IZS.

A nyní se již věnujme diskusi o zcela konkrétních výsledcích mé analýzy.

5.1 ELIMINACE FENOMÉNU OHROŽUJÍCÍCH ČINNOST SOUDŮ

K posouzení daného tématu použiji výsledky tabulky č. 40 (graf č. 15). Tabulka sumarizovala účinnost jednotlivých bezpečnostních prvků, které mají potenciál omezit působení mimořádných situací. Pro přehlednost zopakuji výčet hrozeb, které se dají použitím souhrnu zkoumaných kritérií omezit:

1. **Teroristický útok** – v případě predikce a skutečného projevu této hrozby panuje vzájemná shoda, jejíž rozdíl činí necelých šest procent na absolutní stupnici (41,89 % / 47,64 %). Ovlivnitelnost projevů této hrozby pomocí všech použitých kritérií činí 25,76 %. Otázkou zůstává, zda ekonomický aspekt, který by porovnal dopady této hrozby a náklady na účinnější eliminaci, nestanoví toto rizik za přijatelné. Druhou otázkou vzbuzuje určení předpokladu hrozby a jejího skutečného projevu. Domnívám se, že při sestavování nebezpečnosti této hrozby byl brán zřetel na aktuální vývoj terorismu ve světě. Tento vývoj zařadil obecně terorismus mezi největší hrozby naší civilizace. V případě výsledků mé práce byl brán zřetel na zjištěná fakta, kde predikce hrozby má nulovou hodnotu a jsou uvedena data z reálných situací justiční správy. Přičemž největší podíl v kategorii terorismu má drobná kriminální činnost, která má za cíl získat prospěch v projednávané věci. Zde si myslím, je největší rozdíl ve vnímání hrozby terorismu mezi předpokladem a skutečnými daty. V každém případě je však finální výsledek vzácně podobný a musím označit předpoklad (i když s poněkud odlišným přístupem ve vnímání konkrétní hrozby) za odpovídající reálnému provozu soudní činnosti.
2. **Technologické havárie** – jejich předpoklad překonává skutečný projev téměř trojnásobně (12,77 % / 4,82 %). Do souladu se dostává hodnota predikce této hrozby s její možnou eliminací (12,77 % / 12,19 %) za pomoci realizace všech kritérií. V tomto směru si myslím, že ochrana soudního systému je na dostatečné úrovni ve vztahu k předpokládaným projevům zkoumané hrozby. V případě porovnání skutečných projevů technologických havárií je ochrana justiční správy zabezpečena nadměru dobře. V praxi se nepotvrzuje tak vysoké

riziko technologické hrozby. Systém sám je však připraven na předpokládanou míru nebezpečnosti, která je téměř čtyřikrát vyšší, než její skutečný projev. Z tohoto pohledu pokládám další investice do zabezpečení za nadbytečné. Systém sám vykazuje rezervy a je připraven čelit daleko vyšším rizikům, než tomu bylo doposud.

3. **Živelní pohromy** – mají hodnotu předpokládané nebezpečnosti (21,80 %) více než dvakrát nižší (47,54 %) než by jejich skutečný projev ve sledovaném období. Takový rozdíl ve výsledku mohl být způsoben původem vlastních dat, které jsou lokálního charakteru (pro úplnost opakuji, že se jedná o data z období 1994 – 2011 získaná v jihočeském regionu) a místní projev přírodní hrozby (konkrétně zničení části soudních depozit po záplavách v roce 2002) mohl překonat celorepublikový průměr. Přijatá režimová opatření však v současnosti výrazně omezují materiální ztráty, ke kterým při zmíněné události došlo. Omezení přírodních hrozeb za podmínky dodržení souhrnu kritérií je na úrovni 10,48 %. Vzhledem k nízké četnosti a vysoké nákladovosti dalších možných opatření považuji úroveň ochrany v tomto bodě za dostatečnou. Pokud by nedošlo k výše zmíněné události, byla predikce přírodní hrozby více než dostatečná. Hodnoty reálného projevu by pravděpodobně klesli na úroveň shodnou s hodnotou kritérií, které uvedenou hrozbu omezují. Další investice nebyli po zmíněných událostech třeba, došlo pouze k režimovým opatřením. Ta potom dále eliminovala budoucí materiální ztráty.
4. **Přerušování dodávek médií** – má hodnotu potenciální nebezpečnosti 0,26 %. K jejímu projevu však ve sledovaném období nedošlo a proto chybí porovnání hodnoty zjištěné z reálných dopadů uvedené hrozby. Přijatá opatření (kritéria) mají vliv na omezení jejího působení na hodnotě 1,21 % (jedná se o % hodnoty z pomezí všech hrozeb), což je téměř pětinašobek potenciální bezpečnosti. Z těchto důvodů bych další opatření vůči zkoumané hrozbě nerealizoval. Realizace hrozby má zatím nulovou četnost a jakákoli ochrana by měla být v úrovni režimových (neinvestičních) opatření.

5. **Nepříznivá personální situace** – je hrozbou, která v rámci resortu realizována nebyla a Plán krizové připravenosti s ní ani nepočítá. Pod tlakem aktuálních událostí v resortu Ministerstva zdravotnictví, jsem ji však do svého výzkumu zařadil. Výsledkem bylo zjištění, že zkoumaná kritéria nemají vliv na omezení této hrozby. Ministerstvo spravedlnosti ji tedy musí řešit jiným způsobem, než jaký nám nabízí zkoumaná kritéria. Jako nejvhodnější mi připadá zákonná úprava pro jmenování nových odborných pracovníků ve zkráceném řízení. Rezort justice disponuje dostatkem odborně vzdělaných osob a podobný nedostatek by jistě dokázal zacelit v rámci vlastní správy.
6. **Nedostupnost vlastního areálu v době MU** – je opět hrozbou, která nenastala a resortní Plán krizové připravenosti s ní nepočítá. Zkoumaná kritéria dosáhla hodnoty 5,45 %, v případě posuzování možného omezení hrozby. V praxi to znamená vliv kritérií na potlačení omezení soudní činnosti v případě realizace této hrozby. Nejvýznamnějším kritériem omezujícím působení hrozby je výkonná a operativní činnost fyzické ostrahy. Vlastní ozbrojený sbor může zastat úlohu technického personálu a po stránce bezpečnostní a technické soudní líčení v cizích podmínkách zajišťovat.
7. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu** – dosáhlo poměrně vysokou hodnotu předpokládané nebezpečnosti (17,28 %). K realizaci hrozby však ještě nedošlo a chybí proto data k posouzení její skutečné nebezpečnosti. Posuzovaná kritéria dosáhla hodnoty 26,80 %. V tomto případě se jedná o rezervu více než dostatečnou a spolu s nulovou četností projevů zkoumané hrozby se domnívám, že není třeba další investic či režimových opatření v tomto segmentu bezpečnosti. Zvyšující se nerovnováha ve společnosti spolu s dlouhodobě neuspokojivou finanční situací a klesající životní úrovní obyvatelstva takovou rezervu opodstatňuje. Nedávné události v arabských zemích odhalili tenkost hranice mezi vnitřní stabilitou uvedených zemí a násilnými projevy, které si vynutili rozsáhlé změny v uspořádání jednotlivých zemí. Takový způsob jednání přichází do úvahy v době, kdy lidé ztrácí vliv na věci veřejné a chtějí si

vynutit změnu. V naší zemi by se jednalo o jev, který Ústava ČR připouští jako obranu demokratického uspořádání.

8. **Migrační vlna velkého rozsahu** – získala předpokládanou hodnotu nebezpečnosti 6 % z celkového součtu hrozeb. Ke skutečnému projevu hrozby došlo pouze v jednom případě. Jednalo se však o období, které sběru vlastních dat předcházelo. Jedná se tedy o hrozbu s minimální četností. Posuzovaná kritéria dosáhla hodnoty 18,11 % a to značí velkou rezervu pro případ omezení působení projevů migrační vlny na omezení soudní činnosti. K tomuto typu hrozby dochází lokálně a je proto možný přesun v rámci ozbrojené složky, která justiční správu zabezpečuje. Fyzická ostraha je v tomto případě zcela zásadním omezovačem popisované hrozby.

Justiční správa má velký potenciál k omezení působení mimořádných událostí. Každá její organizační jednotka disponuje množstvím prvků, které se na eliminaci vlivu MU přímo podílí. Jednotlivé prvky, které oslabují vliv mimořádných událostí, jsem sloučil do čtyř základních skupin. Každá z těchto skupin se podílí plus mínus jednou čtvrtinou (rozsah je od 18,57 % po 29,07 %) na omezování vlivu MU. Skupiny prvků byly hodnoceny v pořadí:

1. stavební prostředky,
2. technické prostředky,
3. vnitřní struktura objektu a
4. fyzická ostraha.

Skupiny bezpečnostních prvků mají největší vliv (70,67 %) na omezování mimořádných událostí, které jsou způsobené kriminální činností. Jsou to tyto činnosti:

- ❖ narušování zákonnosti velkého rozsahu,
- ❖ teroristický útok a
- ❖ migrační vlna velkého rozsahu.

Střední vliv (22,67 %) na potlačení vlivu MU mají skupiny bezpečnostních prvků na méně očekávané (neplánované) události. Jsou jimi:

- ❖ technologické havárie a
- ❖ živelní pohromy.

Skupiny bezpečnostních prvků mají nízký vliv (6,66 %) na tyto mimořádné události:

- ❖ nedostupnost vlastního areálu v době MU a
- ❖ přerušení dodávek médií.

Nulový vliv mají použité bezpečnostní prvky na poslední posuzovanou mimořádnou událost. Touto událostí je:

- ❖ nepříznivá personální situace.

Návod na její řešení jsem předložil výše. Řešení samotné však není úkolem předložené diplomové práce.

5.2 ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU

Eliminace hrozeb za pomoci použitých kritérií seřadila hrozby dle jejich omezitelnosti. Závěrem porovnáám hodnotu omezitelnosti (procentuální podíl z celkového potenciálu, kterými souhrn použitých kritérií disponuje) s průměrným procentuálním ziskem nebezpečnosti hrozeb (průměr vytvořím z procentuální hodnoty predikce hrozby a jejího skutečného projevu):

1. **Narušování zákonnosti velkého rozsahu** – dosáhlo hodnoty omezitelnosti 26,80 % při průměrné hodnotě rizika 8,64 %. V případě této hrozby je systém dostatečně rezistentní a vykazuje značnou rezervu. V případě úsporných opatření je třeba brát zřetel na podobném působení projevu této hrozby s projevem terorismu a migrační vlny velkého rozsahu. Omezení potenciálu kritérií (která omezují působení hrozby narušování zákonnosti velkého rozsahu) se negativně projeví snížením rezistence proti hrozbám terorismu a migrační vlny velkého rozsahu. Sumář předchozích hodnot činí 26,80 % a 8,64 %.
2. **Teroristický útok** - dosáhl hodnoty omezitelnosti 25,76 % při průměrné hodnotě rizika 44,77 %. Zde je situace opačná a v případě investic do lepšího zabezpečení soudní činnosti řadím posílení rezistence systému na první místo. Projevy terorismu mají výrazně nižší dopady na majetek a život nebo zdraví justiční správy než dopady přírodních hrozeb, ale jejich četnost je

neporovnatelně vyšší. Navíc je nejčastějším projevem terorismu v našem případě drobná kriminální činnost, která je páchaná za účelem dosažení výhody v projednávané věci. Tato hrozba má největší potenciál na omezení soudní činnosti a na ovlivnění výsledku sporu. Proto řadím ochranu před projevem terorismu na první místo v rámci ochrany výkonu soudní moci v České republice. Sumář předchozích výsledků činí 52,56 % a 53,41 %. V tomto místě se již téměř vyrovnal součet omezitelnosti výše popsaných hrozeb a průměru predikce a skutečných projevů hrozeb výše uvedených.

3. **Migrační vlna velkého rozsahu** – dosáhla hodnoty omezitelnosti 18,11 % při průměrné hodnotě rizika 3,00 %. Rozdíl v hodnotách je obdobný jako v případě hrozby narušování zákonnosti velkého rozsahu. Rezistence systému proti zmíněné hrozbě na takové výši díky zaměření justiční správy na ochranu proti hrozbě terorismu. Nevidím zde důvod pro další investice do zabezpečení. Protože v případě možných investic do ochrany proti hrozbě terorismu se zvedne i úroveň ochrany proti hrozbě migrační vlny velkého rozsahu a úroveň ochrany proti hrozbě narušování zákonnosti velkého rozsahu. Sumář předchozích hodnot činí 70,67 % a 56,41 %. Součet kritérií použitých převážně jako ochrana proti terorismu dosáhl účinnosti 70,67 % z celkového vlivu všech kritérií. Přičemž součet průměru předpokladů a skutečných projevů dosáhl hodnoty 56,41 %. Zde je jasně vidět zaměření systému, který dává přednost ochraně před hrozbou terorismu. Z té dále plynou bonusy pro hrozby narušování zákonnosti velkého rozsahu a migrační vlna velkého rozsahu.
4. **Technologické havárie** – dosáhli hodnoty omezitelnosti 12,19 % při průměrné hodnotě rizika 8,80 %. Skutečná úroveň ochrany je tedy téměř o polovinu vyšší než velikost předpokládané a skutečné hrozby. Technologické provozy jednotlivých institucí nejsou vysoce rizikové. Umístění justičních areálů do středů měst potom vzdaluje místa výkonu soudní moci do větší vzdálenosti od průmyslových zón a dalších rizikových provozů. Sumář předchozích hodnot činí 82,86 % a 65,21 %.

5. **Živelní pohromy** – dosáhly hodnoty omezitelnosti 10,48 % při průměrné hodnotě rizika 34,67 %. Již jsem uváděl nízkou četnost přírodních hrozeb. Ekonomické dopady se daří díky režimovým opatřením držet na minimu (poučení z nedávné minulosti). Další investice do této oblasti mohou převýšit ekonomický přínos takových opatření. Sumář předchozích hodnot činí 93,34 % a 99,87 %. V této době se již blížíme maximálním hodnotám, a proto doporučuji učinit další opatření, k odvrácení níže uvedených hrozeb na úrovni režimových opatření tzn. bez dalších investic.
6. **Nedostupnost vlastního areálu v době MU** – dosáhlo hodnoty omezitelnosti 5,45 % při průměrné hodnotě rizika 0,00 %. V případě, kdy k podobné události dojde, disponuje systém rezervou pro omezení jejího působení. Do jaké míry by byla podobná rezerva účinná, může ukázat až vyhodnocení reálné události. Sumář předchozích výsledků činí 98,79 % a 99,87 %.
7. **Přerušování dodávek médií** – dosáhlo hodnoty omezitelnosti 1,21 % při průměrné hodnotě rizika 0,13 %. Zde již jsou obě hodnoty tak nízké, že není důvod pro přijetí jakýchkoli opatření – vyjma režimových. Sumář předchozích hodnot činí 100 % a 100 %.
8. **Nepříznivá personální situace** – dosáhlo hodnoty omezitelnosti 0,00 % při průměrné hodnotě rizika 0,00 %. Tato hrozba byla zařazena do výčtu s přihlédnutím k aktuálnímu dění ve společnosti. Systém sám ji neuvádí. Plán krizové připravenosti ji také neřeší. Na druhou stranu k naplnění tohoto typu hrozby již v jiném odvětví došlo a považuji za nutné přijmout odpovídající režimová opatření (též změnu anebo doplnění legislativy). Sumář předchozích hodnot činí 100 % a 100 %.

Zhodnocením současného stavu byla zjištěna vysoká úroveň připravenosti na mimořádné události. Druhy MU, které jsou hodnoceny jako vysoce rizikové, řeší systém jedním typem zabezpečení. Výsledkem je úspora nákladů na zabezpečení.

5.3 VLIV PŘERUŠENÍ DODÁVEK MÉDIÍ NA OMEZENÍ ČINNOSTI SOUDŮ

Plán krizové připravenosti resortu Ministerstva spravedlnosti definuje přerušení dodávek médií jako přerušení dodávek pohonných hmot. V případě takového vnímání uvedené hrozby se nejedná o problém se zásadním dopadem na činnost soudu. Jednání soudu je z hlediska dodávky pohonných hmot závislé pouze na přepravě osob ve výkonu vazby anebo osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Celý svoz uvedených osob je optimalizován na koncentrovaná jednání v určitém pravidelném intervalu. Objem pohonných hmot pro přepravu eskortovaných osob zásadním způsobem nezatíží reálné možnosti Státní správy hmotných rezerv a systému nouzového hospodářství.

Pro případ širšího vnímání fenoménu přerušení dodávek médií o dodávky elektrické a tepelné energie, datových linek a telekomunikací se situace může zdát o něco komplikovanější. Ano zdát může, ale ne zcela zásadním způsobem. Resort spravedlnosti není závislý na vlastní produkci materiální povahy, ale na produkci rozhodnutí pověřených osob v konkrétních kauzách. Provoz v justičních zařízeních probíhá ve dne a není třeba zvýšených nároků na osvětlení. Soudní řízení může probíhat v zimním období za nepříznivých teplotních podmínek bez zdržení, pouze s menším tepelným komfortem účastníků řízení. Provoz výpočetní techniky a záznamníků teprve nedávno (v posledních 8 letech) nahradil kancelářskou činnost prováděnou na psacích strojích (dodnes uložených ve funkčním stavu v depozitech jednotlivých organizací). Vyjmenované důvody jsou asi příčinou, proč bezpečnostní analýza resortu justice vnímá přerušení dodávek médií jako přerušení dodávek pohonných hmot. V takovém případě se přeruší přeprava pověřených osob do vzdálenějších míst výkonu soudní moci. Stejně tak je narušen i transport osob ve výkonu trestu odnětí svobody a ve výkonu trestu. Z krátkodobého hlediska se však dá takové řízení odložit až do doby, která těsně předchází maximální délce vazby.

Výše popsané důvody odhalují vysokou odolnost justiční správy při působení uvedené hrozby. Soudní systém téměř není závislý na dodávkách médií a soudní činnost není jejich nedostatkem výrazně ovlivněna. Opatření investičního charakteru jsou v tomto případě zbytečné. V úvahu připadají opatření režimová.

5.4 ZHODNOCENÍ POČÁTEČNÍCH HYPOTÉZ

Hypotéza 1: *fungování činnosti soudů je dobře zabezpečeno.* Systém samotný je závislý na do té doby fungující legislativě, odborně způsobilých osobách kvalifikovaně rozhodujících soudní spory a místech pro výkon soudní moci. Historický vývoj justice je dlouhodobý, a proto nedochází k revolučním změnám v jeho fungování. Změny, ke kterým v resortu dochází, jsou činěny postupně a rozloženy do delšího období. Existuje proto množství zpětných vazeb pro jejich vyhodnocení. V době od konce II. světové války nedošlo k výraznému narušení výkonu soudní moci. Politické tlaky známé z doby před 11. listopadem 1989 se však odstranit nepodařilo. Je diskutabilní zda je stav absolutní politické nezávislosti ve známých typech politického uspořádání možný.

Hypotéza 2: *systém zohlednil všechna rizika omezující činnost soudů.* Koncepce ochrany soudní moci se opírá o zkušenosti s konkrétními událostmi. Na tyto potom reaguje formou režimových opatření a do těchto oblastí potom směřuje větší část investic na zabezpečení soudní činnosti. Možné události s potenciálem omezit soudní činnost potom odpovědní pracovníci analyzují, vyhodnocují, plánují a následně přijímají preventivní opatření. Zde se jedná o menší penzum investic do bezpečnostní problematiky. Resort má dostatek kvalifikovaných pracovníků v otázkách bezpečnosti. Tito pak sami dokáží poměrně přesně analyzovat bezpečnostní situaci resortu. Investice do nákladných nezávislých auditů jsou proto v resortu justice nadbytečné.

Hypotéza 3: *není potřeba dalších investic do stavebně-technického zabezpečení soudů.* Zde vycházím z výsledků vlastní bakalářské práce na téma **Rekonstrukce a výstavba justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací.** V případě ochrany soudní činnosti v rámci justičních areálů vynaložené prostředky plně dostačují k eliminaci předpokládaných mimořádných událostí, které vyplývají z Plánu krizové připravenosti zkoumaných organizací. Na základě výsledků tabulky č. 39 a grafického znázornění (graf č. 14) je patrna o něco nižší účinnost stavebně technické ochrany, než je tomu v případě ochrany fyzické a správné koncepce vnitřního uspořádání objektu.

V případě dalších investic je lepší podpořit účinnější typ ochrany před způsobem účinnějším méně.

Hypotéza 4: *soudní činnost je oprávněně zařazena do systému KI.* Kritická infrastruktura zahrnuje systémy nezbytně nutné k udržení základních funkcí státu. Soudní moc se rozsahem své činnosti významně podílí na dodržování zákonných norem při činnostech fyzických osob, právnických osob a státních organizací. Její činnost je ve struktuře státu nezastupitelná, a proto do základní ideje KI patří. Vlastní činnost soudu je však dobře zabezpečena a proto nevyžaduje zvláštní ochranná a nákladná opatření jako je tomu v případě dodávek energií apod. Vyjma vlastní správy disponuje vlastním ozbrojeným sborem, kterým může zabezpečit výkon soudní moci v době mimořádných událostí.

6. ZÁVĚR

Otázka omezení činnosti soudů během mimořádných událostí je téma, které má v odborné literatuře nulové zastoupení. Současná legislativa nevytváří pevný rámec pro ochranu soudní činnosti. Přesto je však úroveň bezpečnosti v justičních areálech na vynikající úrovni a události, které narušují bezpečnost známé ze zahraničí, si v naší zemi nenašli místo. Bezpečnostní prostředí České republiky zatím nevytváří tlaky na změnu stavu. Čelní představitelé a správci jednotlivých organizací mají jistou autonomii při vytváření bezpečnostního prostoru v rámci spravované organizace. A to se jim, přiznejme, zatím daří.

Práce sama se věnuje analýze vlivu mimořádných událostí, které mají potenciál omezit nějakým způsobem činnost soudů. Kvůli úzkoprofilovému zaměření této studie jsem musel vybrat jen některé MU. Při výběru mi dopomohl Plán krizové připravenosti resortu justice, který posuzuje 6 z celkových 8. mnou posuzovaných mimořádných událostí. Nepříznivou personální situaci jsem zařadil do analýzy proto, že k naplnění zmiňované hrozby došlo na přelomu let 2010 a 2011 v resortu Ministerstva zdravotnictví. Generování celého problému mělo jiný než mnou uvažovaný počátek (uvažoval jsem spíše o nedostatku odborníků vlivem hromadné nákazy, války, teroristického útoku apod.), ale dopady byly shodné (reálný nedostatek odborníků). Kritéria, která jsem nastavil pro hodnocení všech hrozeb stejné, však žádný vliv na omezení této situace neměla. Proto jsem v rámci diskuse navrhl jiný způsob řešení. Poslední hodnocenou hrozbou byla nedostupnost vlastního areálu v době MU. K takové události sice zatím nedošlo (připomínám počátek sběru dat 1994). Určitá pravděpodobnost však existuje, neboť budovy, komplexy a areály mohou vyhořet, spadnout vlivem narušené statiky anebo působením výbušniny. V tomto případě systém disponuje určitým matematicky vyjádřeným potenciálem, který napomáhá soudní činnost udržet v chodu i během výkonu činnosti mimo vlastní objekt.

Stručné zhodnocení nedávné historie jsem předeštl ve vlastní bakalářské práci, a proto z něho část ocituji. „*V historii po listopadu roku 1989 není znám případ vyřazení celého justičního zařízení prostřednictvím výše v textu vyjmenovaných hrozeb.*

Ke krátkodobému omezení činnosti došlo pouze v průběhu katastrofálních povodní v srpnu roku 2002. V té době byla zasažena část kritické infrastruktury České republiky. Vodním živlem byly ohroženy především spisovny jednotlivých areálů a přístupové cesty k vlastním objektům. Ostatní přírodní hrozby se na chodu justice nepodepsaly. Z pohledu terorismu došlo v polistopadové době k lokálnímu výbuchu před budovou soudu, k únosu ze soudní budovy, k zastřelení soudce přímo v areálu, k pokusům o útěk vězňených osob a k nespočetným pokusům o narušení pořádku a bezpečnosti. Tyto události znamenaly pozdržení v činnosti justice, neohrozili však její činnost jako celku. Mnohokrát byla telefonickým sdělením oznámena přítomnost nebezpečné výbušné látky. Podobná událost znamená pozdržení činnosti jednotlivé organizace pouze na dobu provedení pyrotechnických prohlídek. Neurčité riziko skýtá i ovlivňování soudce nebo žalobce v průběhu vlastního přelíčení. Justiční areál jako celek může napomoci ochraně těchto osob před ovlivňováním pouze po dobu přítomnosti chráněné osoby uvnitř. Hlavním principem této ochrany je umístění běžné pracovní činnosti těchto osob do části objektu veřejnosti nepřístupné“⁵².

Diplomová práce měla za cíl zjistit, zdali je systém a nakolik imunní vůči vlivu mimořádných situací. Soudní systém je závislý na platné legislativě a odborně vyškolených zaměstnancích. Působení mimořádných událostí je ojedinělé. Pouze projevy speciální části vnímané jako terorismus se dějí pravidelně. V tomto případě však dochází pouze k lokálnímu a krátkodobému omezení činnosti jednotlivých organizací. V předchozím textu se tedy nachází potvrzení první hypotézy, která zněla: fungování soudů je dobře zabezpečeno. Druhá hypotéza vyslovila domněnku, že systém zohlednil všechna rizika omezující činnost soudů. U šesti hodnocených druhů mimořádných událostí výzkum potvrdil původní hypotézu. V případě nepříznivé personální situace je situace jiná. Příčinou takového stavu je především to, že k naplnění hrozby v resortu justice ještě nedošlo. Poslední mimořádnou událostí, na kterou se systém nepřipravuje, je nedostupnost vlastního areálu v době MU. Praxe ukázala bezproblémové fungování justiční správy i v jiných než vlastních areálech. Jako příklad

⁵² DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*. Jihočeská univerzita. Zdravotně sociální fakulta. Aplikovaná radiobiologie a toxikologie, 2009. 70 s.

vedu dlouhodobě pronajaté prostory v objektu městského úřadu v Jindřichově Hradci, dále společné sdílení jednoho areálu s několika organizacemi a soukromými společnostmi v Pelhřimově a dočasný pronájem kancelářských prostor v době rekonstrukce Okresního soudu v Písku. Třetí hypotéza uvádí, že již není třeba dalších investic do stavebně – technického zabezpečení soudů. Prostředky zvyšující bezpečnost justičních areálů podrobně zkoumala předchozí bakalářská práce. Její závěr zněl, že již není třeba dále investovat do stavebních a technických prvků. Diplomová práce zkoumá tuto oblast z jiné stránky. Středem zájmu je především působení konkrétních mimořádných událostí na soudní činnost. Jako faktory omezující působení hrozeb jsou vyjmenována i kritéria stavebně – technických prvků. Jejich potenciál, kterým omezují působení hrozeb, je značný. V rámci diskuse jsem se věnoval dalším možným investicím do této oblasti. Závěrečné resumé znělo, že další stavební úpravy a instalace technických prostředků, zásadním způsobem dále neomezí působení jednotlivých hrozeb. Proto pokládám další investice do stavebně – technických prostředků za nadbytečné. Poslední čtvrtá hypotéza vyslovila domněnku, že soudní činnost je oprávněně zařazena do systému kritické infrastruktury. V kapitole současný stav jsem podrobně rozebral rozsah činnosti soudů a jejich dopadů na společnost. Věnoval jsem se rozdělení moci ve státě, kde soudní moc tvoří jeden z vrcholů trojúhelníku státní moci. Vzhledem k šíři soudní činnosti, která rozhoduje ve sporech dvou stran a reguluje tak chování obyvatel naší republiky, považuji její zařazení do systému KI za oprávněné. Diskutabilní zůstává potom její ochrana v rámci celého systému. Z tohoto pohledu se zdá být justiční správa soběstačná a nepotřebuje přespříliš podporu orgánů krizového řízení.

Hodnocené hrozby mají různý potenciál k ovlivňování činnosti soudů. Od trvalé hrozby teroristického útoku (v celé jeho škále) až po přerušení dodávek médií a ostatní hrozby, které ještě v resortu nenastaly. Kriminální činnost používaná k dosažení výhody při soudním přelíčení (a spadající pod hlavičku teroristického útoku) svou četností dalece ostatní hrozby převyšuje. Její potenciál pro omezení soudní činnosti je však lokální a krátkodobí. Justiční správu jako celek neohrožuje. Živelní pohromy svůj potenciál ničit již ukázali při katastrofálních povodních v roce 2002. Přijatá režimová

opatření však zabránila opakování scénáře, kdy byl poškozen spisový materiál některých zařízení. Opět šlo o omezení lokálního charakteru. Svoji nízkou četností nejsou tedy živelní pohromy trvalým zdrojem ohrožení soudní činnosti. Technologické havárie mají vysoký potenciál ohrozit na životě, zdraví a majetku. Justiční areály však neprovozují vlastní technologické provozy (vyjma výrobníků tepla a klimatizačních jednotek). Jejich poloha převážně v historických centrech jednotlivých měst je vzdaluje z dosahu ostatních průmyslových provozů. Z tohoto pohledu se tedy opět nejedná o trvalý zdroj ohrožení. Přerušování dodávek médií je fenomén s téměř nulovou četností. Činnost justiční správy není výrobního charakteru. Neexistuje proto přehnaná závislost justiční správy na dodávkách jakýchkoli médií, včetně dodávkách elektrické energie. Narušování zákonnosti velkého rozsahu a stejně tak migrační vlna velkého rozsahu ve sledovaném období nenastali. Projevy uvedených hrozeb jsou kriminálního charakteru a prostředky omezující projevy terorismu mají stejný účinek i na hrozby výše uvedené.

Výsledkem mé práce je zjištění, že justiční areály v ČR disponují vysokou úrovní bezpečnosti. Jsou poměrně resistantní proti působení jednotlivých hrozeb a nevyžadují další investice do oblasti zabezpečení. Zařazení justice do systému kritické infrastruktury je vzhledem k rozsahu činnosti opodstatněné. Vlastní ochrana v rámci KI je však záležitostí spíše akademickou. Mezi jednotlivými tematickými skupinami ochranných opatření mírně dominuje fyzická ostraha. Pro její působnost byl zpracován manuál postupů při mimořádných událostech. Dokument je na úrovni NGRŽ (nařízení generálního ředitele) a obsahuje přílohu o postupu operátora místní jednotky justiční stráže při vyrozumění o výbušnině. Těmito slovy se s trpělivým čtenářem loučím a věřím, že můj výzkum obohatil jeho znalosti v oblasti tak málo diskutované a popsané.

7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje:

1. ZOULÍK, František. *Soudy a soudnictví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck: SEVT, 1995. 263 s. ISBN 80-7179-005-2
2. CUENI, Claude. *Velká hra*. 1. vyd. Praha: Euromedia Group, k. s. – Ikar, 2008. 400 s. ISBN 978-80-249-1050-5
3. BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007. 84 s. ISBN 978-80-86708-44-7
4. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. 1. vyd. Brno. Centrum strategických studií, o. s. 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9

Internetové zdroje:

5. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2011-02-04]. URL: <<http://www.ministerstvo-spravedlnosti.cz/>>
6. *Ústavní soud – postavení a pravomoci Ústavního soudu* [online]. [cit. 2011-02-06]. URL: <<http://www.usoud.cz/clanek/2023>>
7. *Nejvyšší soud* [online]. [cit. 2011-02-06]. URL: <<http://www.nsoud.cz/>>
8. *Nejvyšší správní soud – o soudu* [online]. [cit. 2011-02-07]. URL: <http://www.nssoud.cz/default.aspx?cls=art&art_id=1>
9. *Wikipedia – Listina základních práv a svobod* [online]. [cit. 2011-02-08]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Listina_z%C3%A1kladn%C3%ADch_pr%C3%A1v_a_svobod>
10. *Wikipedia - Občanský zákoník* [online]. [cit. 2011-02-10]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Dansk%C3%BD_z%C3%A1kon%C3%ADk>
11. *Nový Občanský zákoník – návrh Občanského zákoníku* [online]. [cit. 2011-02-10]. URL: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/navrh-zakona.html>>
12. *Wikipedia – Vestfálský mír* [online]. [cit. 2011-02-11]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vestf%C3%A1lsk%C3%BD_m%C3%ADr>

13. *Wikipedia* – *John Locke* [online]. [cit. 2011-02-14]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/John_Locke>
14. *Wikipedia* – *Charles Louis Montesquieu* [online]. [cit. 2011-02-14]. URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Montesquieu>>
15. *Wikipedia* – *Výkonná moc v Česku* [online]. [cit. 2011-02-14]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDkonn%C3%A1_moc_v_%C4%8Cesku>
16. *Wikipedia* – *Bílá kniha* [online]. [cit. 2011-02-20]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/B%C3%ADl%C3%A1_kniha>
17. *Wikipedia* – *Operační analýza* [online]. [cit. 2011-04-02]. URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Opera%C4%8Dn%C3%AD_anal%C3%BDza>

Legislativa:

18. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
19. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
20. Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád
21. Zákon č. 6/2002 Sb., O soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů
22. Zákon č. 150/2002 Sb., Soudní řád správní
23. Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník
24. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
25. Zákon č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných skutečností a o bezpečnostní způsobilosti
26. Instrukce MS č. j. 300/2000-SOBŘ, kterou se vydávají zásady zabezpečení justičních objektů
27. Instrukce MS č. j. 500/2002-SOBŘ, o zásadách zabezpečení justičních objektů

Vlastní bakalářská práce:

28. DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*. Jihočeská univerzita. Zdravotně sociální fakulta. Aplikovaná radiobiologie a toxikologie, 2009. 70 s.

8. KLÍČOVÁ SLOVA

Justiční správa

Kritická infrastruktura

Mimořádná událost

Mocenský trojúhelník

Omezení soudní činnosti

Plán krizové připravenosti

Právní normy

Soudní činnost

9. PŘÍLOHY

V textu je použito větší množství zkratk. Jejich přesný význam uvádím jako první přílohu.

Jedním z výstupů této práce je návrh NGR (nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky). Nařízení se týká postupu fyzické ostrahy (justiční stráže) soudů, státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti České republiky při mimořádných událostech. Součástí dokumentu je definice mimořádných událostí pro účel tohoto nařízení a dále konkrétní činnost příslušníků JS. Účelem tohoto nařízení je:

- a) ochrana života a zdraví osob v místě působnosti justiční správy,
- b) ochrana majetku místních organizací,
- c) příprava areálu pro zásah složek IZS a ostatních skupin.

Není opomenut ani způsob hlášení jmenovaných událostí a pověření odpovědných osob k zásahu. Přílohou dokumentu je potom postup operátora místní jednotky justiční stráže při vyrozumění výzvy o uložení výbušniny v chráněném objektu. Postup vznikl úpravou stávajících doporučení. Práce operátora je v tomto případě náročná a proto je formulář o přijetí výzvy optimalizován a rozdělen do tří časových etap.

Na samý závěr přikládám graficky upravenou podobu jednoho z mnoha justičních areálů. Jedná se o komplex budov Okresního soudu v Písku.

PŘÍLOHA č.1: Použité zkratky

C – občansko právní (civilní) agenda soudu

CCTV – uzavřený televizní okruh (closed circuit television)

ČNB – Česká národní banka

D – dědická agenda soudu

E – exekuční (výkon rozhodnutí) agenda soudu

EKV – elektronická kontrola vstupu

EPS – elektronický protipožární systém

EZS – elektronický zabezpečovací systém

JS – justiční stráž

KI – kritická infrastruktura

KS – krizová situace

MG – magnetické čidlo

MU – mimořádná událost

NGŘ – nařízení generálního ředitele

OPIS HZS – operační a informační středisko hasičského záchranného sboru

P – opatrovnická (pečovatelská) agenda soudu

PCO PČR – pult centralizované ochrany policie České republiky

PČR – policie české republiky

PIR – snímač pohybu osob

T – trestní agenda soudu

WSA – metoda váženého součtu (weighted sum analysis)

PŘÍLOHA č.2: NGR

SBÍRKA NAŘÍZENÍ (návrh)
generálního ředitele Vězeňské služby České republiky

Ročník 2011

NAŘÍZENÍ č. XX

**o činnosti příslušníků místních jednotek justiční stráže
při mimořádných událostech**

Podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona České národní rady č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů, **stanovím:**

§ 1

Úvodní ustanovení

- (1) Účelem tohoto nařízení je stanovit okruh činností, které vykonávají příslušníci místních jednotek justiční stráže během mimořádných událostí.
- (2) Mimořádnou událostí pro účel tohoto nařízení je událost:
 - a) uvedená v Plánu krizové připravenosti příslušné organizace,
 - b) stanovená předsedou soudu nebo vedoucím státním zástupcem, omezující činnost soudu nebo státního zastupitelství.
- (3) Činnost příslušníků místní jednotky je směřována k omezení působení mimořádné události, dále k ochraně života a zdraví osob v místě působení justiční správy a k ochraně majetku. Příslušník justiční stráže se chová tak, aby sám svým jednáním mimořádnou událost nezpůsobil.

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto nařízení se mimořádnou událostí rozumí

(1) Událost uvedená v Plánu krizové připravenosti dotčené organizace je především:

- a) teroristický útok,
- b) živelní pohromy,
- c) technologické havárie,
- d) přerušení dodávek médií,
- e) narušování zákonnosti velkého rozsahu,
- f) migrační vlna velkého rozsahu.

(2) Událost označená předsedou příslušného soudu jako událost omezující výkon soudní moci v působnosti jím spravované organizace.

(3) Událost označená vedoucím státním zástupcem jako událost omezující činnost jím vedené organizace.

§ 3

Dělení mimořádných událostí

(1) Mimořádné události se z hlediska jejich závažnosti a následků dělí na:

- a) mimořádné události,
- b) závažné mimořádné události.

(2) Mimořádné události lze zvládnout vlastními prostředky. Ke zvládnutí závažných mimořádných událostí je potřeba koordinovaný zásah justiční stráže, příslušníků integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) a ostatním skupin, na základě součinnostních dohod. Ostatními skupinami se rozumí zejména eskontní skupiny a zásahové jednotky, které jsou veleny na místo mimořádné události (i očekávané) ze spádových věznic.

§ 4

Účel tohoto nařízení

Účelem tohoto nařízení je:

- d) ochrana života a zdraví osob v místě působnosti justiční správy,
- e) ochrana majetku místních organizací,
- f) příprava areálu pro zásah složek IZS a ostatních skupin.

§ 5

Způsob hlášení mimořádných událostí

(1) Závažnou mimořádnou událost hlásí vždy:

- a) ředitel organizační jednotky neprodleně telefonicky generálnímu řediteli, nebo v případě jeho nepřítomnosti zastupujícímu služebnímu funkcionáři,
- b) stálá služba vrchního inspektora strážní služby spádové věznice neprodleně řediteli organizační jednotky,
- c) velitel místní jednotky justiční stráže, nebo zastupující příslušník, neprodleně vrchnímu inspektorovi strážní služby spádové věznice.

(2) Mimořádnou událost hlásí vždy velitel místní jednotky justiční stráže, nebo zastupující příslušník, neprodleně oblastnímu veliteli justiční stráže.

§ 6

Pověření k zásahu

(1) Příslušník jedná na základě pokynu:

- a) předsedy soudu,
- b) pověřeného státního zástupce,
- c) ředitele správy,
- d) bezpečnostního tajemníka,
- e) předsedy senátu,

f) samosoudce.

(2) V případě, kdy nelze dosáhnout pokynu uvedených osob a hrozí nebezpečí z prodlení, zasahuje příslušník justiční stráže sám. O své činnosti neprodleně informuje velitele místní jednotky, nebo zastupujícího příslušníka a dále se řídí jejich pokyny.

§ 7

Úkoly a povinnosti při realizaci hrozby teroristického útoku

(1) Hlavním úkolem justiční stráže je v případě působení hrozby teroristického útoku především ochrana života a zdraví účastníků soudního jednání a zaměstnanců justiční správy.

(2) Příslušník se na základě pokynu svých nadřízených podílí:

- a) na evakuaci objektu,
- b) na záchranných a likvidačních pracích, aby zamezil dalšímu poškození na majetku příslušné organizace.

(3) V případě oznámení o uložení výbušniny dodržuje příslušník, který zprávu přijal, následující postup:

- a) ihned uvědomí Policii ČR na lince 158,
- b) informuje vedoucího zaměstnance příslušné organizace, ten stanoví další postup,
- c) informuje vrchního inspektora stálé služby spádové věznice,
- d) na základě rozhodnutí vedoucího zaměstnance řídí evakuaci osob,
- e) po splnění neodkladných povinností vyplní příslušník, který zprávu o uložení výbušniny přijal, formulář, který je přílohou tohoto nařízení,
- f) v rámci hlášené služby vyhotoví do dvou dnů služební záznam incidentu.

(4) Pro případ drobné kriminální činnosti příslušník justiční stráže pachatele zadrží a předá Policii ČR. Po dobu zadržení využije eskortní místnosti. V žádném případě nezadržuje pachatele ve služební místnosti justiční stráže.

(5) V případě útěku osoby ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody tuto zadrží a neprodleně předá příslušníku eskorty.

(6) Pokud je napaden zaměstnanec justiční správy, příslušník justiční stráže zasahuje neprodleně. Zadrženou osobu potom předá Policii ČR.

(7) V případě zranění zavolá zasahující příslušník justiční stráže záchrannou zdravotnickou službu a až do jejího příjezdu poskytuje první pomoc.

§ 8

Úkoly a povinnosti při realizaci živelní pohromy

(1) Hlavním úkolem justiční stráže je v případě působení živelní pohromy (povodeň, krupobití atd.) především ochrana majetku příslušné organizace. Pouze v případě ohrožení života účastníků jednání a zaměstnanců justiční správy, dává příslušník přednost ochraně života a zdraví.

(2) Příslušník se podílí na evakuaci objektu na základě pokynu svých nadřízených. Evakuaci provádí v následujícím pořadí:

- a) veřejnost,
- b) soudci, státní zástupci a pracovníci administrativy,
- c) techničtí pracovníci - bezpečnostní tajemník
 - informatik
 - pracovník údržby
 - obsluha kotelny atd.

(3) Dále se příslušník podílí na záchranných a likvidačních pracích, aby:

- a) zamezil dalšímu poškození majetku příslušné organizace,
- b) zabránil vnikání vody do objektu,
- c) ochránil spisovou část soudních depozit před působením živelní pohromy,
- d) zamezil působení živelní pohromy na technologická zařízení v chráněném objektu,
- e) ochránil ostatní depozita organizace,
- f) uvedl areál do provozuschopného stavu.

§ 9

Úkoly a povinnosti při realizaci technologické havárie

(1) Hlavním úkolem justiční stráže je v případě technologické havárie (požár, poškozený přívod médií, únik nebezpečných chemických látek atd.) především ochrana života a zdraví osob.

(2) Příslušník se podílí na evakuaci objektu na základě pokynu svých nadřízených. Evakuaci provádí v následujícím pořadí:

- a) veřejnost,
- b) soudci, státní zástupci a pracovníci administrativy,
- c) techničtí pracovníci - bezpečnostní tajemník
 - informatik
 - pracovník údržby
 - obsluha kotelny atd.

(3) Dále příslušník zpřístupní cestu pro zásah jednotek IZS tak, že:

- a) odstraní překážky na přístupových a evakuačních cestách,
- b) odemkne zabezpečené průchody,
- c) uvolní prostor kolem hydrantů,
- d) předá veliteli zásahu generální klíč od objektu.

(4) Pokud to situace vyžaduje, je příslušník justiční stráže oprávněn:

- a) zastavit hlavní přívod plynu do budovy,
- b) odpojit elektrická zařízení.

(5) Dále se příslušník podílí na záchranných a likvidačních pracích, aby:

- a) zamezil dalšímu poškození majetku příslušné organizace,
- b) zabránil vnikání vody do objektu,
- c) ochránil spisovou část soudních depozit před působením technologické havárie,
- d) zamezil působení technologické havárie na ostatní technologická zařízení v chráněném objektu,
- e) ochránil ostatní depozita organizace,
- f) uvedl areál do provozuschopného stavu.

(6) V případě požáru se příslušník justiční stráže až do příjezdu hasičské záchranné služby podílí na jeho likvidaci.

(7) Dále pak vykonává pořádkovou službu a zabraňuje vstupu nepovolených osob na místo havárie.

§ 10

Úkoly a povinnosti při realizaci přerušení dodávek médií

Hlavním úkolem justiční stráže je v případě přerušení dodávek médií působit jako spojka mezi vlastní organizací a ostatními účastníky soudního jednání. Protože příslušníci nejsou vybaveny vlastními služebními prostředky, stanovují akční rádius pro jejich činnost na 10 km.

§ 11

Úkoly a povinnosti při realizaci hrozby narušování zákonnosti velkého rozsahu

(1) Hlavním úkolem justiční stráže je v případě narušování zákonnosti velkého rozsahu ochrana soudní činnosti.

(2) Příslušníci místních jednotek věnují zvýšenou pozornost při kontrole osob vstupujících do objektů.

(3) Na základě rozhodnutí předsedy dotčeného soudu může být omezen pohyb veřejnosti v budově.

(4) Pro případ demonstrací je nutné posílit službu na hlavním vchodu do budovy.

(5) Vedoucí zaměstnanec příslušné organizace může rozhodnout o uzavření ostatních vstupů do areálu.

(6) Zvýšenou pozornost věnují příslušníci i vozidlům, která vjíždí do areálu.

(7) Při soudních úkonech mimo budovu dbají příslušníci především o život a zdraví zaměstnanců justiční správy.

(8) Pokud bude naplněna kapacita úložiště odebraných zbraní, vykáže příslušník ozbrojenou osobu z budovy.

(9) Po dohodě s předsedou soudu minimalizují přístup veřejnosti na veřejně přístupná jednání.

(10) Příslušníci dbají na volný průjezd vězeňských a policejních eskort do areálu.

(11) Vedoucí zaměstnanec dotčené organizace může nařídit doprovod exponovaných zaměstnanců příslušníky místní jednotky justiční stráže.

§ 12

Úkoly a povinnosti při realizaci hrozby migrační vlny velkého rozsahu

(1) Hlavní úkoly justiční stráže je v případě migrační vlny velkého rozsahu jsou stejné jako v případě realizace hrozby narušování zákonnosti velkého rozsahu.

(2) Příslušníci zabezpečují především nerušenou soudní činnost uvnitř areálu justiční správy.

§ 13

Evakuace

(1) Evakuaci objektu provádí příslušník za účelem ochrany života a zdraví osob.
Pokyn k evakuaci vydá:

- a) velitel místní jednotky,
- b) předseda soudu,
- c) vedoucí státní zástupce,
- d) ředitel správy,
- e) bezpečnostní tajemník.

(2) Příslušníci justiční stráže nejprve zabezpečí vchody budovy, aby zabránili vstupu veřejnosti. Následně provádí evakuaci v tomto pořadí:

- a) veřejnost,
- b) soudci, státní zástupci a pracovníci administrativy,
- c) techničtí pracovníci - bezpečnostní tajemník
- informatik

- pracovník údržby
- obsluha kotelny atd.

(3) Příslušníci justiční stráže opouští budovu výlučně na pokyn nadřízeného služebního funkcionáře.

(4) Dále příslušníci připravují areál po technické stránce na zásah jednotek integrovaného záchranného systému, přičemž vykonávají zejména tyto činnosti:

- a) uvolnění přístupových a evakuačních cest,
- b) příprava vodních hydrantů,
- c) přeprava zraněných osob na určené úložiště,
- d) záchrana majetku instituce (data, depozita, sklady apod.).

§ 14

Ukrytí

(1) Ukrytí se provádí pouze při úniku nebezpečných chemických látek a únicích radionuklidů do životního prostředí.

(2) Pokyn k ukrytí vydává pouze vedoucí příslušné organizace na základě rozhodnutí orgánů krizového řízení.

(3) Ukrytí v justičních areálech se provádí pouze v případech, kdy organizace disponuje dostatečně zajištěnými prostory.

(4) V případě ozbrojeného napadení organizace je možné ukryt zaměstnance justiční správy v neveřejných prostorách areálů.

§ 15

Závěrečná ustanovení

(1) Ředitelé organizačních jednotek evidují přehled mimořádných událostí a přijímají vlastní opatření během jejich průběhu.

(2) Oblastní velitelé justiční stráže seznamují na pravidelných poradách velitele místních jednotek s:

- a) vznikem a průběhem mimořádné události,
 - b) postupem příslušníků při jejím překonávání,
 - c) následky této události (škody na životech, zdraví, majetku atd.),
 - d) vyhodnocením činnosti velitele příslušné místní jednotky,
 - e) přijatými opatřeními.
- (3) Velitelé místní jednotky seznámí své podřízené s výše popsányi skutečnostmi.

§ 16

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 71/2010 o mimořádných událostech ve Vězeňské službě České republiky.

§ 17

Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti 1. června 2011.

V Praze dne 26. dubna 2011

Č. j.: VS xx/xx /2011-xx/Všeob

Přílohy: 1/2

Generální ředitel Vězeňské služby České republiky

Vrchní státní rada

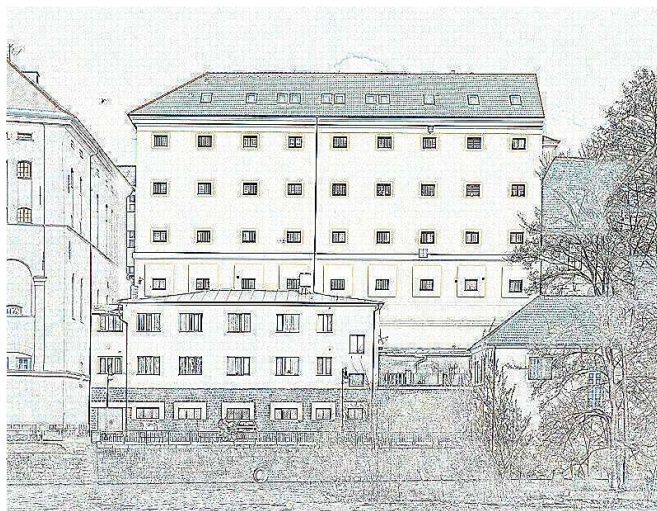
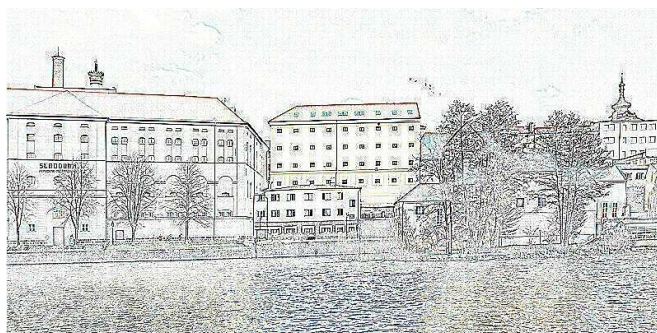
genmjr. Mgr. Jaroslav XYZED PhD.

Oznámení o uložení výbušniny

Buď klidný, zdvořilý, poslouchej a nepřerušuj!					
Poznač si ihned	Čas zahájení telefonátu				
	Čas ukončení telefonátu				
	Přesné znění výhrůžky				
Info o uložení bomby	Kdy má vybuchnout?				
	Kde se nachází?				
	Jak vypadá?				
	O jaký druh se jedná?				
	Co způsobuje explozi?				
	Kdo jí umístil?				
	Motiv?				
Standardní otázky	Proč?				
	Jak se jmenujete?				
	Jaká je vaše adresa?				
	Voláte z tel. budky?				
	Kde se nacházíte?				
	Jaké jste národnosti?				
	Kolik je vám let?				
Použitý jazyk					
Hlas volajícího	klidný	udýchaný	koktavý	plačtivý	s odkašláním
	pomalý	změněný	hluboký	nezřetelný	s přízvukem
	hlasitý	vzrušený	měkký	šišlavý	rozzlobený
	normální	překotný	známý	přerývaný	přeskakující
	nosový	zřetelný	chraptivý	chichotavý	pisklavý
Znáš volajícího?					
Kvalita příjmu		dobrá	uspokojivá	špatná	
Zvuky pozadí	motor	žádné	továrna	kancelář	letadlo
	nádobí	jiné	zvíře	vzdálený	vlak
	hlasy	praskání	ulice	automat	parkoviště
	hudba	místní hovor	domácnost	další osoby	loď
Způsob vyjádření	kultivované	nepřičetné	čtené	naléhavé	nejisté
	nesouvislé	vulgární	nahrané	přikazující	spěšné
Číslo vlastní linky					
Poznámka					
Datum, jméno a podpis					
Komu jsi zprávu předal					
Čas oznámení výhrůžky					

Vyplň ihned
Vyplň po předání poplašné zprávy
Vyplň dle možností

PŘÍLOHA č.3: Justiční areál Okresního soudu v Písku

53

⁵³ DOSTÁL, Petr. *Výstavba a rekonstrukce justičních areálů s ohledem na omezení krizových situací*. Jihočeská univerzita. Zdravotně sociální fakulta. Aplikovaná radiobiologie a toxikologie, 2009. 70 s.

